

LIMINGAN KUNNAN TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS 2023

Kunnanhallitus 25.3.2024
Kunnanvaltuusto 10.6.2024

1. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	4
1.1. KUNNANJOHTAJAN KATSAUS	4
1.2 KUNNAN HALLINTO JA SIINÄ TAPAHTUNEET MUUTOKSET	6
1.3 YLEINEN TALOUDELLINEN KEHITYS.....	8
1.4 KUNTATALOUS	10
1.5 LIMINGAN KUNNAN KEHITYS	11
1.6 OLENNAISET MUUTOKSET LIMINGAN KUNNAN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	15
1.7 ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ.....	18
1.8 KUNNAN HENKILÖSTÖ.....	19
1.9 ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ SEKÄ TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVISTA TEKIJÖISTÄ	20
1.10 HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN	22
1.11 YMPÄRISTÖASIAT JA JÄTEHUOLTO	23
1.12 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO.....	24
2. SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ.....	25
3. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS.....	27
3.1 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN	27
3.2 TOIMINNAN RAHOITUS	29
3.3 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET	31
3.4 KUNNAN KOKONAISTULOT JA –MENOT	35
4. KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS.....	36
4.1 YHDISTELMÄ KUNTAKONSERNIIN KUULUVISTA YHTEISÖISTÄ.....	36
4.2 KONSERNIN TOIMINNAN OHJAUS.....	37
4.3 OLENNAISET KONSERNIA KOSKEVAT TAPAHTUMAT	42
4.4 ARVIO KONSERNIN TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ.....	42
4.5 SELONTEKO KONSERNIVALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ	43
4.6 KONSERNITILINPÄÄTÖS JA SEN TUNNUSLUVUT	44
5. TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY	48
6. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	49
6.1 STRATEGISET TAVOITTEET	49
6.2. KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN TULOSALUEITTAIN	53
6.2.1 KÄYTTÖTALouden SITOVUUDEN TOTEUMA TULOSALUEITTAIN	53
6.2.2 KESKUSVAALILAUTAKUNTA	54
6.2.3 TILINTARKASTUS.....	54
6.2.4 KONSERNIPALVELUT.....	55
6.2.5 ELINVOIMAPALVELUT.....	62
6.2.6 HYVINVOINTIPALVELUT.....	66
6.2.7 SIVISTYSPALVELUT.....	70
6.3 TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN	76
6.4. INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN	81
6.5. RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN	88
7. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT.....	89
7.1 LIMINGAN KUNTA LIIKELAITOKSIN	89
7.2 KONSERNI.....	93

8. LIITETIEDOT	98
8.1 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	98
8.2 TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT	101
8.3 TASEEN VASTAAVIA JA VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	106
9. LIIKELAITOSTEN ERILLISTILINPÄÄTÖKSET	116
9.1 KUNNALLISTEKNIikka LIIKELAITOS	116
9.2 RUOKA-, PUHTAUS- JA KIIINTEISTÖPALVELUJEN LIIKELAITOS	132
ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	S. 145
LUETTELOT JA SELVITYKSET	S. 148
TILIKARTTA	S. 151

1. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

1.1. KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Ukrainan sota ja siitä seuranneet talousvaikutukset ja koronan jäljet näkyivät vuonna 2023 erityisen voimakkaasti suomalaisessa kansantaloudessa, meidän jokaisen elämässä ja kaikissa kunnissa. Kansantalous ajautui taantumaan. Kehitystä ja tilannetta kuvaa erityisen hyvin asuntomarkkinoiden pysähtyminen lähes kokonaan ja sen myötä rakentamisen toimialan konkurssit, lomautukset ja kriisi, joka siirtyi osin myös muille toimialoille. Taustalla on edelleenkin takavuosiin verrattuna korkeahko korkotaso ja voimakas inflaatio, johon nuorempi sukupolvi ei ole tottunut. Markkinoiden hiljeneminen näkyi Limingassa siten, että niin asuntorakentaminen kuin yritystonttien kysyntä oli vaatimatonta.

Kuntalaisten arjessa on näkynyt ja vaikuttanut myös hyvinvointiuudistus, jonka myötä palvelujen tuottaminen siirtyi kunnilta Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue POHTEELLE. Muutos on näkynyt monin tavoin mm. pidentyneinä jonoina, epätietoisuutena ja erityisesti ikäihmisten huolena siitä miten eri palvelut järjestyvät. Uudet toimintatavat ja digitaalisuus eivät ole vielä valmiina, joten toivokaamme että uudistus onnistuu ja parantaa palveluja. Hyvinvointiuudistus ohensi kaikkia kuntia siten että Limingan kunnassa työskentelee entisen noin 800 työntekijän sijaan 595 työntekijää. Uudistuksen myötä kuntien tuloveroprosenttia leikattiin tasasuuruisesti kaikissa kunnissa ja entiset sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuudet leikattiin hyvinvointialueiden hyväksi. Limingan tuloveroprosentti on nyt 8,9 %. Leikkaus oli kuitenkin noin puoli tuloveroprosenttia liian suuri, aiheuttaen kuntien talouden romahtamisen erityisesti Pohjois-Pohjanmaalla.

Limingan kunnan vuoden 2023 tilinpäätöksen ylijäämä oli tyydyttävä, ollen 1,7 miljoonaa euroa. Tuotettuun palvelutoimintaan rahat eivät kokonaan riittäneet eli kulutimme noin 875 000 euroa enemmän kuin tienasimme. Syynä on mainitun valtionosuusleikkauksen lisäksi, verotulojen heikkeneminen sekä kasvun pysähtyminen. Lisäksi toteutunut palkkaratkaisu lisäsi menoja merkittävästi. Kunnan velkamäärä oli 2931e/asukas ja taseen loppusumma 85 miljoonaa euroa. Kuntakonsernin velkamäärä oli 4 143 euroa/asukas olleen merkittävästi alle kuntien keskiarvon. Tilinpäätösjärjestelyjen jälkeen kunnan ylijäämä on 12 miljoonaa euroa. Vanhoja investointivaroja on hyödynnettävänä noin 21 miljoonaa euroa, mitkä ovat varsin hyvä puskuri tulevia vuosia ajatellen. Menot ja tulot on kuitenkin saatava tasapainoon siten että emme joudu ottamaan syömävelkaa.

Kunnan väkiluku pysyi lähes samana ollen 10253 asukasta. Syntyvyys on laskenut melko voimakkaasti kaikkialla Suomessa, niin myös Limingassa. Merkittävä kysymys on, miten syntyvyys kehittyy ja mitkä ovat sen vaikutukset palvelurakenteeseen ja -tarpeeseen. Vuonna 2023 syntyi 121 lasta, mikä on kymmenen vähemmän kuin aikaisempana vuotena.

Suhdanteista riippumatta kunta on jatkanut vahvaa kehittämistyötä kaikilla hallinnonaloilla. Digi-liminka ajatus on läpileikkaava teema ja sen puitteissa on koulutettu ja otettu käyttöön teknologiaa ja toimintaa automatisoivaa ja tehostavia järjestelmiä DigiHelppi -hankkeen vetämänä. Laajaa valmistelua on vaatinut myös UNICEFin lapsiystävällinen kunta valmistelu. Tunnustus saadaan vuoden 2024 puolella. Merkittävä kehitysmahdollisuus on myös Ruutikankaan ampumaurheilukeskus, jonka alustayhtiö Ruutikunnat Oy toiminta käynnistyi toimitusjohtajan valinnalla. Osayleiskaavan valmistelu Ruutikangas-Liminganlahti

alueella eteni kuten myös keskustan asemakaava. Kunnalla on riittävästi tonttivarantoa asumiseen, sekä yritystoimintaan, jotka kyetään toivottavasti markkinoiden elpymässä hyödyntämään hyvin ja kääntämään asukasluvun kasvu positiiviseksi.

Vuoden aikana investoinnit keskittyivät katurakentamiseen ja liikuntapaikkojen kehittämiseen. Suurimpia hankkeita olivat Tupoksen koulun liikunta -alueiden kehittäminen, keskustan liikunta-alueen huoltorakennuksen loppuun saattaminen, Jutkokylän katuinvestoinnit sekä Hannu Krankan koulun lattioiden viimeinen korjausvaihe. Iso investointilinjaus koski tulevaisuuden vesihuoltoratkaisua. Valtuusto päätti, että uusi vesilaitos investoidaan Limingan vesihuollon taseeseen. Oman laitoksen rakentamisella kyetään parhaiten turvaamaan kunnan vedensaanti ja huoltovarmuus.

Vuosi on kulunut siten epävarmuudessa ja odotuksessa, että markkina ja maailmatilanne selkeytyisi ja Ukrainan sota loppuisi. Limingassa on osaava ja kehityshakuinen henkilöstö, kaikilta osin erinomainen. Kunnalla ei ole ollut vaikeuksia saada henkilökuntaa, mikä on hieno asia. Vaihtuvuus keskeisissä tehtävissä on ollut varsin vähäistä. Uutena viranhaltijana kunnassa aloitti hallintojohtaja.

Esitän lämpimät kiitokset henkilöstölle ja luottamushenkilöille vuodesta 2023.

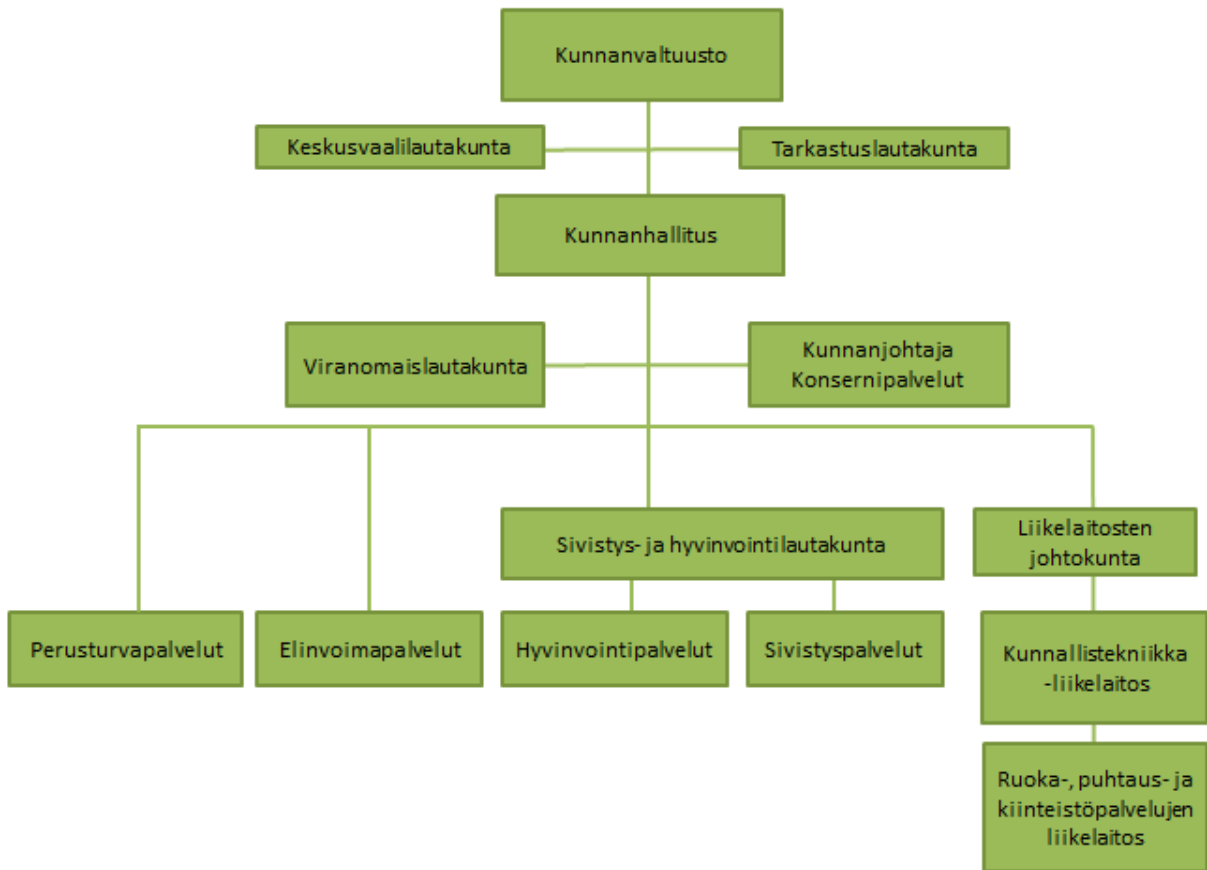
Pekka Rajala
Kunnanjohtaja

1.2 KUNNAN HALLINTO JA SIINÄ TAPAHTUNEET MUUTOKSET

Luottamushenkilöorganisaatio

Luottamushenkilöorganisaatio Johto	Virasto-organisaatio Johto
Kunnanvaltuusto, 35 jäsentä pj Liisa Kylmänen I vpj Tapio Koskela II vpj Kristian Ruotsalainen	Virastopäällikkö kunnanjohtaja Pekka Rajala
Kunnanhallitus, 9 jäsentä pj Juho Pakaslahti vpj Asko Laukkanen	Osastot ja osastopäälliköt:
Tarkastuslautakunta, 6 jäsentä pj Hanna Luukinen	Elinvoimapalvelut elinvoimajohtaja Teemu Haapala
Keskusvaalilautakunta, 5 jäsentä pj Markku Kemell	Konsernipalvelut hallintojohtaja Päivi Keltanen
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta, 9 jäsentä pj Suvi Korkatti	Perusturvapalvelut perusturvajohtaja Eliisa Tornberg
Viranomaislautakunta, 9 jäsentä pj Leena Rantasuomela	Sivistyspalvelut sivistysjohtaja Päivi Mäki
Liikelaitosten johtokunta, 5 jäsentä pj Tuomas Ahola	Hyvinvointipalvelut Henkilöstö- ja hyvinvointijohtaja Eliisa Tornberg
Lakeuden EKO, 8 jäsentä pj Tuomas Ahola	Kunnallistekniikka-liikelaitos liikelaitosjohtaja Marja-Riitta Vavuli-Kiviniemi
	Ruoka-, puhtaus- ja tilapalvelut -liikelaitos liikelaitosjohtaja Sami Tuohimaa

Virasto-organisaatio

Kunnan johtoryhmään ovat kuuluneet kunnanjohtaja Pekka Rajala, hallintojohtaja Päivi Keltanen, talousjohtaja Lasse Siekinen, elinvoimajohtaja Teemu Haapala, tekninen johtaja Simo Pöllänen, sivistysjohtaja Päivi Mäki sekä henkilöstö- ja hyvinvointijohtaja Eliisa Tornberg.

1.3 YLEINEN TALOUDELLINEN KEHITYS

Joulukuussa 2023 julkaistun VM:n taloudellisen katsauksen (talvi 2023) sekä tilastokeskuksen keräämien tietojen perusteella Suomen talous supistuu 0,5 % vuonna 2023. Odotukset ja ennusteet talouden painumisesta taantumaan ovat toteutuneet ja samalla on myös varmistunut, että taantumasta tulee syvempi ja pidempi, kuin alkuvuoden 2023 aikana ennustettiin. Tämä tarkoittaa, että myös vuoden 2024 talousnäkyymiä on jouduttu heikentämään aiemmista arvioista. Yllätyksenä taloudessa on tullut muun muassa palvelukysynnän ja investointien arvioitua voimakkaampi vähentyminen. Palkkojen noususta ja inflaation hidastumisesta huolimatta korkojen nopea kasvu ja työllisyystilanteen heikentyminen ovat pureet merkittävästi yksityishenkilöiden mahdollisuuksiin lisätä kulutusta ja tehdä investointeja. Talouden alakulo on vuoden 2023 loppua kohden voimistunut. Käännettä tilanteeseen kuitenkin ennakoidaan vuoden 2024 alkupuoliskon aikana, kun palkkojen kasvu, inflaation pienentyminen ja korkohuippujen ohittaminen alkaa näkymään selkeämmin kotitalouksien reaaliensioissa. Näiden kehitysnäkyymiä kuitenkin hieman synkentää työllisyyden ennustettu heikkeneminen, sekä hallituksen linjaamat sosiaalietuuksien leikkaukset, jotka vääjäämättä leikkaa pienemmäksi reaaliensioiden kasvuennusteita.

Julkisen talouden kehitysnäkymät ovat vuoden 2023 loppupuolella hyvin synkät. Väestön ikääntyminen jarruttaa tuotannon ja verotulojen kasvua, sekä samalla lisää julkisten palveluiden tarpeita. Samaan aikaan julkisten palveluiden tuottamisen yksikköhinnat näyttävät hyvinvointialueuudistuksesta huolimatta jatkavan nopeaa kasvuaan. Valtio, hyvinvointialueet ja kunnat pysyvät alijäämäisinä ja velkakehitys näyttää huolestuttavalta. Korkojen ennustettu pienentyminen ei riitä pysäyttämään julkisen talouden velkamäärän kasvua, vaan ainoastaan hidastamaan sitä. Lähivuosina toteutuvaksi odotettu teknologinen murros, energiasiirtymä ja uusteollistuminen eivät todennäköisesti myöskään tule pelastamaan rakenteellista epätasapainoa julkisen talouden rahoituksessa, ainakaan lyhyellä aikavälillä.

Arviot hyvinvointialueiden alijäämistä heikentyivät 2023 vuoden loppua kohden ja myös kunnat vaativat valtiolta lisää rahaa menojojensa kattamiseksi. Kuntien yhteenlaskettu tuloverojen korotuspaine on 1-1,5 % tasolla, joka tulee viiveellä näkymään veronmaksajien varallisuudessa. Hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä suunniteltu valtionosuusjärjestelmän uudistus näyttää toteutuvan kuntien näkökulmasta aivan liian vajaavaisena ja aiheuttavan entisestään enemmän selittämättömiä eroja kuntien valtionosuusrahoituksen välillä. Rakenteeltaan samanlaisten kuntien välillä voi olla useiden miljoonien eroja valtionosuusrahoituksen kokonaismäärässä. Uhkana tulevaisuudessa on valtakunnallisesti yhdenvertaisten palveluiden toteutuminen etenkin sivistyksen ja varhaiskasvatuksen palveluissa. Tämän lisäksi julkisen talouden tasapainoon saaminen tulee edellyttämään työllisyyden vahvistamista sekä säästöjä ja toimia, joilla ylläpidetään verotulojen kokonaiskertymä terveellisellä tasolla.

Maailmatalouden kehityksessä jarruna on korkea inflaatio ja korkotasot, sekä geopoliittisen tilanteen entisestään voimistuvat jännitteet. Inflaation ja korkojen kehityksen suhteen talouden näkymät ovat parantuneet, jonka ennakoidaan vaikuttavan positiivisesti yksityisen kulutuksen kehittymiseen. Etenkin energiahintojen kasvun hidastuminen on vaikuttanut inflaation hidastumiseen, mutta loppuvuotta kohden mennessä hintojen kasvun hidastuminen on toteutunut hyvin kokonaisvaltaisesti. Suurimmat hintojen laskupaineet ovat loppuvuodesta 2023 palveluiden hinnoissa, jotka toisaalta nousivatkin viiveellä inflaation ollessa korkeimmilla tasoillaan. Inflaation hidastumisen odotetaan alentavan myös markkinakorkojen tasoa.

Korkojen kasvu ja inflaatio ovat vähentäneet voimakkaasti etenkin yksityisen rakennusalan investointeja ja laskun ennakoitaan jatkuvan vielä 2024 vuoden aikana. Asunnoille tulee kuitenkin muodostumaan kysyntäpainetta, joka toivon mukaan alkaa purkautumaan investointeina mahdollisimman nopealla aikataululla. Lyhyen aikavälin talouden negatiivisista ennusteista huolimatta tuotannollisten investointien näkymät ovat positiiviset. Vihreään siirtymään, digitalisaatioon ja tekoälyyn liittyvien tuotannollisten investointien kasvunäkymät ovat lyhyenkin aikavälin ennusteilla hyvät. Tuotannollisia investointisuunnitelmia on vuoden 2023 loppupuolella ennätysellisen paljon.

Lähde: VM, Kuntaliitto, Tilastokeskus

1.4 KUNTATALOUS

Vuosi 2023 on ollut dramaattisin vuosi lähihistoriassa muutosten näkökulmasta. Vuoden alussa Hyvinvointialueet aloittivat toimintansa, minkä myötä kuntien terveydenhuollon, sosiaalisen hyvinvoinnin ja ikäihmisten palvelut siirtyivät hyvinvointialueen vastuulle. Kuntien taloudellinen koko, ikärakenteesta riippuen, on karkeasti menojen ja verotulopohjan siirtymisen myötä puolittunut. Lähivuodet tulevat olemaan sopeutumista vallitsevaan tilanteeseen. Kuntien tehtävissä on ollut menneisyydessä paljon vapaaehtoisia ja ennaltaehkäiseviä terveydenhuollon ja sosiaalisen hyvinvoinnin kustannusten hallintaan liittyviä ennaltaehkäiseviä panostuksia, joiden tulevaisuus tulee nyt taloudellisten resurssien niukkenemisen myötä uudelleentarkasteltavaksi. Lähtökohtainen oletus on, etteivät hyvinvointialueet ole valmiita maksamaan näiden palveluiden tuottamisesta kunnille, ennen kuin ennaltaehkäisevien toimien euromääräiset vaikutukset on tarkasti tutkittu ja todennettu. Vaikutusketjujen syy-seuraus-yhteyksien moninaisuuden ja pitkien tarkasteluajanjaksojen perusteella tämä on ollut erittäin vaikeaa, ja panostuksia onkin historiassa tehty usein kokemuseräiseen tietoon ja hyväksi todettuihin käytäntöihin perustuen. Kuntalainen on joka tapauksessa merkittävässä määrin kunnan palveluiden käyttäjä elämänsä alkuvaiheessa, jolloin on mahdollista ennalta vaikuttaa moneen asiaan, jotka määrittävät tulevaisuudessa henkilön terveyspalveluiden ja psyykkisen hyvinvoinnin palvelutarvetta. Tämä asia puoltaa kuntien ja hyvinvointialueiden nykyistä syvemmän yhteistyön merkitystä ja tarvetta yhteiskunnan kokonaiskustannusten hallinnassa.

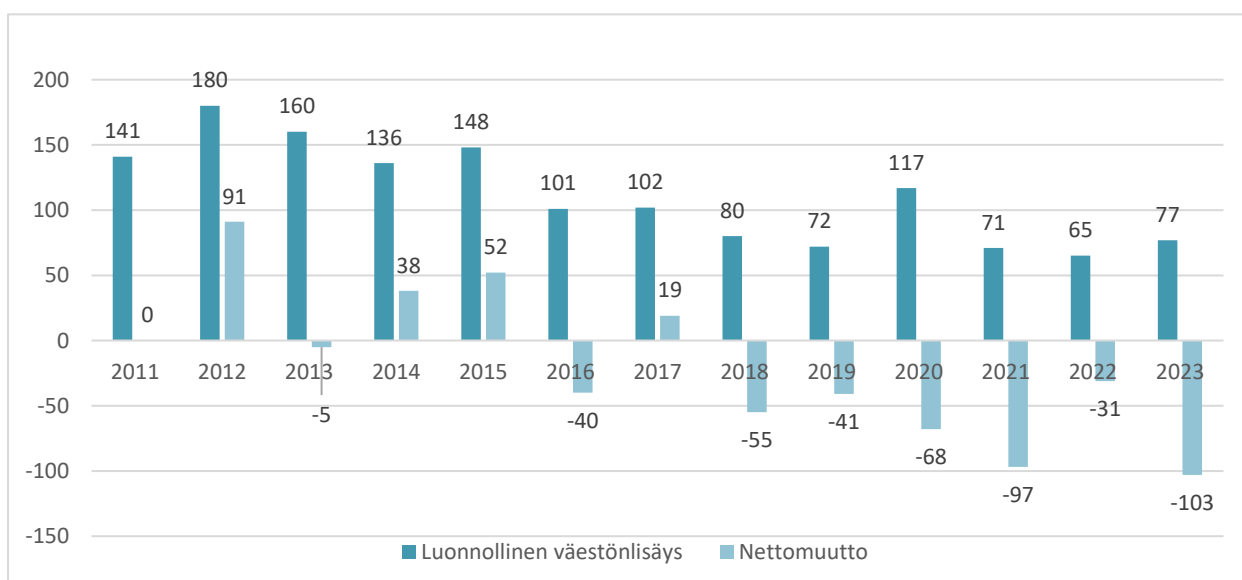
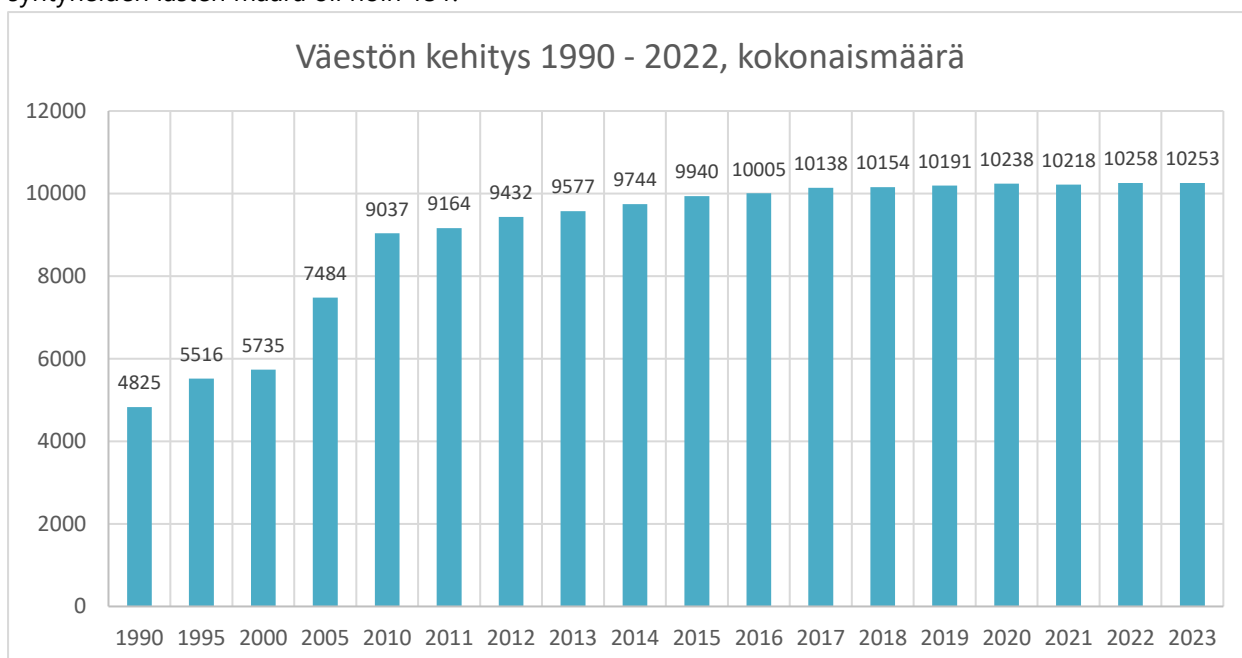
Kuntatalous näyttää olevan taloudellisesti tasapainossa vielä vuoden 2023, vaikka menokehitys toteutuneen palkkaratkaisun, korkean inflaation ja kasvaneen korkotason myötä onkin ollut arvioitua nopeampaa. Nopeaa menokehitystä on paikattu muun muassa investointeja siirtämällä. Vanhaan kuntarakenteeseen pohjautuvien ”verohäntien” poistumisen ja valtion sote-siirtolaskelman tarkentumisen seurauksena toteutuva kuntien tulonsiirtojen vähentymisen myötä kuntien talous näyttää painuvan tulevien lähivuosien aikana alijäämäiseksi. Lisäksi hallitus on päättänyt jarruttaa kuntien valtionosuuksien kasvua yhden prosentin tasolle vuosina 2024-2027. Valtionosuusleikkauksien ja nopean menopohjan kasvun (mm. toteutunut kunta-alan palkkaratkaisu) johdosta paine kunnallisverojen nostamiseen on kasvanut. Tämä tulee osaltaan hillitsemään ennustettua reaaliensioiden vahvistumista, kysynnän kasvua ja hidastamaan talouden elpymistä taantumasta.

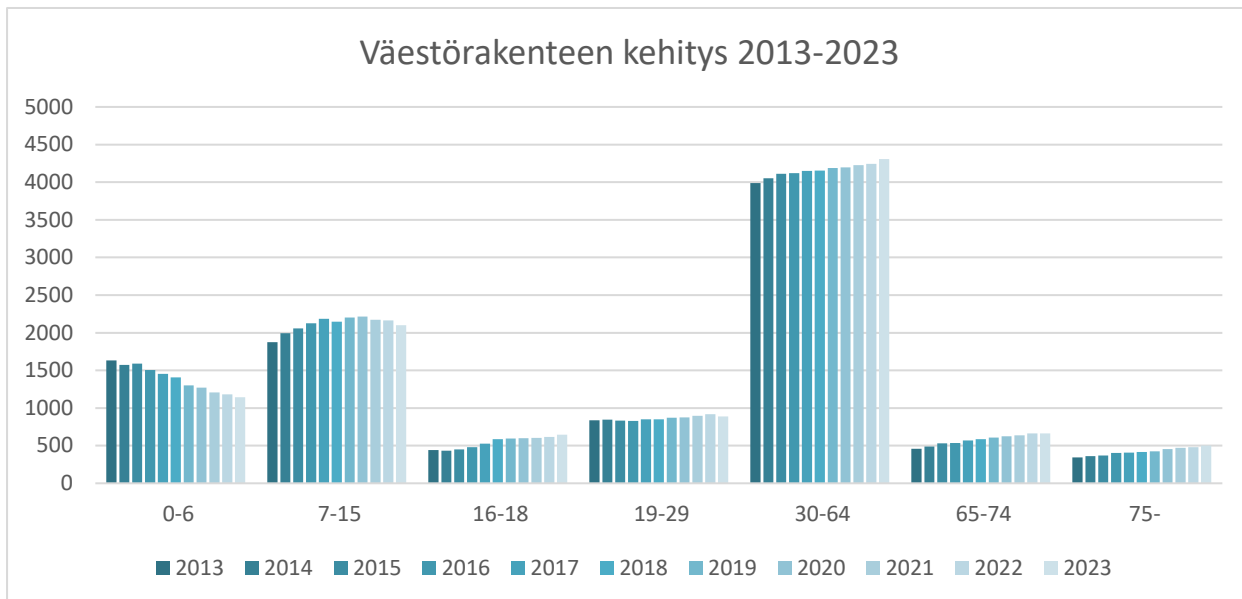
Kuntataloudessa on nähty investointien hidastumista, mutta paine investointien tekemiseen ei ole muuttunut. Kyse on ollut pääasiassa investointien siirtämisestä otollisempaan ajankohtaan, joka toisaalta tarkoittaa patoutuneen investointitarpeen muodostumista. Investointitarpeet muodostuvat kuntien keskimääräisesti vanhasta rakennuskannasta, muuttoliikkeestä ja vihreän siirtymän investoinneista. Kuntien yhteenlaskettu velkamäärä pienentyy aiemmasta tasosta vuonna 2023, mutta lähtee tasaisesti kasvamaan tästä eteenpäin.

Kuntatalouden kehitysnäkymien johdosta kuntatalous edellyttää elvyttäviä ja taloutta tasapainottavia toimenpiteitä niiltä osin kuin on mahdollista toteuttaa. Lisäksi joitakin kuntien nykyisiä lakisääteisiä tehtäviä tulisia arvioida valtion toimesta uudelleen. Joka tapauksessa, kuntien taloutta kurjistavien valtion tulonsiirtojen vähentyminen, ei saisi johtaa ainoastaan kuntalaisten tuloverojen korotukseen, joka on omiaan hidastamaan Suomen talouskasvua.

1.5 LIMINGAN KUNNAN KEHITYS

Limingan kunta on kasvanut 2000-luvulla voimakkaasti. Viimeisen kymmenen vuoden aikana kunnan asukasluku on kasvanut 509 asukkaalla eli 5 %. Tällä ajanjaksolla kasvu on perustunut lähes täysin luonnolliseen väestönkasvuun, sillä nettomuuton kumulatiivinen toteuma viimeisen kymmenen vuoden ajalta on -326 henkilöä. Kuntastrategian mukainen tavoite on positiivinen nettomuutto vuosittain, joka ei ole toteutunut viimeisen kuuden vuoden aikana. Negatiivisen nettomuuton nykyinen trendi on vuosi vuodelta voimistunut. Vuonna 2023 Limingan asukasluku vähentyi viidellä asukkaalla (- 0,05 %) ja oli ennakkollisen väestötiedon perusteella vuoden lopussa 10 253 asukasta, joten kuntastrategian mukainen tavoite väestönkasvusta ei toteutunut. Asukasmäärä vähentyi positiivisesta luonnollisesta väestönlisäyksestä huolimatta, sillä negatiivinen nettomuutto jatkoi kehittymistään voimistuvalla trendillä. Luonnollinen väestönkasvu on viimeisen kymmenen vuoden aikana hidastunut noudattaen yleistä syntyvyyden kehitystä. Vuonna 2023 syntyneiden lasten määrä oli 121 ja vastaavasti vuonna 2022 syntyneiden lasten määrä oli noin 131.

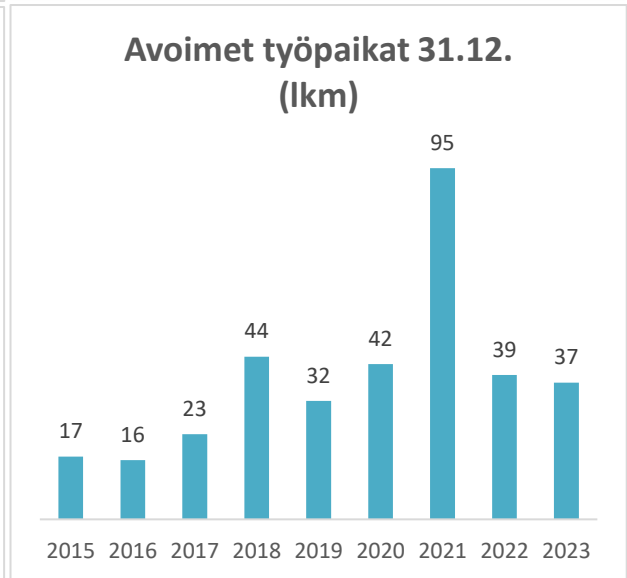
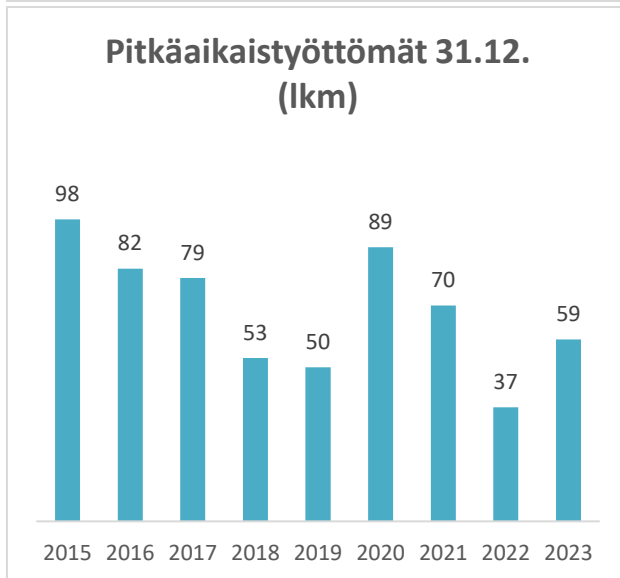
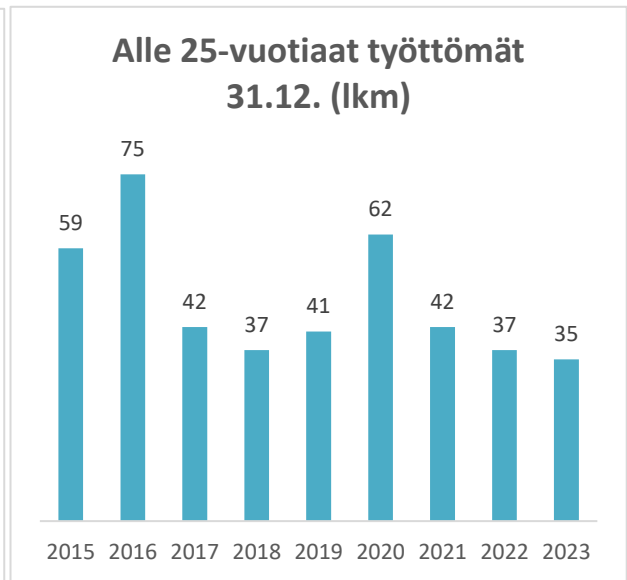
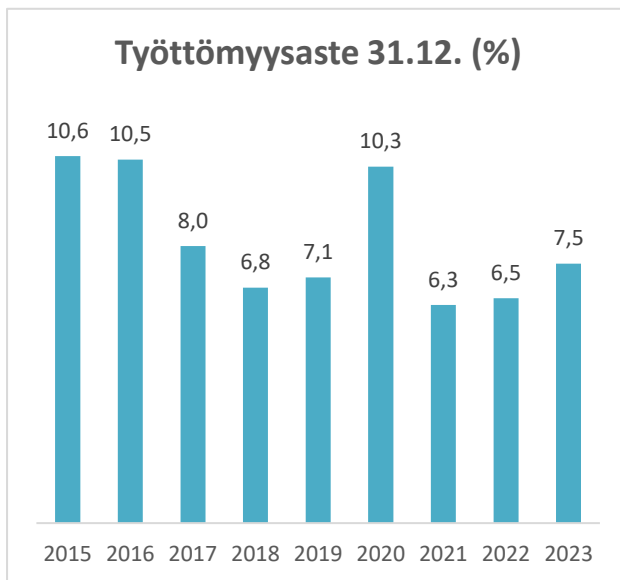
Limingan kunnan ikärakenne painottuu lapsiin ja nuoriin sekä työikäiseen väestöön. Tilastokeskuksen tilastojen mukaan (2022) mukaan Limingan väestön keski-ikä on Suomen alhaisin, 33,4 vuotta. Keski-ikä on kuitenkin noussut vuoden takaisesta 0,2 vuotta. Koko maan väestön keski-ikä keskiarvo on 43,7 vuotta. Vuoden 2023 lopussa 0-15-vuotiaiden osuus oli Limingassa 31,6 % ja alle 7-vuotiaita oli Limingassa 11,1 %. Yli 65-vuotiaita oli Limingassa 11,4 % väestöstä. Limingan väestöllinen huoltosuhde on vuoden 2023 lopussa 69,2. Vuonna 2022 Suomessa vain 26 kunnassa huoltosuhde oli koko maan huoltosuhdetta (62,3 %) parempi.

Väestönkasvu sekä lasten ja nuorten suuri määrä ja suhteellisen palvelutarpeen kasvu aiheuttaa haasteita palvelujen järjestämiselle. Muuttajat ovat nuoria lapsiperheitä ja syntyvyys on korkea, mikä näkyy erityisesti lasten ja nuorten palvelujen tarpeena. Toistaiseksi kunta on pystynyt turvaamaan asukkailleen hyvät peruspalvelut. Kunta on 2010-luvulla investoinut merkittävästi, muun muassa koulu- ja päiväkotihankkeisiin, kirjastoon sekä terveyskeskukseen. Vuonna 2018 valmistui Ojanperän koulu ja vuonna 2019 uusi Linnukan koulu. Vuonna 2017 korvattiin Kedonperän ja Lintupuiston päiväkodit Aapin vuokratähtäkodilla. Syksyn 2020 aikana rakennettiin Tupokseen Vesikarin koulun korvaavat tilat, jotka otettiin käyttöön alkuvuodesta 2021. Vuoden 2021 aikana aloitettiin Lukion peruskorjaaminen, joka otettiin käyttöön joulukuussa 2022. Viime vuosina pääasiassa rakentamisen hiljentyminen on aiheuttanut selkeän muutoksen alle 15 -vuotiaiden määrään, joiden suhteellinen osuus väestöstä näyttää koko ajan pienentyvän. Jatkuessaan tämä trendi tulee aiheuttamaan sopeutustarvetta nykyiseen sivistys- ja varhaiskasvatuksen palveluverkkoihin.

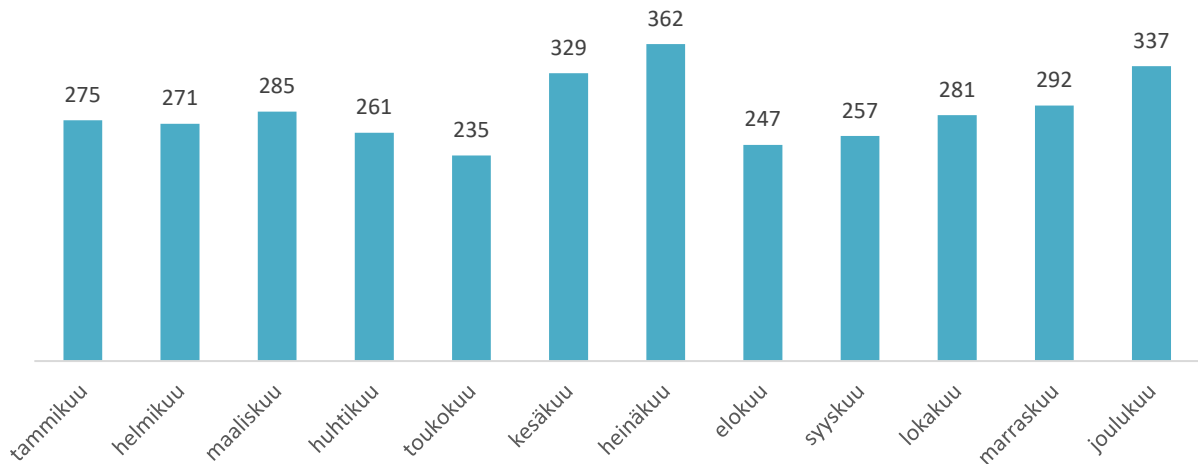
Kunta on panostanut toimitiloihin ja sen vuoksi kunnan investointimenot ovat olleet pitkään mittavat. Vuonna 2023 palveluverkkoinvestointien määrä kuitenkin selkeästi vähentyi edellisvuosista ja investointien painopiste on alkanut siirtymään infra-rakentamiseen, jossa on ollut paljon korjausvelkaa. Vuonna 2023 investointimenot olivat 5,0 milj. euroa. Investointitulot ja rahoitusosuudet olivat 0,7 milj. euroa, joka muodostuu investointihankkeisiin liittyvistä avustuksista 0,5 milj. euroa ja maaomaisuuden myyntituloista 0,2 milj. euroa. Nettoinvestoinnit olivat 4,3 milj. euroa, mikä on 419 euroa asukasta kohti (vuonna 2022 nettoinvestoinnit olivat 442 euroa/asukas).

Limingan kunnan työttömyysaste heikentyi edellisvuoteen nähden ja oli vuoden lopussa 7,5 % (6,5 % vuoden 2022 joulukuussa). Vuoden lopun työttömyysaste oli Limingassa Pohjois-Pohjanmaan toiseksi alhaisin joulukuun aikana. Vuoden lopussa Pohjois-Pohjanmaan työttömyysaste oli 12,6 % vuoden lopussa (10,9 % 2022).

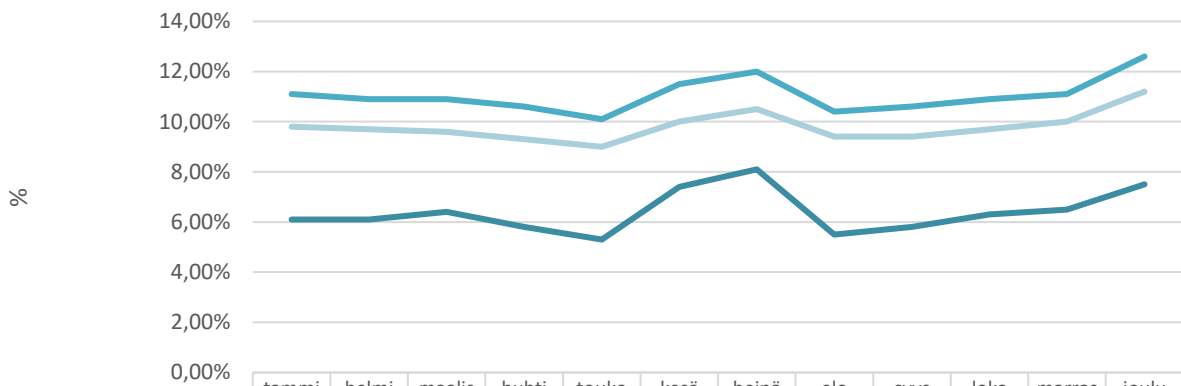
Vuoden lopussa Limingassa oli työttömänä 337 henkilöä (290 henkilöä vuoden 2022 lopussa) ja työttömien määrä kasvoi 47 henkilöllä edellisen vuoden loppuun verrattuna. Työttömistä työnhakijoista lomautettuna oli 84 henkilöä. Pitkäaikaistyöttömien määrä kasvoi, määrän ollessa 59 vuoden lopussa (37 vuonna 2022). Nuorten työttömien määrä vähentyi hieman, koska määrä vuoden lopussa oli 35 (37 vuonna 2022). Kunnassa oli avoimia työpaikkoja vuoden 2023 lopussa 37 kpl (39 kpl vuoden 2022 lopussa).

Työttömien määrä 2023 (henk.)

Työttömyysasteet 2023 (%)

	tammi	helmi	maalis	huhti	touko	kesä	heinä	elo	syys	loka	marras	joulu
Liminka	6,1 %	6,1 %	6,4 %	5,8 %	5,3 %	7,4 %	8,1 %	5,5 %	5,8 %	6,3 %	6,5 %	7,5 %
Pohjois-pohjanmaa	11,1 %	10,9 %	10,9 %	10,6 %	10,1 %	11,5 %	12,0 %	10,4 %	10,6 %	10,9 %	11,1 %	12,6 %
Koko maa	9,8 %	9,7 %	9,6 %	9,3 %	9,0 %	10,0 %	10,5 %	9,4 %	9,4 %	9,7 %	10,0 %	11,2 %

1.6 OLENNAISET MUUTOKSET LIMINGAN KUNNAN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Limingan kunnan, kuten koko Euroopan taloudellinen toimintaympäristö on muuttunut viime vuosien aikana dramaattisesti. Elämme edelleen maailmassa, jossa koronaepidemiasta toipuminen on hyvässä vauhdissa, mutta Venäjän aggressiot naapurimaataan Ukrainaa kohtaan jatkuu laajana hyökkäyssotana ja vastakkainasettelu muuta länsimaailmaa kohtaan on vain entisestään syventynyt. Talven 2023 aikana Venäjän hybridioperaatiot ovat tulleet näkyväksi laittomien siirtolaisten vyöryttämisenä kohti Suomen raja-asemia, minkä johdosta Suomen ja Venäjän välisiä raja-asemia on jouduttu sulkemaan. Vuoden 2023 lokakuussa toteutunut Hamasin tuhoisa terrori-isku Israeliin laajensi sodan Lähi-Itään, jossa sodan laajentumismahdollisuus on olemassa. Suurvaltojen maailmanpolitiikan valtataistelu aiheuttaa suurta epävarmuutta taloudelliseen toimintaympäristöön, jonka vaikutukset ulottuvat myös Limingan taloudelliseen toimintaympäristöön.

Työllisyyden kehittyminen on ollut Limingassa edelleen positiivista ja joulukuun tilanteessa Limingan kunnan työttömyysaste on maakunnan toiseksi alhaisin, 7,5 %. Limingan kunnassa on tietoisesti panostettu työllisyyden hoitoon ja tehtyjen toimien vaikutukset ovat nähtävissä etenkin pitkäaikaistyöttömien määrän vähentymisenä. Vuoden 2023 aikana työllisyystilanne on lähtenyt valtakunnallisesti heikentymään, joka näkyy myös Limingan työttömyysasteiden kehitymisessä. Limingan kunnassa on paljon rakentamiseen liittyvää teollisuutta, joka on investointien pysähtymisen myötä ottanut vuoden 2023 aikana vastaan merkittäviä taloudellisia takaiskuja. Yritysten resilienssiä koetellaan, toivon mukaan sitä löytyy vaikeiden aikojen ylitsepääsemiseksi. Kunnan yhteisöverotuotosta kolmasosa leikattiin hyvinvointialueiden rahoitukseen vuoden 2023 alussa, joten yritysten tilanteen kehittymistä ei voida tarkastella yhteisöverotuottojen muutoksen kautta.

Väestömäärän kehitys on ollut maltillista, eikä tilanteeseen ole odotettavissa merkittävää muutosta ennen kuin rakentamisen kustannukset muodostuvat nykyiseen nähden maltillisimmiksi. Kunnalla on tällä hetkellä tontteja hyvin myynnissä ja myös uusia asuinalueita (mm. Saunaranta, Kirkonranta ja Kotiranta) valmistellaan sekä viimeistellään rakentamista varten. Kun talous alkaa elpymään menneillään olevasta taantumasta, väestön kasvulle on olemassa hyvät edellytykset. Luonnollinen väestönkasvu on asettunut viime vuosina matalalle tasolle ja negatiivinen nettomuutto on edelleen voimistunut aiempiin vuosiin nähden. Limingan väestömäärä vähentyi ennakkotietojen mukaan viiden asukkaan verran vuoden 2023 aikana.

Maailmantalouden epävakaus ja hintojen voimakas kasvu on pakottanut Euroopan keskuspankin reagoimaan tilanteeseen nostamalla korkotasoa. Viime vuosina nähty negatiivisten korkojen aika on takana päin, eikä vastaavaa tilannetta tulla hyvin todennäköisesti näkemään ainakaan seuraavien lähivuosien aikana. Odotusten mukaisesti euribor -koroissa nähtiin lähes neljän prosentin taso vuoden lopussa. Marraskuun ja joulukuun aikana korkojen kehityksessä nähtiin vihdoin merkkejä laskuun kääntymisestä. Joulukuun lopussa 12 kuukauden euribor oli selkeästi lyhyen ajan korkoja matalammalla, noin 3,5 %:n tasolla. Lainojen nykyistä suojausastetta on syytä lisätä sitomalla esimerkiksi lyhytaikaista kuntatodistuslainaa pitkäaikaiseen kiinteäkorkoiseen lainaan. Vuoden 2023 lopussa kiinteäkorkoisten lainojen korot olivat kuitenkin vielä niin korkealla tasolla suhteessa voimassa oleviin korkoennusteisiin, ettei ajankohta ollut oikea pitkäaikaisen kiinteäkorkoisen lainan kilpailuttamiselle. Kuluttajien ostovoiman kannalta taloudellinen toimintaympäristö näyttää viimevuosiin nähden valoisammalta. Reaaliensiot lähtevät

vahvistumaan palkankorotusten, inflaation hidastumisen ja korkomenojen ennakoitun laskemisen johdosta.

Pitkäaikaista lainaa lyhennettiin lyhennysohjelman mukaan noin 3,3 milj. euroa. Vastaavasti lyhytaikaisen kuntatodistuslainan kokonaismäärä kasvoi 5 milj. euroa edellisestä tilinpäätöksestä. Kokonaisuutena lainojen yhteismäärä kasvoi 1,7 mil. euroa.

Hyvän talouskehityksen sekä kunnan vahvan työllisyyspanostuksen myötä kunnan työttömyysaste oli vuoden 2021 lopussa 7,5 % (6,5 % vuonna 2022) mikä on maakunnan toiseksi alhaisin työttömyysaste. Työllisyystilanteeseen vaikuttaa Suomen talouden painuminen taantumaan loppuvuodesta 2023.

Taloudelle asetetut yleiset tavoitteet ovat:

- toimintakatteen kasvu on pienempi kuin verorahoituksen kasvu
- vuosikate kattaa poistot
- konsernin lainamäärä ei kasva yli maan keskiarvon
- taseessa on ylijäämää valtuustokauden päättyessä

Toimintakatteen ja verorahoituksen muutosta ei voida tarkastella vuoden 2023 tilinpäätöksessä, sillä merkittävä osa kunnan tehtävistä siirtyi vuoden 2023 alussa Hyvinvointialue Pohteelle ja samaan aikaan myös tähän liittyvät valtionosuudet, osa tuloveroista ja osa yhteisöverosta siirtyi pois kunnan pohjasta. Vuosikate ei riittänyt kattamaan poistoja, tilikauden tuloksen ollessa -0,9 milj. euroa (vuosikate 3,3 milj. euroa, poistot 4,2 milj. euroa). Limingan kuntakonsernin lainamäärä 4 143 €/asukas on edelleen matalampi mannersuomen kuntakonsernien keskiarvoon 7 840 €/asukas (TP2022) nähden. Taseessa on ylijäämää vuoden 2023 tilinpäätöksen jälkeen 12,0 milj. euroa. Konsernin lainamäärä pienentyi maakuntauudistuksesta johtuvan konsernin koon pienentymisen johdosta 790 €/asukas. Vuoden 2023 alussa kunnan perusturvapalveluiden toiminta siirtyi Pohjois-Pohjanmaan Hyvinvointialueelle ja Pohjois-Pohjanmaan Sairaanhoidopiiri kuntayhtymä purettiin toimintojen siirtyessä myös maakunnalle.

Talouden kehitys 1000 €	2021	2022	2023
Asukasluku 31.12.	10 218	10 258	10 253
kasvu-%	-0,2	0,4	0,0
Tuloveroprosentti	21,5	21,5	8,86
Verotulot	37 316	39 187	21 943
Valtionosuudet	26 557	29 200	20 710
Verorahoitus yhteensä	63 873	68 387	42 653
muutos %	-0,7	7,1	-37,6
e/asukas	6 251	6 667	4 160
Toimintamenot	68 875	74 037	44 025
muutos %	7,6	7,5	-40,5
Toimintakate	-59 036	-63 907	-38 767
muutos %	4,0	8,3	-39,3
e/asukas	5 790	6 230	3 781
Vuosikate	4 763	4 358	3 290
e/asukas	454	425	321
vuosikate/poistot %	121,5 %	104 %	79 %
Tilikauden tulos	843	165	-875
Investoinnit, netto	2 420	4 535	4 294
e/asukas	237	442	419
Investointien tulorahoitus-%	196,8	96,1	76,6
Taseen loppusumma	90 878	89 642	85 360
Lainakanta	31 159	28 350	30 050
e/asukas	3 049	2 761	2 931
Konsernin lainakanta e/asukas	4 874	4 933	4 143
Omavaraisuusaste, %	56,1 %	57,1 %	58,0 %
Kertynyt ylijäämä	8 955	10 304	12 012
e/asukas	837	1 004	1 172

1.7 ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Sairaanhoitopiirin toiminta on siirtynyt Pohteelle, joten toimintatulojen, toimintamenojen ja verorahoituksen muutoksia ei voida vertailla edellisvuosien kehitykseen nähden. Kuntaan jääneiden toimintojen kustannusten kasvu on ollut joka tapauksessa korkeaa samaan aikaan, kun kunnan tulopohja (verotulot ja valtionosuudet) on kasvanut hitaammin. Vuonna 2024 verotulot tulevat pienentymään 2023 tasosta ns. "verohäntien" jäädessä pois kunnan veropohjasta. Samaan aikaan valtionosuuksiin ei juurikaan ennakoita kasvua. Talouden kannalta tilannetta vaikeuttaa voimassa olevassa työehtosopimuksessa sovitut korotukset, jotka tulevat vääjäämättä lisäämään kustannuksia. Inflaatiovauhdin ennakoidaan alkavan hidastumaan vuoden 2024 aikana ja odotettavissa myös on, että lainojen korot tulevat jonkin verran alaspäin vuoden 2023 lukemista. Nykyinen tulo- ja menokehitys edellyttää joka tapauksessa kohtalaisen suuren tasapainotusohjelman toteuttamista, mikäli kunnan talous halutaan pitää tasapainossa tulevinä vuosina ja pitkällä tähtäimellä.

Limingan kunnan väestömäärä on kasvanut 2020-2023 välisenä aikana ainoastaan 15 asukkaan verran ja nähtäväksi jää, onko väestömäärän kehitys kääntymässä laskuun. Kuntien välinen kilpailu asukkaista ja yksityisistä investoinneista lähivuosina koventuu. Tulevassa kilpailussa pärjäävät nopeat ja ketterät kunnat, jotka pystyvät nopeasti mukautumaan erilaisiin tarpeisiin ja jotka näyttäytyvät ulospäin houkuttelevina ja vireinä kasvuympäristöinä sekä ihmisille, että yrityksille. Niukkojen resurssien aikana etenkin yksityishenkilöiden investointeja tulee entistä voimakkaammin ohjaamaan tulevaisuuden odotukset investointien arvon säilymisestä. Tämä näkyy muun muassa omakotitalo-rakentamisessa, jossa investoinnit ovat pysyneet kohtuullisina niillä alueilla, joilla asuntojen arvot ovat pysyneet taantumasta huolimatta korkeina. Elinvoimaisena pysyminen vaatii jatkuvaa kasvua, joka osaltaan varmistaa kysynnän pysymisen niin korkeana, ettei tehtyjen investointien (esim. asuntojen) arvot käänny laskuun.

Euroopan turvallisuustilanne tulee pysymään heikkona vielä vuosia eteenpäin. Valmistautuminen riskien toteutumiseen on jo käynnissä ja myös erilaisiin turvallisuushäiriöihin ja kyberuhkiin on varauduttu ja tietoturvan tasoa nostettu. Erityisesti kriittisen infrastruktuurin osalta valmiutta on nostettu, kun on nähty käytännössä, miten Venäjä käy sotaa Ukrainassa.

Kunnan tulevat vuodet näyttävät alijäämäisiltä, mikäli taloutta ei pystytä elvyttämään uusilla tulovirroilla ja menoleikkauksilla. Tehtävää näiden osalta on paljon ja vaikeitakin päätöksiä on suurella todennäköisyydellä edessä. Kuntien uusi rahoitusmalli näyttää kurjistavan etenkin lapsirikkaiden kuntien taloutta. Vuoden 2023 kuntien ennakkotilinpäätösten perusteella etenkin Pohjois-Pohjanmaan tilanne on heikentynyt edellisestä vuodesta merkittävästi, tilikauden tulosten romahtaessa 420 €/asukas tasosta 88 €/asukas (n. 80 %). Pohjois-Pohjanmaa oli yksi neljän maakunnan joukosta, joissa tulos €/asukas putosi, kun muissa maakunnissa tulokset pääsääntöisesti vahvistuivat vuoteen 2022 nähden. Pohjois-Pohjanmaa on Suomen nuorin ja lapsirikkain maakunta, joten suunta valtion rahoituksen suhteen vaikuttaa huolestuttavalta. Tulevaisuus näyttää, miten kuntien peruspalvelujen valtionosuuden uudistaminen tulee vastaamaan lapsirikkaiden kuntien rahoitustarpeisiin.

1.8 KUNNAN HENKILÖSTÖ

Limingan kunnan palveluksessa oli vuoden 2023 lopussa 595 henkilöä (826 henkilöä vuonna 2022). Vaki- naisessa palvelussuhteessa työskenteli 71,4 % kunnan henkilöstöstä (67,3 % vuonna 2022). Määräaikaisten ja sijaisten osuus oli 27,6 % (30,3 % vuonna 2022) ja työllistettyjen osuus 1,0 % (2,4 % vuonna 2022). Henkilöstöstä on laadittu erillinen henkilöstökertomus.

Henkilöt osastoittain 2019 - 2023

Osasto	2019	2020	2021	2022	2023
Konsernipalvelut	26	24	24	23	27
Elinvoimapalvelut	15	17	17	28	15
Sivistyspalvelut	394	411	416	439	458
Hyvinvointipalvelut	57	54	56	51	33
Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelut	63	62	61	54	49
Kunnallistekniikka	16	16	12	12	13
Yhteensä	768	797	801	826	595

Henkilöstökulujen kehitys 2019 - 2023

Henkilöstökulut 1000 €	2019	2020	2021	2022	2023	Muutos
Palkat	-24 917	-24 550	-27 381	-29 773	-22 335	-24,98 %
Sosiaalikulut	-5 563	-5 563	-6 142	-6 642	-5 157	-22,36 %
Henk.korvaukset	367	368	332	464	358	-22,84 %
Henkilöstökulut yht.	-30 113	-30 113	-33 191	-35 951	-27 134	-24,53 %
Henkilöstökulut e/as	-2 955	-2 941	-3 251	-3 502	-2 646	-24,44 %

Kunta-alan nykyiset työehtosopimukset ovat voimassa 1.5.2022 – 30.4.2025. Vuonna 2023 Limingan kunnan henkilöstömenot olivat yhteensä 27,1 milj. euroa ja henkilöstömenot pienentyivät Pohteelle siirtyneen henkilöstön johdosta -24,53 %, 8,8 milj. euroa edellisestä vuodesta.

1.9 ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ SEKÄ TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVISTA TEKIJÖISTÄ

Vuoden 2023 aikana merkittävimmäksi uhkaksi on noussut Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan eskaloituminen muun Euroopan alueelle. Vuoden 2023 lokakuussa toteutunut Hamasin tuhoisa terrori-isku Israeliin laajensi sodan Lähi-Itään, jossa sodan laajentumismahdollisuus edelleen on todellinen. Suurvaltojen maailmanpolitiikan valtataistelu aiheuttaa suurta epävarmuutta taloudelliseen toimintaympäristöön ja jatkuessaan vääjäämättä myös muuhun turvallisuuteen.

Vuosien 2020-2022 osalta kunnan toiminnan kannalta suurin riski ja epävarmuutta aiheuttava tekijä on koronavirusepidemia ja sen kesto. Vuoden 2023 lopulla koronavirusepidemia vaikuttaa olevan ohitse, mutta taloudellisen toimintaympäristön kasvua häiritsee Venäjän Ukrainassa käymä hyökkäyssota. Euroopan- ja koko maailman taloudellinen toimintaympäristö on voimakkaassa turbulenssissa, mikä johtuu pääasiassa Venäjän epätoivoisesta pyrkimyksestä säilyttää suurvaltastatuksensa globaalissa maailmantaloudessa, jossa se on jäänyt kehityksessä jälkeen suhteessa länsimaihin. Euroopassa eletään sodan aikaa, jonka kaikkia seurannaisvaikutuksia ei voi kovinkaan varmuudella ennustaa. Sodan konkreettisimmat vaikutukset ovat energiasodankäynnin aiheuttama kustannusten nopea kasvu (inflaatio), siitä johtuva Euroopan keskuspankin korkoelvytyksen kautta nousseet rahoituskustannukset, sekä yleinen Euroopan turvallisuuspoliittisen ympäristön heikentyminen. Suomi liittyi vuoden 2023 aikana puolustusliitto Natoon, jonka ennakoidaan lisäävän Venäjän Suomeen kohdistamia kyberoperaatioita. Yksittäinen esimerkki tästä on ollut pakolaisvirtojen ohjaaminen Suomen rajoille loppuvuodesta 2023.

Limingan kunta kasvoi 2000-luvun alussa hyvin voimakkaasti. Palvelurakennetta on kasvatettu investoimalla niin kouluihin, päiväkoteihin, terveyskeskukseen kuin kirjastoonkin. Viimeisten vuosien aikana asukasluvun kasvu on ollut kohtalaisen hidasta, mutta kuitenkin keskimäärin positiivista. Vuonna 2023 asukasmäärä tilastokeskuksen ennakkotiedon perusteella asukasmäärä pienentyi viiden asukkaan (-0,05 %) verran. Vuoden 2023 lopussa kunnan asukasmäärä on ennakkotiedon perusteella 10 253 asukasta (2022: 10 258 asukasta).

Yksittäisen kunnan osalta uudet väestöennusteet on syytä ottaa tarkastelun pohjaksi tulevien vuosien toiminnan suunnittelussa. Väestön määrä ja ikärakenne vaikuttavat merkittävästi niin investointien suunnitteluun, kun palveluiden tarjonnan ja käyttötalouden suunnitteluun. Kuntien on kyettävä sopeuttamaan toiminta ja palvelurakenne uuteen tilanteeseen, jossa jokaisen kunnan strategia ei enää voi olla kasvu. Realistiset odotukset ja palveluverkon sopeuttaminen vastaamaan kuntalaisten kysyntää ovat avainasemassa, jotta kunta pysyy myös jatkossa itsenäisenä.

Epävarmuutta kunnan tulevaisuuden suunnitteluun luo hyvinvointialueiden taloudellinen selviytymiskyky, joka vääjäämättä vaikuttaa myös kuntien rahoitukseen. Kuntiin kantautuneet viestit hyvinvointialueiden toimintojen järjestymisestä eivät ole olleet luottamusta lisääviä. Menneisyudessa merkittävä osa hyvinvointialueelle siirtyneestä palvelutuotannosta on toiminut kuntayhtymissä, joiden kustannuskasvut ovat olleet varsinkin viimeisinä vuosina ennen uudistuksen toteutumista jyrkkiä ja joihin kunnilla ei ole ollut juurikaan vaikutusmahdollisuuksia. Vuonna 2022 Pohjois-Pohjanmaan Sairaanhoidopiiri teki historiallisen heikon -28,5 milj. euron alijäämäisen tuloksen, toimintatulojen heikentyessä edellisvuodesta 16 milj. euroa samaan aikaan, kun kustannukset kasvoivat 15,6 milj. euroa. Tällä Sairaanhoidopiirin viimeisen vuoden poikkeuksellisen heikolla tuloksella on pysyvä vaikutus Pohjois-Pohjanmaan alueella olevien asiakaskuntien

valtionosuuksiin, sillä kokonaisuutena kasvaneiden sote -kustannusten ja lopullisten verotietojen perusteella kuntien valtionosuuksien määrä vähenee merkittävästi aikaisemmin arvioidusta. Hyvinvointialueiden toimintojen taloudellinen tehostuminen edellyttää kuntien suunnasta katsottuna kulttuurillista muutosta hyvinvointialueiden talouden johtamisessa. Tällä hetkellä näyttää, etteivät kunnat ole päässeet irti sote -palveluiden kustannusten voimakkaista vaihteluista johtuvista riskeistä kuntien ja hyvinvointialueiden yhteisen rahoituspohjan johdosta.

Kuntien kehittämisen ja elinvoimaisuuden perustekijä on kyvykäs päätöksenteko. Limingan kunta haluaa olla jatkossakin vetovoimainen ja vireä kunta. Tavoitteen saavuttaminen vaatii ennakkoluulotonta ja rohkeaa asennetta tulevaan sekä eri palvelualueiden saumatonta yhteistyötä. Keskeistä hyvän ja kehittämismyönteisen ilmapiirin syntymiselle on hyvä yhteistyö ja keskinäinen luottamus kunnan viranhaltijoiden, luottamushenkilöiden, kuntalaisten sekä Limingassa toimivien yritysten ja yhteisöjen kesken.

1.10 HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on Limingan kunnan uudistetun kuntastrategian keskeinen tavoite, joka sitoo kaikkia palvelualueita. Kunnan hyvinvointipalvelut luo kuntalaisille hyvät edellytykset huolehtia omasta hyvinvoinnistaan ja terveydestään muun muassa monipuolisten liikuntamahdollisuuksien ja kulttuuritapahtumien kautta. Lisäksi kunta kehittää kuntalaisten osallistumista ja yhteisöllisyyttä tukevia toimintamalleja, joilla kannustetaan tekemään hyvinvointia ja terveyttä tukevia valintoja jokaisen kuntalaisen kohdalla. Kunta on sitoutunut Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointisopimuksen teemoihin, joissa yhtenä on tarjota yksilölähtöisesti tukea terveyttä ja hyvinvointia edistäviin elintapoihin, ja toteuttaa tätä sitoutumista muun muassa kaikille kuntalaisille avoimella elintapaohjauksella.

Vuoden 2023 aikana on hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteita on päivitetty vastaamaan tämänhetkisiä tarpeita ja tulevaisuuden haasteita. HYTE ohjausryhmätyö käynnistyi. Ryhmän tavoitteena on edistää kaiken ikäisten kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä.

Vuoden 2023 aikana on pyritty vastaamaan hyvinvointialueuudistuksen tuomiin muutoksiin. Muutokset ovat näkyneet erityisesti ryhmätoiminnan järjestämistarpeen kasvuna. Hyvinvointialueen kanssa tehtävässä yhteistyössä on vielä kehittämistä, jotta palveluketju olisi saumaton sekä kuntalaisille selkeä. Tätä kehitystyötä on vaikeuttanut hyvinvointialueen sisäiset organisaatiomuutokset.

Kuntalaisten terveellisten elintapojen edistämistä on jatkettu aiempien vuosien tapaan tarjoamalla maksutonta ja avointa elintapaohjausta kaikille kuntalaisille. Elintapaohjausta on kehitetty vuoden aikana kokonaisvaltaisemmaksi. Elintapaohjauksessa on pilotoitu loppuvuonna Hyvän mielen ABC -mallia osana valtakunnallista pilotointia.

Palveluiden yhdenvertaisuutta on kehitetty edelleen. Yhdenvertaisuuden kehittämisessä yhtenä tärkeimmistä toimista on ollut soveltavan liikunnan koordinaattorin tehtävän vakinaistaminen. Soveltavassa liikunnassa painopiste on nimensä mukaisesti toteutuksen soveltamisessa, jolloin tarjontaa voidaan laajentaa yhä useamman kuntalaisen saavutettavaksi. Hyvä saatavuus palveluissa auttaa vähentämään väestön välisiä terveyseroja ja on siksi tärkeää, että mahdollisimman monella kuntalaisella on aito mahdollisuus saada tarpeen mukaista ja terveyttä edistävää tukea. Saavutettavuutta on parannettu muun muassa lisäämällä ryhmätarjontaa vastaamaan erilaisiin tarpeisiin.

1.11 YMPÄRISTÖASIAT JA JÄTEHUOLTO

Lakeuden EKO on neljän kunnan muodostama jätehuollon yhteistyöalue, jossa Lakeuden EKO -lautakunta toimii jätehuoltoviranomaisena. Yhteistyöalue muodostuu Limingan, Tyrnävän, Muhoksen ja Utajärven kunnan alueista. Lakeuden EKO-lautakunnassa on kahdeksan jäsentä, kaksi jäsentä jokaisesta kunnasta ja heidän varajäsenet. Lakeuden EKO:n tilinpäätös ja vuosikertomus liitetään osaksi Limingan (isäntäkunta) tilinpäätöstä.

Vuonna 2023 Lakeuden EKO -lautakunta kokoontui neljä (4) kertaa. Lakeuden EKOn jätehuollon kehittämistä sekä käytännön viranomaistyötä tekee yksi ja puoli henkilöä (palvelupäällikkö sekä kiertotalousasiantuntija).

Jätehuoltoviranomaiselle osoitetut hakemukset ja ilmoitukset sekä viranomaisen päätökset tehtiin Facta jätehuolto -sovelluksessa. Kompostointi-ilmoituksia käsiteltiin jälleen ennätysmäärä, 357 kpl ja päätöksiä jätehuoltomääräyksistä poikkeamiseen tehtiin niin ikään ennätysmäärä, 44 kpl. Kasvua edelliseen vuoteen (2022) oli kompostointi-ilmoitusten osalta 49 % ja päätösten osalta 175 %.

Sekä poikkeamishakemukset jätehuoltomääräyksistä että komposti-ilmoitukset painottuivat alkuvuoteen. Poikkeamishakemusten määrää selittää osaltaan Limingassa sijaitsevien, jätteenkuljetukseen liittymättömien, kiinteistöjen seuranta sekä lähestyminen jätehuoltoviranomaisen kirjeellä. Jätehuoltoviranomaisen kirje tuotti polttokelpoisen jätteen tyhjennyksen keskeyttämishakemuksia sekä kimpvahakemuksia. Komposti-ilmoituksia saapui varsinkin vuodenvaihteessa, jotka sitten käsiteltiin vuoden 2023 puolella. Myös vastauksia lisäselvityksiin vuoden 2022 hakemuksista saapui, jolloin hakemuksen käsittely kirjautui vuoden 2023 ilmoituksiin.

Jätelainsäädännön uudistumisen myötä jätehuoltomääräysten uudistamistyö aloitettiin kesällä 2022. Uudet, lausuntojen myötä viimeistellyt, jätehuoltomääräykset astuivat voimaan 1.12.2023. Syksyllä 2023 aloitettiin valmistelemaan jätehuollon yleisavaimen käyttöönottoa. Lakeuden EKOLle tilattiin avainkortti ja sen myötä lukittujen jättilojen haltijat pystyivät aloittamaan jättilojen kaksoispesälukkojen tilaukset.

Tiedottamiseen hyödynnettiin sosiaalista mediaa, Lakeuden EKOn ja kuntien nettisivuja sekä paikallislehtiä. Syksyllä 2023 aukaistiin tiedottamisen tueksi Lakeuden EKOLle facebook-sivu. Vuonna 2023 media huomioi Lakeuden EKOn alueen toimintaa, mm. painetuissa lehdissä julkaistiin 5 uutista. Kuntaliitteissä (Limingassa ja Tyrnävällä) EKO julkaisi 6 kertaa. Kaikille jaettava EKOposti ja Utajärven kunnan mökkitiedote jaettiin toukokuussa. Kevään 2023 aikana palvelupäällikkö kiersi esittelemässä Lakeuden EKOn toimintaa jokaisen kunnan valtuustokokouksessa.

Jätelainsäädännön uudistuminen ja sen vaikutukset olivat useiden koulutusten pääaiheina. Palvelupäällikkö osallistui vuoden 2023 aikana Jätehuollon ajankohtaispäiville (web) ja yhdessä kiertotalousasiantuntijan sekä Lakeuden EKO-lautakunnan puheenjohtajan kanssa Jätelautakuntien neuvottelupäiville. Kunnat jatkoivat pakkausmuovin täydentävää keräystä. RINKI-ekopisteiden muovinkeräysmäärät olivat 98,6 t. Lisäksi kunnat avasivat kilpailutuksen bio- ja pakkausjätteiden jätteenkuljetuksesta taajama-aleilla jätelain uudistumisen myötä tulleen keräysveloitteen takia.

Polttokelpoisen jätteen määrä laskee jälleen edellisvuodesta Lakeuden EKO:n alueella. Jätteen määrän vähenemiseen pyritään, mutta samalla polttokelpoisen jätteen määrän väheneminen heikentää Lakeuden EKO:n tulopohjaa. Lisäksi jätelain muutosten myötä on jätehuollon viranomaiselle asetettu uusia velvollisuuksia ja palveluita on jouduttu lisäämään. Lakeuden EKO päätti joulukuussa 2023 jätehuollon perusmaksun käyttöönotosta. Perusmaksu tullaan liittämään osaksi jätetaksoa alkuvuonna 2024.

Jätehuollon operatiivisten palveluiden tuottaja Kempeleen Jätekuljetus Ky operoi kuntien jäte- ja lajitteluasemia. Limingan Ekokorttelin, jossa Limingan jäteasema sijaitsee, aluekehitys alkoi ja uudet selkeämmät ja turvallisemmat reitit sekä reittiohjeet valmisteltiin vuoden 2023 aikana. Utajärven vaarallisen jätteen kiertävät keräykset toteutettiin touko- ja syyskuussa. Kunnat täydensivät jäteasemien aukioloaikoja keväällä ja syksyllä.

Operatiivisen toimijan tehtäviin kuuluu myös neuvonta ja opastus mm. jätteiden vastaanotosta ja lajittelusta. Neuvontaa kasvotusten ja puhelimitse tehtiin lajitteluasemilla (Ekokortteli, Liminka ja Ekohaka 7, Kempele (arkisin klo: 7-18)) sekä kuntien jäteasemilla niiden aukioloaikoina.

1.12 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO

Limingan kunnan ympäristönsuojelu-, ympäristöterveydenhuolto- ja eläinlääkintäviranomaisena toimii Oulun seudun ympäristötoimi -liikelaitoksen johtokunta. Johtokuntaan kuuluu yhdeksän jäsentä, joista kuusi on Oulusta ja kolme muista yhteistoimintasopimuksen kunnista. Nykyisellä sopimuskaudella 2021–2024 Limingan kunnan edustaja toimii johtokunnan varsinaisena jäsenenä.

Limingan kunnan maksuosuus ympäristötoimen toiminnasta oli vuonna 2023 yhteensä 210 612 euroa, josta 131 869 euroa koostui viranomaistoiminnasta ja 78 744 euroa eläinlääkintähuollosta.

Ympäristönsuojeluviranomainen antoi vuoden 2023 aikana yhden maa-ainelain mukaisen ratkaisun ja yhden yhteisluparatkaisun Limingan kunnan alueella. Tarkastuksia vuoden aikana suoritettiin 17 kpl, näistä 14 liittyi ympäristönsuojelulain valvontaan ja kolme maa-ainelain valvontaan. Ympäristöhaittavaikutuksia Limingan kunnan alueelta tuli vuoden aikana 24 kpl, näistä 13 liittyi ilmaan, neljä jätteiden käsittelyyn, neljä muuhun ympäristöhaittaan ja kolme valitusta koski melua. Vuoden aikana käsiteltiin kaksi ympäristönsuojelumääräyksistä poikkeamista, jotka kaikki koskivat öljysäiliön maahan jättämistä kiinteistön lämmitysmuotoa vaihdettaessa.

Ympäristöterveydenhuolto teki Limingassa tarkastuksia elintarvikelain nojalla 33 kpl ja terveydensuojelulain nojalla 25 kpl. Tupakka ja nikotiinitarkastuksia tehtiin yhteensä 4 kpl ja Lääkelain nojalla 3 kpl. Elintarvikelain mukaisia ja terveydensuojelulain mukaisia ilmoituksia käsiteltiin yhteensä 20 kpl. Uimarannoilta otettiin yhteensä 7 uimavesinäytettä kesän aikana Uimakauden ulkopuolella, eli talviuintikaudella, näytteitä otettiin 2 kpl. Eläinlääkintähuolto teki Liminkaan tuotantoeläinkäyntejä 247 kpl, lemmikkieläinkäyntejä oli 636 kpl, eläinsuojelukäyntejä 16 kpl ja terveydenhuoltokäyntejä 31 kpl.

2. SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Limingan kunta on päivittänyt sisäisen valvonnan ohjeet vuonna 2015. Sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaavat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Osastopäälliköt ja vastuuhenkilöt ovat vastuussa sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta omien hallinnonalojensa osalta.

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että noudatetaan lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä ja turvataan omaisuus ja voimavarat. Limingan kunnan sisäisen valvonnan ohjeiden mukaan kunnan toiminnot tulee järjestää ja johtaminen hoitaa siten, että organisaation kaikilla tasoilla ja kaikissa toiminnoissa on riittävä sisäinen valvonta.

Johtoryhmä on arvioinut sisäisen valvonnan toimivuutta ja riskien hallintaa kuntatasolla erillisen lomakkeiston avulla.

Johtamis- ja hallintojärjestelmä

Kunnan toimintoja ohjataan hallintosäännöllä. Hallintosäännössä on esitetty kunnan organisaatorakenne sekä toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallan jako ja tehtävät. Limingan kunnan organisaatorakenne on uudistettu vuoden 2022 aikana siten, että uusi organisaatio on ollut käytössä 1.1.2023 alkaen. Hallintosääntöä on päivitetty ja valtuusto on hyväksynyt hallintosäännön muutoksen kokouksessaan 6.2.2023 (§ 7).

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Asioiden valmistelu on perustunut hyvään hallintotapaan. Toimielinten ja viranhaltijoiden päätökset tehdään asiakirjahallintaohjelmalla, josta saadaan päätösluettelot. Päätökset annetaan tiedoksi ao. toimielimelle. Viranhaltijapäätösten osalta esimiesten tehtävänä on pistokokein tarkistaa, onko päätökset tehty toimivallan puitteissa, ovatko ne riittävästi perusteltuja, ovatko päätökset olleet asianmukaisesti nähtävillä ja ovatko ne annettu tiedoksi asianosaisille. Asianhallintajärjestelmän päivitetty versio otettiin käyttöön 2022.

Tavoitteiden toteutumisen seuranta ja varojen käytön valvonta

Talousarvion tavoitteet johdetaan kuntastrategiasta, joka tarkistetaan kerran valtuustokaudessa. Kuntastrategian 2018-2025 päivittäminen aloitettiin syksyllä 2021 ja työ saatettiin loppuun kevään 2022 aikana. Työntekijöiden tavoitteet määritellään vuosittain käytävissä kehityskeskusteluissa, joiden yhteydessä käydään läpi myös asetettujen tavoitteiden toteutuminen.

Tulosalueiden ja -yksiköiden vastuuhenkilöt ovat seuranneet säännönmukaisesti asetettujen tavoitteiden ja määrärahojen toteutumista. Raportit on annettu tiedoksi ao. toimielimelle/osastopäällikölle. Talusjohtaja on raportoinut talousarvion toteutumisesta johtoryhmälle kerran kuukaudessa ja kunnanhallitukselle ja valtuustolle vähintään neljännesvuosittain. Hallintokunnat ovat raportoineet kunnanvaltuustolle tavoitteidensa toteutumisesta neljä kertaa vuoden 2023 aikana.

Riskien hallinnan järjestäminen

Kunnanvaltuuston hyväksymät riskienhallinnan periaatteet: Riskien hallinta sisältyy sisäisen valvonnan ohjeisiin. Lisäksi eri hallinnonaloilla on tehty turvallisuusselvityksiä. Kunnan riskienhallintapolitiikka on päivitetty vuonna 2014 ja hyväksytty valtuustossa 25.8.2014. Hallintokunnat ovat tunnistaneet ja arvioineet riskejä sekä niiden vaikutuksia riskienhallintatyökalun avulla, jossa painottuu riskien tunnistamisen lisäksi toimintasuunnitelman laatiminen riskin hallitsemiseen, sekä vastuutahon nimeäminen jokaisen riskin hallinnassa.

Omaisuuksiriskeihin varautuminen: toteutetaan vuosittain yhdessä vakuutusmeklarin kanssa. Vakuutuksiin liittyvät perustiedot päivitettiin ja vakuutukset kilpailutettiin loppuvuoden 2021 aikana. Uudet omaisuusvakuutukset tulivat voimaan helmikuussa 2022 ja henkilövakuutukset heinäkuussa 2022.

Toimintaan sisältyvät riskit: Keskeiset toimintaan liittyvät riskit ovat:

1. Riippuvuus valtionosuuksista, valtionosuusjärjestelmän muutokset, alhaiset verotulot/asukas, asukasluvun kasvun kääntyminen laskuun
2. Raakamaan saatavuus, yhdyskuntarakenteen pirstaloituminen, kiristyvät suojelumääräykset
3. Kiinteistöriskit, sisäilma-asiat, omistus
4. Muutokset ja vaihtelut palveluntarpeissa
5. Toisen asteen koulutuksen kehitys ja valtion toimet
6. Sote- ja maakuntauudistuksen onnistuminen
7. Poliittisen päätöksenteon epävakaus, päätöksentekokyky
8. Maailmantalouden vakaus, kansantalouden velkaantuminen, työllisyyden kehitys
9. Koronapandemia ja sen jatkuminen
10. Euroopan turvallisuuspoliittisen tilanteen kehittyminen

Toimintaa ja riskien toteutumista seurataan säännöllisesti.

Sopimustoiminta

Toiminta on perustunut valtuuston, hallituksen ja muiden toimielinten päätöksiin ja hallintosäännöllä delegoituun päätösvallan käyttöön. Voimassa olevat sopimukset on koottu sähköisen sopimustenhallintajärjestelmään.

Kunnanhallituksen lausunto

Kunnanhallitus toteaa lausuntonaan sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä talouden ja toiminnan seurannan perusteella, että kunnan hallinto on pääosin toiminut kuntalain, hallintosäännön sekä kunnanhallituksen hyväksymien sisäisen valvonnan ohjeiden mukaan ja että sisäinen valvonta on toimivaa ja asianmukaisesti järjestettyä.

3. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

3.1 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN

Tuloslaskelma osoittaa miten tilikauden tulorahoitus riittää palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Virallisessa tuloslaskelmassa esitetään ulkoiset tuotot ja kulut, eli tuotot, jotka on saatu kunnan ulkopuolelta sekä kulut, jotka ovat syntyneet kunnan ulkopuolelta tehdyistä hankinnoista. Viralliseen tuloslaskelmaan sisältyvät liikelaitokset. Virallisesta tuloslaskelmasta on eliminoitu kaikki peruskunnan ja liikelaitosten väliset tapahtumat, eli niiden väliset ostot ja myynnit.

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

Tuloslaskelma	TP 2023	TP 2022
Ulkoinen, 1000 €		
Toimintatuotot	5 258	10 129
Toimintakulut	-44 025	-74 037
TOIMINTAKATE	-38 767	-63 907
Verotulot	21 943	39 187
Valtionosuudet	20 710	29 200
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	17	7
Muut rahoitustuotot	51	53
Korkokulut	-657	-177
Muut rahoituskulut	-6	-6
VIKATE	3 290	4 358
Poistot ja arvonalentumiset	-4 165	-4 192
Lisäpoistot	0	0
Satunnaiset kulut		
TILIKAUDEN TULOS	-875	165
Tilinpäätössiirrot	2 584	1 184
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	1 708	1 349

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot / toimintakulut, %	11,8 %	13,7 %
Vuosikate / poistot, %	79 %	104 %
Vuosikate, € / asukas	321	424
Asukasmäärä	10 253	10 258

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön).

Tunnusluku osoittaa kuinka paljon käyttötalouden toimintakuluista katetaan myynti- ja maksutuotoilla.

Vuosikate prosenttia poistonalaisista investoinneista

100 * vuosikate/poistot ja arvonalentumiset.

Kunnan tavoite, ja tasapainossa olevan talouden tavoite on kattaa poistot vuosikatteella.

Silloin kun vuosittainen investointitarve ylittää poistojen määrän, tulee vuosikatteen ylittää selvästi poistojen määrän (eli tunnusluvun olla yli 100 %).

Vuosikate € /asukas

Tunnusluku saadaan jakamalla vuosikate kunnan asukasmäärällä.

Ulkoiset toimintatuotot	TP 2023	TP 2022
Peruskunta	4 925 285	9 786 826
Kunnallistekniikka liikelaitos	51 152	113 280
Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelujen liikelaitos	188 430	229 254
Toimintatuotot yhteensä	5 164 867	10 129 360

Peruskunnan osuus ulkoisista toimintatuotoista oli 4,9 milj. euroa ja liikelaitosten osuus yhteensä 0,2 milj. euroa.

Ulkoiset toimintakulut	TP 2023	TP 2022
Peruskunta	35 300 172	65 702 343
Kunnallistekniikka liikelaitos	1 795 570	1 524 252
Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelujen liikelaitos	6 929 254	6 809 967
Toimintakulut yhteensä	44 024 995	74 036 562

Peruskunnan osuus ulkoisista toimintakuluista oli 35,3 milj. euroa ja liikelaitosten osuus yhteensä 8,7 milj. euroa.

3.2 TOIMINNAN RAHOITUS

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Rahoituslaskelma	TP 2023	TP 2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	3 290	4 358
Satunnaiset erät	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-150	-356
Toiminnan rahavirta	3 140	4 001
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-4 990	-5 218
Rahoitusosuudet investointeihin	496	631
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	200	408
Investointien rahavirta	-4 294	-4 179
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 154	-178
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	178	182
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	5 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 300	-2 800
Lyhytaikaisten lainojen muutos	5 000	-5 009
Lainakannan muutokset	1 700	-2 809
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 802	1 770
Rahoituksen rahavirta	76	-857
Rahavarojen muutos	-1 078	-1 034
Rahavarat 31.12.	2 106	3 184
Rahavarat 01.01	3 184	4 219
Rahavarojen muutos	-1 078	-1 034

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	-2 095	-11 190
Investointien tulorahoitus, %	73,2 %	95,0 %
Pääomamenojen tulorahoitus, %	43,2 %	60,5 %
Lainanhoitokate	1,0	1,5
Kassan riittävyys, pv	15	14
Asukasmäärä	10 253	10 258

Toiminnan rahavirta kertoo tuloslaskelmassa esitettyjen tuottojen ja kulujen vaikutusta rahavaroihin. Investointien rahavirta kertoo pysyvien vastaavien hyödykkeisiin käytettyjen ja niiden luovutuksesta saatujen tulojen vaikutuksen rahavaroihin. Positiivinen toiminnan ja investointien rahavirta kertoo kuinka paljon kunnalle jää käytettäväksi nettoantolainaukseen, lainojen lyhennykseen ja kassan vahvistamiseen. Mikäli toiminnan ja investointien rahavirta on negatiivinen, joutuu kunta ottamaan uutta lainaa tai vähentämään kassavaroja kattaakseen menot.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä

= rahoituslaskelman toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen kertymä 5 vuodelta.
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitusprosentti

= $100 * \text{Vuosikate} / (\text{Investointimenot} - \text{Investointien rahoitusosuudet})$

Tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella.

Lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, mikäli tunnusluku on 1,0 tai suurempi. Mikäli tunnusluvun arvo on alle 1,0, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kassan riittävyys

= $365 \text{ pv} * \text{Rahavarat varainhoitovuoden lopussa} / \text{Kassasta maksut varainhoitovuonna}$

Tunnusluku kertoo monenko päivän kassasta maksut, voidaan kattaa kunnan rahavaroilla.

Tulorahoituksen korjauserät ovat käyttöomaisuuden myyntivoittoa, jotka on kirjattu tuloslaskelmaan muihin tuottoihin. Myyntivoitot sisältyvät myös pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloihin. Muut maksuvalmiuden muutokset koostuvat toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihto-omaisuuden, saamisten ja korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutoksista.

Investointien tulorahoitusprosentti oli 73,2 % (95,0 % vuonna 2022). Pääomamenojen tulorahoitusprosentissa 43,2 % on huomioitu investointien lisäksi antolainat sekä lainojen lyhennykset. Vuonna 2023 ei nostettu uutta pitkäaikaista lainaa, koska korot olivat etenkin loppuvuoden aikana korkeat ja toisaalta korkojen ennakoituaan kääntyvän laskuun vuoden 2024 aikana. Tästä johtuen vuoden 2023 lopussa lyhytaikaisen kuntatodistuslainan määrä on suhteellisesti suurempi, kuin pitkällä tähtäimellä on tarkoituksenmukaista. Lyhytaikainen, kuntatodistukseen liittyvä lainarahoitus lisääntyi edellisvuodesta 5 milj. euroa. Lainanhoitokate oli 1,0 vuonna 2023. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluku on 1 tai suurempi. Jos tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kassan riittävyys oli 15 päivää (14 päivää vuonna 2022).

3.3 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

Tase ja sen tunnusluvut			TASE, 1 000 €		
TASE, 1 000 €	2023	2022	TASE, 1 000 €	2023	2022
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	81 655	83 698	OMA PÄÄOMA	28 713	27 767
Aineettomat hyödykkeet	1 345	1 433	Peruspääoma	16 701	17 463
Aineettomat oikeudet	115	14	Edellisten tilikausien yli/-alijäämä	10 304	8 955
Muut pitkävaikutteiset menot	1 230	1 419	Tilikauden yli/-alijäämä	1 708	1 349
Aineelliset hyödykkeet	69 031	69 160	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET		
Maa- ja vesialueet	7 933	7 080	VARAUKSET	20 790	23 374
Rakennukset	42 996	43 168	Poistoero	15 790	16 774
Kiinteät rakenteet ja laitteet	17 604	15 660	Vapaaehtoiset varaukset	5 000	6 600
Koneet ja kalusto	179	444	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	20	59
Muut aineelliset hyödykkeet	99	99	Valtion toimeksiannot	0	0
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	219	2 710	Lahjoitusrahastojen pääomat	20	21
Sijoitukset	11 279	13 106	Muut toimeksiantojen pääomat	0	37
Osakkeet ja osuudet	9 396	11 045	VIERAS PÄÄOMA	35 836	38 443
Muut lainasaamiset	951	1 108	Pitkäaikainen	12 903	16 053
Muut saamiset	952	953	Lainat rahoitus- ja vakuutus- laitoksilta	12 900	16 050
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	21	32	Lainat muilta luontontantajilta	3	3
Valtion toimeksiannot	0	0	Lyhytaikainen	22 934	22 390
Lahjoitusrahastojen varat	21	32	Joukkovelkakirjalainat	0	0
VAIHTUVAT VASTAAVAT	3 684	5 912	Lainat rahoitus- ja vakuu- tuslaitoksilta	17 150	12 300
Saamiset	3 684	5 912	Lainat muilta luontontantajilta	0	0
Pitkäaikaiset saamiset	0	0	Saadut ennakot	0	132
Lainasaamiset	0	0	Ostovelat	1 688	3 793
Muut saamiset	0	0	Muut velat	498	642
Siirtosaamiset	0	0	Siirtovelat	3 597	5 523
Lyhytaikaiset saamiset	1 578	2 728	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	85 360	89 642
Myyntisaamiset	555	831	TASEEN TUNNUSLUVUT		
Lainasaamiset	250	250	Omavaraisuusaste, %	58,0 %	57,1 %
Muut saamiset	355	533	Suht. velkaantuneisuus-%	74,9 %	48,9 %
Siirtosaamiset	418	1 114	Kertynyt ylijäämä, 1.000 €	12 012	10 304
Rahat ja pankkisaamiset	2 106	3 184	Kertynyt ylijäämä, €/asukas	1 172	1004
VASTAAVAA YHTEENSÄ	85 360	89 642	Lainakanta 31.12., 1.000 €	30 050	28 350
			Lainakanta 31.12., €/asukas	2 931	2 764
			Lainat ja vastuut 31.12., 1.000 €	49 053	43 635
			Lainat ja vastuut 31.12., €/asukas	4 784	4 254
			Lainasaamiset, 1.000 €	951	1 358
			Asukasmäärä 31.12.	10 253	10 258

Omavaraisuusaste, %

$100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Hyvä omavaraisuusaste on kunnassa keskimäärin 70 %. Alle 50 %:n omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

$100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista, tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Mitä pienempi tunnusluku on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksen avulla.

Kertynyt yli-/alijäämä €/asukas

$(\text{Edellisten tilikausien yli-/alijäämä} + \text{Tilikauden yli-/alijäämä}) / \text{Asukasmäärä}$

Lainakanta 31.12.

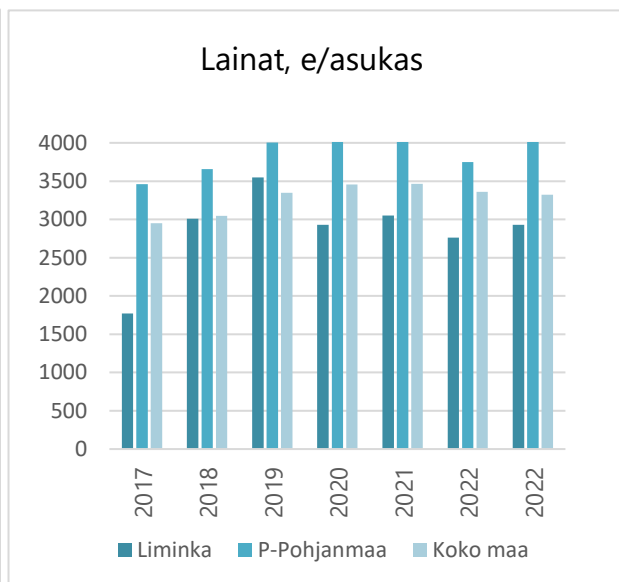
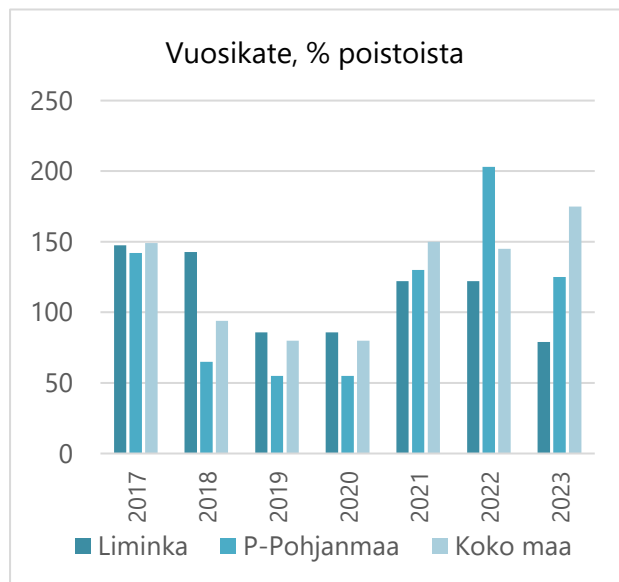
$\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

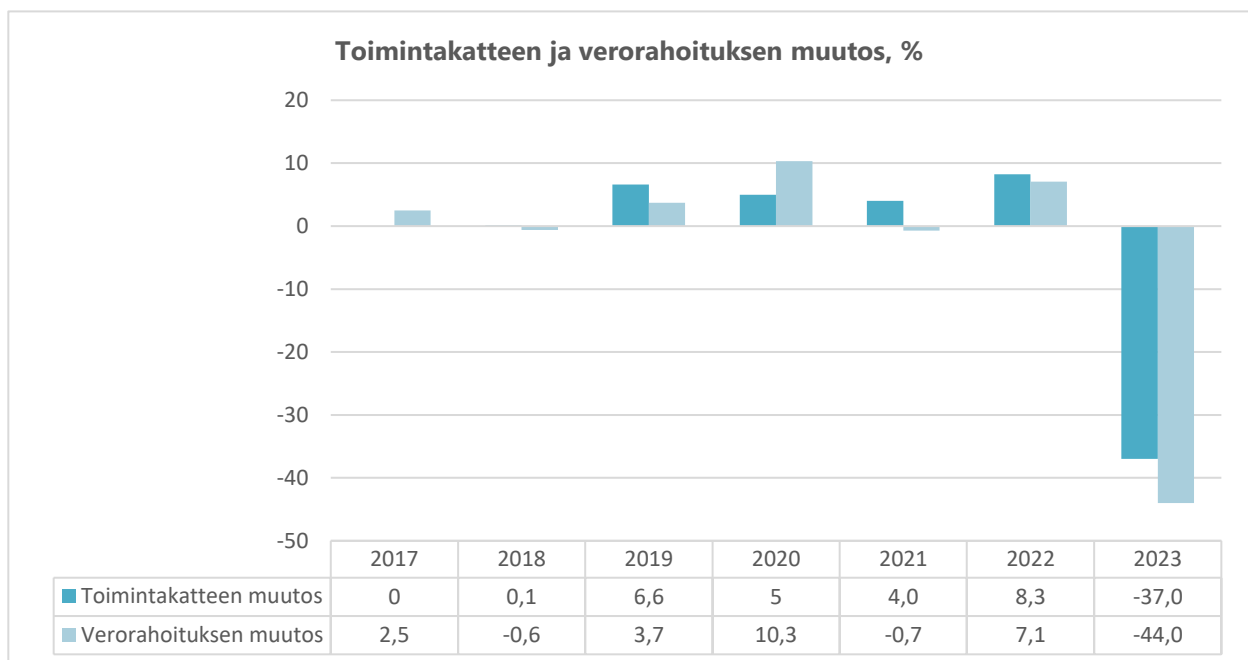
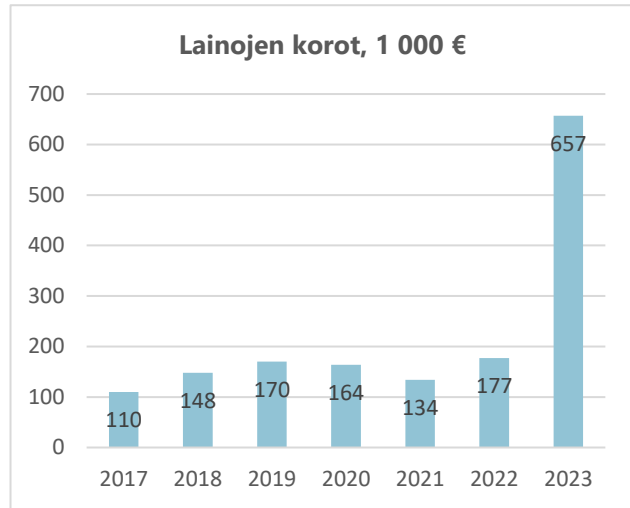
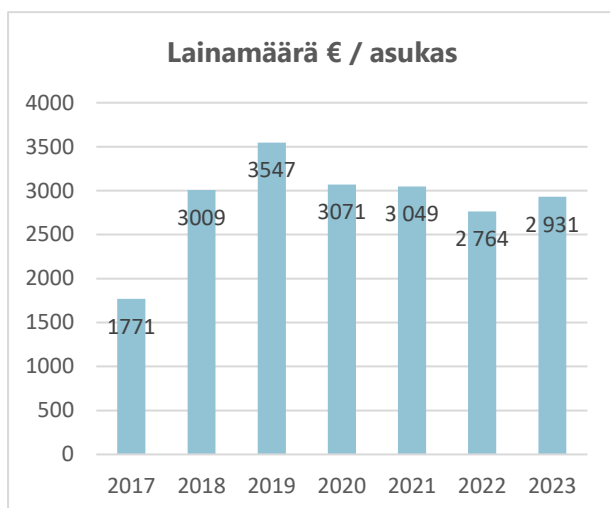
$\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}) + \text{Vuokravastuut}$

Lainasaamiset

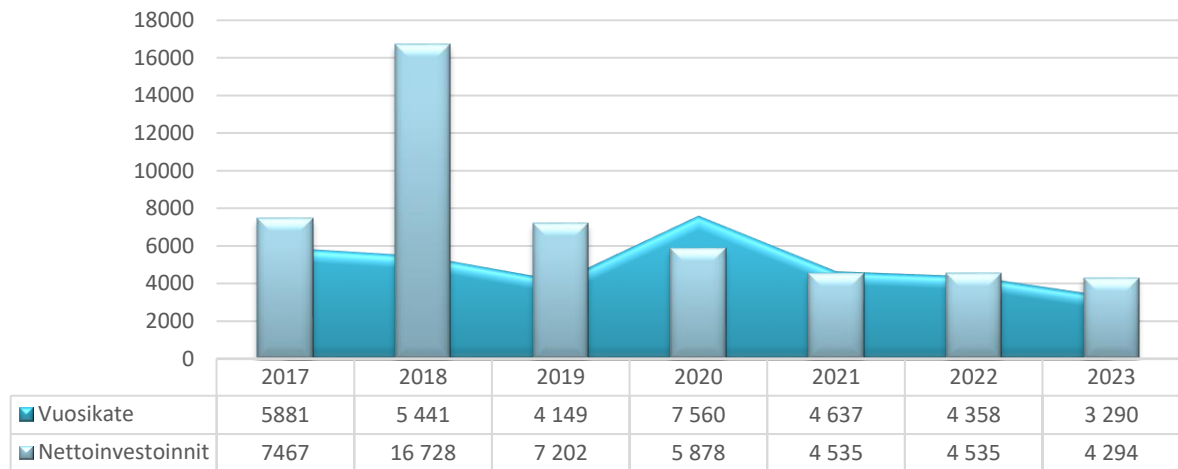
Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset.

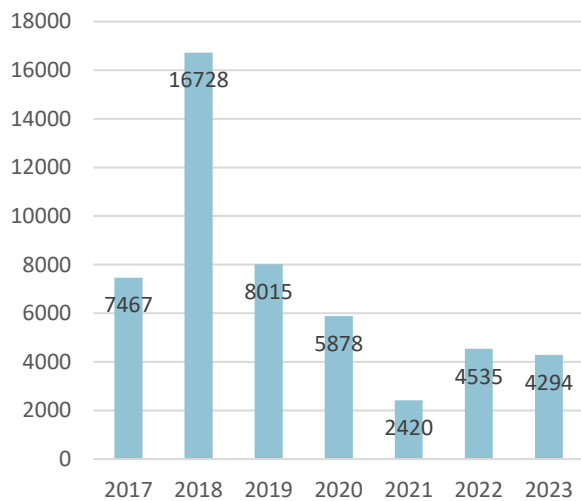
Lainat, 1000 €	TP2018	TP2019	TP2020	TP2021	TP2022	TP2023
Lainanotto	15 000	9 000	0	3 000	0	5 000
Lainojen lyhennys	2 400	3 400	4 700	3 291	2 809	3 300
Lainamäärä	30 550	36 150	31 450	31 159	28 350	30 050
Lainamäärä, €/asukas	3009	3 547	3 072	3 049	2 764	2 931
Lainojen korot	148	170	164	134	177	657
Lainojen hoitokust., €/asukas	251	350	475	335	291	386

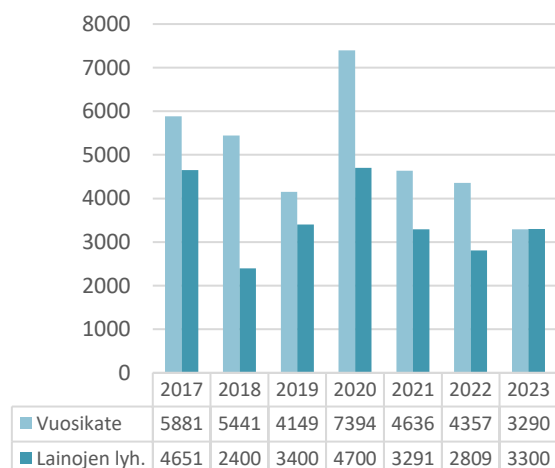
Vuosikate ja nettoinvestoinnit, 1 000 €

Nettoinvestoinnit, 1 000 €

Vuosikate ja lainojen lyhennykset, 1 000 €

3.4 KUNNAN KOKONAISTULOT JA -MENOT

Tulot	1.000 €	%
Toiminta		
Toimintatuotot	5 258	9,8
Verotulot	21 943	40,9
Valtionosuudet	20 710	38,6
Korkotuotot	17	0,0
Muut rahoitustuotot	51	0,1
Tulorahoituksen korjauserät		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-150	-0,3
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointeihin	496	0,9
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	200	0,4
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	178	0,3
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0,0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	5 000	9,3
Kokonaistulot yhteensä	53 702	100,0
Menot		
Toiminta		
Toimintakulut	-44 025	83,1
Korkokulut	-657	1,2
Muut rahoituskulut	-6	0,0
Investoinnit		
Investointimenot	-4 990	9,4
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten lisäykset	0	0,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 300	6,2
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0	0,0
Kokonaismenot yhteensä	-52 979	100,0
Kokonaistulot	53 702	
Kokonaismenot	-52 979	
Kokonaistulot-menot	724	
Täsmäytys rahoituslaskelmaan		
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 802	
Rahavarojen muutos	-1 078	
Yhteensä	724	

4. KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

Toimintakertomuksessa esitetään yhdistelmä kunnan tytär-, osakkuus- ja muista omistusyhteisyhteisöistä sekä kuntayhtymistä, joissa kunta on jäsenenä.

4.1 YHDISTELMÄ KUNTAKONSERNIIN KUULUVISTA YHTEISÖISTÄ

	Kotipaikka	Kunnan omistusosuus -%	Konsernin omistusosuus -%	Osuus omasta pääomasta, €	Osuus tilikauden tuloksesta
Limingan kunta					
Limingan peruskunta				28 964	1 689
Kunnallistekniikka				590	63
Ruoka- ja puhtaus				1 671	-43
Tytäryhteistöt					
Limingan Kehitys Oy	Liminka	100,00	100,00	872	17
Limingan Matkailu Oy	Liminka	0,00	100,00	-30	-2
Park Hotell Liminka Oy	Liminka	0,00	100,00	-67	-32
Limingan Vesihuolto Oy	Liminka	100,00	100,00	6 062	159
Limingan Asunnot Oy	Liminka	100,00	100,00	2 944	-185
Kiinteistö Oy Limingan Vanamo	Liminka	75,00	75,00	1 602	-57
Kiinteistö Oy Lakeustalo Liminka	Liminka	100,00	100,00	-1 341	-220
Yhdistelemättömät tytäryhteistöt					
Ruutikunnat Oy	Liminka	100,00	100,00	1 014	-86
Kuntayhtymät					
Oulun Seudun Koulutus kuntayhtymä (OSEKK), Liminka-konserni	Oulu	3,85	3,85	3 077	-186
Pohjois-Pohjanmaan liitto, Liminka-konserni	Oulu	1,33	1,33	24	1
Osakkuusyhteisöt					
Limingan Kehitys Oy					
Limingan Kuitu Oy	Liminka	0,00	49,00	449	34
Limingan Vesihuolto Oy					
Lakeuden Keskuspuhdistamo	Liminka	0,00	23,57	616	9
Yhdistelemättömät osakkuusyhteisöt					
Limingan Asunnot Oy					
As Oy Karintie	Liminka	0,00	27,86	71	1
As Oy Limingan Koti	Liminka	0,00	29,46	20	-1
As Oy Veteraanipuisto	Liminka	0,00	36,00	219	4
Limingan Kehitys Oy					
Ruutikangas Oy	Liminka	0,00	14,29		

Yhdistelty

Ei yhdistelty

	kpl	kpl
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	3	
Kunnallista liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt	5	
Kuntayhtymät	2	
Osakkuusyhteisöt		5
Muut omistusyhteisyhteisöt		12
Yhteensä	11	16

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty konsernitilinpäätökseen niiltä osin, kuin niillä on olennainen vaikutus konsernin tulokseen.

4.2 KONSERNIN TOIMINNAN OHJAUS

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt uuden Kuntalain vaatimuksia vastaavat konserniohjeet keväällä 2015. Lisäksi valtuusto on hyväksynyt omistajapoliittiset linjaukset marraskuussa 2018. Omistajapoliittiset linjaukset sekä konserniohje luovat puitteet Limingan kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle. Kunnanvaltuusto päättää vuosittain talousarvion yhteydessä konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista. Tytäryhteisöt raportoivat tavoitteidensa toteutumisesta kunnanhallitukselle toimintakertomuksen yhteydessä. Lisäksi tytäryhteisöjen ja kunnan kanssa pidetään suunnittelu- ja neuvottelupalaverit vuosittain.

Kuntayhtymiin ja konserniyhtiöihin valittujen kunnan edustajien evästämisen säännönmukaisesti ennen kokouksia: vuosittain käydään läpi kunnan kannalta strategisesti tärkeät edunvalvontakohteet. Valtuustokauden alussa on kunnan edustajia evästetty kunnan kannalta strategisten asioiden osalta.

Konsernijohtolle ja kunnan edustajille asetetut tavoitteet	TP2021	TP2022	TA2023	TP2023
Toimintatuotot / toimintamenot, %	29,1	27,6	> 30	19,4
Vuosikate % poistoista	107,2	89,5	> 100	78,3
Omavaraisuusaste, %	45,3	44,1	> 50	49,3
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	73	72,1	< 60	99,0
Lainamäärä € / asukas	4 874	4 928	< 4 000	4 143

Raportointi toiminnasta ja taloudesta ennen kokouksia 1-2 x vuosi 1-2 x vuosi 2 x vuosi 1-2 x vuosi

Kuntakonsernille asetetut taloudelliset tavoitteet jäivät toteutumatta vuonna 2023. Kuntakonsernin lainamäärä pienentyi edelliseen vuoteen nähden, lainamäärän ollessa 4 143 euroa per asukas. Konsernin lainamäärä on edelleen liian korkea suhteessa tavoitteeseen 4 000 euroa/asukas. Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus kasvoi edellisvuoden 72,1 %:sta 99,0 %:in, mikä liittyy pääosin maakuntaudistukseen 1.1.2023 (kunnan perusturvapalveluiden toiminnan siirtyminen maakunnalle sekä Pohjois-Pohjanmaan

Sairaanhoitopiiri kuntayhtymän toiminnan lakkaaminen ja omistusten purkautuminen). Suurimmat yhtiöt raportoivat toiminnasta ja taloudesta kaksi kertaa vuoden aikana ja pienet yhtiöt tilinpäätöksen yhteydessä.

Kuntayhtymiin ja konserniyhtiöihin valittujen kunnan edustajien evästämisen säännönmukaisesti ennen kokouksia on toteutunut. Kunnan kannalta strategisesti tärkeät edunvalvontakohteet ovat olleet keskustelussa ja kunnan edustajia on evästetty tavoitteista. Tytäryhteisöjen kanssa on käyty keskustelut omistajapoliittisista linjauksista. Kuntavaalien jälkeen kunnanhallitus on nimennyt yhtiökokousedustajat ja antanut ehdotuksensa tuleviin yhtiökokouksiin hallitusten henkilövalinnoista. Lisäksi kunnanhallitukselle on vuoden 2023 aikana annettu tarkempi tilannekatsaus Limingan Vesihuolto Oy:ltä ja Kiinteistö Oy Lakeustalolta. Omistajaohjausta on tarkoitus vahvistaa ja systematisoida vuoden 2024 aikana.

Limingan Vesihuolto Oy:lle asetettujen tavoitteiden toteutuminen vuonna 2023

Yhtiö vastaa vesihuoltolain mukaisena vesihuoltolaitoksena toiminta-alueensa vesihuollosta.

Yhtiö saavutti investointien tulorahoitusta lukuun ottamatta kaikki omistajan määrittelemät tavoitteet vuodelle 2023. Vuoden aikana Limingan Vesihuolto Oy rakensi uutta vesijohtoverkostoa välille Selkämaantie – Saunarannantie, Sortavalantielle ja Temmekseen yhteensä 1 203 m. Vesijohtoverkostoa 263 metria ja viemäriverkostoa 1 195 metriä on saneerattu välillä Selkämaantie – Saunarannantie, Kestiläntiellä, Susitiellä, Hokitiellä, Pajutiellä ja Sortavalantiellä. Lisäksi Temmeksellä on rakennettu Tyrnävän kunnan kanssa yhteistyössä uusi 50 m³ alavesisäiliö/paineenkorottamo. Limingan kunnanvaltuusto teki 13.11.2023 periaatepäätöksen, jossa Limingan Vesihuolto Oy investoi omaan uuteen vesilaitokseen Liminkaan Värminkoskentielle. Vesilaitosinvestoinnin vaatimat kokonaiskustannukset ovat alustavan arvion mukaan 8,6 miljoonaa euroa.

Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet

	TA2023	TP 2023
Tilikauden tulos	+	Toteutui (104 504 €)
Toiminnan tuotot / toiminnan kulut %	> 100	Toteutui, 149 %
Investointien tulorahoitus %	> 80	Ei toteutunut, 66 %
Omavaraisuusaste %	> 40	Toteutui, 59 %
Sijoitetun pääoman tuotto %	> 2	Toteutui, 2,7 %
Vesihuollon maksujen taso kilpailukykyinen		Valtakunnallisen keskitason alapuolella
Vesijohtoveden laatu ja toimitusvarmuus turvattu		100 % / 100 %
Talous vs. investoinnit tasapainossa		TP2023 toteutui

Limingan Asunnot Oy:lle asetettujen tavoitteiden toteutuminen vuonna 2023

Yhtiön tehtävänä on toteuttaa kunnan asuntopolitiikkaa ylläpitämällä Limingassa monipuolista ja kohtuuhintaista vuokra-asuntokantaa. Yhtiö toimii omakustannusperiaatteella ja yhtiö on tarjonnut asuntoja niitä tarvitseville. Yhtiön asunnot ovat turvallisia ja viihtyisiä. Osaan asunnoista on tehty laajempia korjauksia ja siten huoneistot ovat olleet aiempaa kauemmin tyhjillään. Vuoden 2023 aikana As Oy Limingan Rivitalot sulautui Limingan Asunnot Oy:n kanssa. Fuusioitumisen yhteydessä tyhjillään olevan Kirkkotien kiinteistön olemassaoleva tasearvo on kirjattu alas, koska kiinteistön on katsottu olevan purkukuntoinen. Tästä johtuen fuusioitumisen yhteydessä Yhtiölle on muodostunut fuusiotappiota, joka on varovaisuusperiaatteen mukaisesti kirjattu kertakustannuksena tilikauden 2023 tulokseen.

Yhtiön vuokrausastetta on pienentänyt Pakolantie 2:n asuntojen vuokrausaste n. 71,8 % ja Väentuvantie 5:n vuokrausaste sekä tehdyt huoneistoremontit. Kaikki huoneistot eivät ole vuokrattavassa kunnossa. Asuntojen kunto tulee pitää hyvänä, jotta varmistetaan niiden kiinnostavuus. Vuokrausasteeseen ei ole laskettu mukaan Väentuvantie 5:n ja Kirkkotie 8:n tyhjillään olevia kiinteistöjä. Tulevina vuosina selvitetään, olisiko kyseiset kiinteistöt mahdollista siirtää Kunnan kiinteistökehitykselle jatkojalostettavaksi.

Yhtiön tärkeimmät tavoitteet ovat seuraavan 2 vuoden aikana: salkutuksen ja PTS:n toteuttaminen, heikkokuntoisten asuinhuoneistojen / kiinteistöjen realisointi, positiivinen talous ja toimiva asukasdemokratia. Yhtiön tärkeimmät tavoitteet ovat seuraavan 10 vuoden aikana: asuntojen määrä vastaa kysyntää, palvelujen tuottaminen ostopalveluna/oma henkilökunta (selvitys), heikkokuntoisten asuntojen realisointi sekä 1990-luvulla rakennettujen asuntojen peruskorjaus.

Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet

	TA2023	TP 2023
Tilikauden tulos	+	-185 380,93 € (ei toteutunut)
Omavaraisuusaste %	> 50	48,3 % (ei toteutunut)
Sijoitetun pääoman tuotto %	> 2	- 5,2 % (ei toteutunut)
Vuokra-asuntojen vuokrausaste %	> 95	90,6 % (ei toteutunut)
Tyhjillään olevien asuntojen määrä %	< 2	9,4 % (ei toteutunut)
Vuokra-asuntojen tarjonta vastaa kysyntää		Ara-indeksin (10,9) mukaan asunnoissa lievää ylitarjontaa (2022). Vuonna 2023 kysyntä jonkin verran lisääntynyt.
Raportointi kiinteistöjen kunnosta ja korjausvelan määrästä		Kiinteistöjen kunto ja korjaustarpeet arvioitu kuntoarvioiden ja PTS:n pohjalta. Korjausinvestoinneissa (1050866 €) suoritettu mm. piharemontteja, lämmitysjärjestelmämuutos sekä huoneistoremontteja.
Vuokrataso on seudullisesti kilpailukykyinen		Keskivuokra ARA 11,98 €/m ² (Kempelle 11,61 , Oulu 11,57).
Uusinvestointien omarahoitusosuuden kasvattaminen		Tilikauden 2023 suurehkojen korjaushankkeiden myötä

		omarahoitusosuuden kasvattaminen ei toteutunut.
Asuntojen 5 vuoden PTS suunnitelma		Sisältyy laadittuihin kuntoarvioihin ja PTS:iin.

Limingan Kehitys Oy:lle asetettujen tavoitteiden toteutuminen vuonna 2023

Limingan Kehitys Oy:n tehtävänä on toimia kunnan elinvoiman kehittämisen välineenä. Yhtiö saavutti vuonna 2023 taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteensa.

Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet

	TA2023	TP 2023
Tilikauden tulos	+	17 t€ (toteutunut)
Omavaraisuusaste %	> 50	70,5 % (toteutunut)
Osakaslainan lyhentäminen		

Kiinteistö Oy Lakeustalolle asetettujen tavoitteiden toteutuminen vuonna 2023

Kiinteistöyhtiö hallinnoi loppuvuonna 2018 valmistunutta Lakeustalon kiinteistöä Limingan keskustassa. Tilikauden tappio oli -219 614,48 euroa (2022: -104 643,13 euroa), joten tulos heikkeni edellisvuoteen nähden. Syynä tähän on tuloslaskelman perusteella selvästi kasvaneet lainojen korkokustannukset sekä energiahintojen kasvu. Yhtiön rahoituksellinen tulos oli -346 186,17 euroa, joten yhtiö ei nykyisellä tulonmuodostuskyvyllä kykene selviämään vuosittaisista juoksevista kuluistaan, ilman ulkopuolista rahoitusta. Yhtiö on nostanut merkittävästi vuoden 2023 lopussa vuokriaan, jolla on positiivinen vaikutus tulonmuodostukseen 2024 aikana. Korkomenojen ennakoituaan kääntyvän laskuun seuraavan kesäkuun korontarkistuksen yhteydessä. Kiinteistö Oy Lakeustalo saavutti sille asetetut tavoitteet ainoastaan tilojen vuokrausasteen osalta.

Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet

	TA2023	TP 2023
Tilikauden tulos	+	-220 t€ (ei toteutunut)
Omavaraisuusaste %	> 50	-17,5 % (ei toteutunut)
Sijoitetun pääoman tuotto %	> 2	1 % (ei toteutunut)
Tilojen vuokrausaste %	> 95	99,2 % (toteutunut, vapaana tila C108 n. 30m ²)

Kiinteistö Oy Limingan Vanamolle asetettujen tavoitteiden toteutuminen vuonna 2023

Kiinteistöyhtiö hallinnoi Tupoksessa sijaitsevaa Vanamon kiinteistöä. Kunnan osalta tila on päiväkotikäytössä.

Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet

	TA2023	TP 2023
Tilikauden tulos	+	-76 t€ (ei toteutunut)
Omavaraisuusaste	> 50	99,4 (toteutui)
Sijoitetun pääoman tuotto %	> 2	-3,5 (ei toteutunut)
Kilpailukykyinen vuokrataso		Kilpailukykyä ei selvitetty
Kiinteistön arvon säilyminen		Kiinteistön arvon säilymistä ei ole selvitetty
Kiinteistön tilatehokkuuden lisääminen		Kiinteistön tilatehokkuutta ei ole selvitetty
Kiinteistön energiatehokkuus paranee		Ilmanvaihdon puhdistus ja säätö tehty 2023

4.3 OLENNAISET KONSERNIA KOSKEVAT TAPAHTUMAT

Vuoden 2023 aikana päätettiin, että puhtaan veden saatavuus tullaan turvaamaan Limingan Vesihuolto Oy:n uudella vesilaitosinvestoinnilla, jonka yhtiö rakentaa omaan taseeseensa, mutta jota kunta on sitoutunut pääomittamaan yhteensä viidellä miljoonalla eurolla. Korkojen nousu ja energiahintojen kasvu on aiheuttanut joillekin konserniyhtiöille taloudellista painetta, jota ei ole täysin pystytty sopeuttamaan tuloksissa. Ainostaan Limingan Vesihuolto Oy ja Limingan Kehitys Oy pääsivät positiiviseen tulokseen vuoden 2023 aikana. Limingan Asunnot Oy:n heikkoon tulokseen vaikuttaa merkittävästi fuusioituminen As Oy Limingan Rivitalojen kanssa, jonka yhteydessä kirjattiin alas purkukuntoisen Kirkkotien asuntojen olemassa oleva tasearvo. Kiinteistö Oy Lakeustalon ja Kiinteistö Oy Vanamon tuloksellisuuden parantamiseen tulee kiinnittää omistajaohjauksessa huomiota vuoden 2024 aikana.

4.4 ARVIO KONSERNIN TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Valtuusto hyväksyi kunnan omistajapoliittiset linjaukset marraskuussa 2018. Konserniohjeet on päivitetty keväällä 2015. Kuntakonsernin toiminnan kehittämistä jatketaan omistajapoliittisten linjausten ja konserniohjeen mukaisesti. Konsernin säännönmukaista talouden raportointia kehitetään eteenpäin.

Kunnan osuus konsernin taloudellisen tuloksen muodostumisessa on keskeinen. Esimerkiksi kunnan velanoton lisääntyminen tarkoittaa myös koko konsernin suhteellisen velkaantuneisuuden kasvua. Kunnan ja konsernin velkamäärä on kasvanut vuosina 2018 - 2023. Velkamäärän ja taloudellisten vastuiden hallinta on keskeistä koko konsernin toiminnan ja talouden johtamisessa. Konsernin tytäryhteisöjen toimintojen arvioidaan jatkuvan ennallaan ja niiden toimintaa kehitetään kunnan kokonaisuuteen huomioiden. Konserniyhtiöiden taloudellisista ja toiminnallisista tavoitteista merkittävä osa jäi toteutumatta vuoden 2023 aikana. Omistajaohjausta on tarpeen vahvistaa vuoden 2024 aikana.

4.5 SELONTEKO KONSERNIVALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Limingan kunnan konserniohje on hyväksytty kunnanvaltuustossa 7.9.2015. Konserniohjeiden mukaan konsernivalvonnasta vastaa kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Tytäryhtiöiden tehtävänä on huolehtia siitä, että yhtiöissä on määritelty sisäisen valvonnan toimintaperiaatteet ja että niissä seurataan sisäisen valvonnan toimivuutta. Lisäksi yhtiöiden on huolehdittava, että ne tunnistavat toimintaansa liittyvät riskit ja että riskienhallinnan periaatteet on määritelty.

Kunnanhallitus nimeää edustajat tytäryhtiöiden yhtiökokouksiin ja evästää heitä tarvittaessa kunnan kannasta tärkeimpiin asioihin. Lisäksi konsernin johto on tiiviissä yhteistyössä tytäryhteisöjen kanssa, koska yhteisöjen hallituksissa on johtavia luottamushenkilöitä tai viranhaltijoita. Tytäryhtiöiden tilintarkastajina toimivat kunnan valitseman tarkastusyhteisön palveluksessa olevat tilintarkastajat.

Kunnanhallitus on seurannut tytäryhteisöjen toimintaa ja pyytänyt yhtiöiltä toimintakatsauksia tarpeen mukaan. Suurimmat yhtiöt ovat raportoineet toiminnastaan ja taloudesta kaksi kertaa vuodessa ja pienemmät tilinpäätöksen yhteydessä. Säännönmukaista konserniraportointia ja omistajaohjausta on syytä kehittää edelleen.

4.6 KONSERNITILINPÄÄTÖS JA SEN TUNNUSLUVUT

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

Tuloslaskelma	TP 2023	TP 2022
Ulkoinen, 1000 €		
Toimintatuotot	9 649	24 868
Toimintakulut	-49 633	-90 115
Osuus osakkuusyht. voitosta	43	-54
Toimintakate	-39 941	-65 300
Verotulot	21 856	39 099
Valtionosuudet	23 617	32 174
Rahoitustulot ja -kulut	-954	-277
Korkotuotot	54	22
Muut rahoitustuotot	52	65
Korkokulut	-1 051	-345
Muut rahoituskulut	-9	-18
Vuosikate	4 577	5 697
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 848	-6 365
Tilikauden yli- ja alipariarvot	-80	-2
Tilikauden tulos	-1 350	-670
Tilinpäätössiirrot	20	17
Tilikauden verot	-1	-4
Laskennalliset verot	-9	32
Vähemmistöosuudet	19	16
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 321	-609

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	19,4	27,6
Vuosikate/Poistot, %	78,3	89,5
Vuosikate e/asukas	446	555
Asukasluku	10 253	10 258

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Rahoituslaskelma, 1 000 €	TP 2023	TP 2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	4 577	5 696
Tilikauden verot	-1	-4
Tulorahoituksen korjaukset	-154	-316
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-6 478	-10 601
Rahoitusosuudet investointeihin	496	636
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	391	461
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 168	-4 128
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	-292
Antolainasaamisten vähennykset	412	17
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	210	9 491
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 030	-3 163
Lyhytaikaisten lainojen muutos	5 000	-5 500
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-27	-10
Vaihto-omaisuuden muutos	-26	6
Saamisten muutos	1 263	3 025
Korottomien velkojen muutos	-3 087	-85
Rahoituksen rahavirta	-285	3 490
Rahavarojen muutos	-1 453	-639
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	3 844	6 080
Rahavarat 1.1.	5 297	6 719
Rahavarojen muutos	-1 453	-639
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Investointien tulorahoitus, %	76,5	57,2
Pääomamenojen tulorahoitus, %	47,7	42,5
Laskennallinen lainanhoitokate	0,9	0,9
Lainanhoitokate	1,1	1,7
Kassan riittävyys	22,9	21,2

Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA 1000 €	TP 2023	TP 2022	VASTATTAVAA 1000 €	TP 2023	TP 2022
PYSYVÄT VASTAAVAT	101 007	113 056	OMA PÄÄOMA	52 898	54 558
Aineettomat hyödykkeet	1 456	1 801	Peruspääoma	16 701	17 463
Aineettomat oikeudet	140	104	Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	0	2
Muut pitkävaik. menot	1 316	1 518	Muut omat rahastot	3 708	3 875
Ennakkom. ja keskenr. hankinnat	0	179	Edellisten tilikausien ylijäämä	33 811	33 828
Aineelliset hyödykkeet	94 476	106 231	Tilikauden ylijäämä	-1 321	-610
Maa- ja vesialueet	8 858	8 310	VÄHEMMISTÖOSUUDET	515	649
Rakennukset	64 694	68 191	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET	0	0
Kiinteät rakenteet ja laitteet	17 813	16 114	VARAUKSET		
Koneet ja kalusto	2 056	3 070	Poistoero	0	0
Muut aineelliset hyödykkeet	652	235	Vapaaehtoiset varaukset	0	0
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	403	10 312	PAKOLLISET VARAUKSET	21	419
Sijoitukset	5 075	5 025	Muut pakolliset varaukset	21	419
Osakkuusyhteisöosuudet	1 477	615	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	339	290
Muut osakkeet ja osuudet	2 515	2 904	Valtion toimeksiannot	199	85
Joukkovelkakirjasaamiset	0	0	Lahjoitusrahastojen pääomat	29	30
Muut lainasaamiset	587	621	Muut toimeksiantojen pääomat	111	175
Muut saamiset	496	885			
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	340	263	VIERAS PÄÄOMA	54 612	69 517
Valtion toimeksiannot	199	85	Pitkäaikainen	29 393	42 379
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	30	40	Lainat rah.ja vak.laitoksilta	24 642	37 247
Muut toimeksiantojen varat	111	138	Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
VAIHTUVAT VASTAAVAT	7 038	12 114	Lainat muilta luotonantajilta	0	0
Vaihto-omaisuus	374	525	Muut velat	4 751	5 131
Aineet ja tarvikkeet	144	325	Lyhytaikainen	25 219	27 138
Keskeneräiset tuotteet	2	2	Joukkovelkakirjalainat	0	0
Valmiit tuotteet	228	198	Lainat rahoitus- ja vakuutusl.	17 833	13 350
Muu vaihto-omaisuus	0	0	Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Saamiset	2 820	5 507	Lainat muilta luotonantajilta	0	0
Pitkäaikaiset saamiset	486	585	Saadut ennakot	21	159
Lainasaamiset	484	582	Ostovelat	2 465	5 159
Muut saamiset	2	1	Muut velat	680	943
Siirtosaamiset	1	2	Siirtovelat	3 967	7 274
Lyhytaikaiset saamiset	2 334	4 922	Laskennalliset verovelat	254	253
Myyntisaamiset	755	2 033	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	108 386	125 432
Lainasaamiset	457	517			

Muut saamiset	397	927	KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT		
Siirtosaamiset	725	1 445	Omavaraisuusaste, %	49,3	44,1
Rahoitusarvopaperit	705	131	Suht. Velkaantuneisuus, %	99,0	72,1
Osakkeet ja osuudet	0	0	Kertynyt yli-/alijäämä, 1.000 €	32 490	33 218
Sijoitukset rahamarkkinainst.	0	131	Kertynyt yli-/alijäämä, e/asukas	3 169	3 235
Muut arvopaperit	705	0	Lainakanta 31.12., 1.000 €	42 475	50 598
Rahat ja pankkisaamiset	3 139	5 949	Lainakanta 31.12., €/asukas	4 143	4 928
			Lainat ja vastuut 31.12., 1.000 €	61 657	66 537
VASTAAVAA YHTEENSÄ	108 386	125 432	Lainat ja vastuut 31.12., €/asukas	6 014	6 481
			Lainasaamiset, 1.000 €	587	621
			Kunnan asukasluku	10 253	10 258

5. TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY

Limingan kunnan tilikauden tulos on 1 708 487,22 euroa. Tulokseen sisältyvät myös kunnan liikelaitosten tulokset, jotka käsitellään kirjanpitosäännösten mukaisesti niiden omissa kirjanpidoissa. Kunnanhallitus esittää tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- Kunnallistekniikka liikelaitoksen tilikauden ylijäämä 63 314,61 euroa siirretään johtokunnan esityksen mukaisesti liikelaitoksen edellisten tilikausien yli-/alijäämätilille.
- Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelujen liikelaitoksen tilikauden alijäämä -43 435,90 euroa siirretään johtokunnan esityksen mukaisesti liikelaitoksen edellisten tilikausien yli-/alijäämätilille.
- Puretaan tilinpäätöksen 2022 yhteydessä tehty vesilaitoksen investointivaraus 4 600 000 euroa, koska laitos tullaan rakentamaan Limingan Vesihuolto Oy:n omaan taseeseen.
- Muodostetaan uusi 3 000 000 euron investointivaraus lähijunan/kaksoisraiteen rakentamisen ja tämän vaativan maanhankinnan investointikustannuksiin.
- Tuloutetaan tehtyjä poistoeroja suunnitelman mukaan 983 736,12 euroa.
- Kirjataan kunnan tilikauden ylijäämä 1 708 487,22 euroa edellisten tilikausien yli-/alijäämätilille.

Limingan kunnan tilikauden ylijäämäksi muodostuu edellä mainittujen erien jälkeen 1 708 487,22 euroa. Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että liikelaitosten tilinpäätökset vuodelta 2023 hyväksytään liitettäväksi Limingan kunnan vuoden 2023 tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sekä tilikauden tulosten käsittelyt hyväksytään esityksen mukaisesti.

6. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

6.1 STRATEGISET TAVOITTEET

1. ELINVOIMAINEN KUNTAYMPÄRISTÖ

Lähtökohtana on kunnan elinvoiman lisääminen tukemalla yritysten kasvua, kehittymistä ja työpaikkojen lisäämistä. Elinvoiman kehittämisessä olennaista on myös työllisyys ja vetovoimainen kuntabrändi. Profiloidumme kansainvälisen matkailun kohteena ja tavoitteenamme on nostaa Liminka yhdeksi luonto- ja teemamatkailun kärkikohteeksi Pohjois-Suomessa.

Strateginen tavoite	Mittari	Tavoite 2023	Toteuma 2023:
Työpaikkojen ja yritysten määrä kasvaa	Uudet perustetut yritykset (kpl) Vuokratut ja myydyt yritystontit (kpl) Yhteisöverotulojen kehitys	yli 70 yritystä yli 10 luovutettua tonttia kasvu + 20%	Toteutui: 115 uutta yritystä. Ei toteutunut: Ei luovutettuja. Ei raportoida 2023 (yhteisöveron leikkaus 2023)
Pohjois-Suomen paras työllisyysaste ja alle 25-vuotiaiden täystyöllisyys	Työttömyysaste (4,0% 9/2022) Pitkäaikaistyöttömien määrä) 36, 9/2022) Nuorten työttömien määrä (19 henkilöä 9/2022) Kunnan osuus työmarkkinatuen kustannuksista (2021, 363 teur)	< 5,5% < 35 henkilöä < 30 henkilöä < 200 000 €	Ei toteutunut: 7,5 %. Ei toteutunut: 59 henk. Ei toteutunut: 35 henk. Ei toteutunut: 233 262 € (TP2022: 220 442 €).
Liminka yhdeksi luonto- ja teemamatkailun kärkikohteeksi Pohjois-Suomessa	Matkailun Masterplanin toteutumisaste Koulutusvientiryhmät Limingassa (Kansainväliset ja kansalliset yöpyjät) Muut matkailuryhmät	60% > 3-5 ryhmää/vuosi (tavoite ilman koronan vaikutusta) > 3-5 ryhmää / vuosi (tavoite ilman koronan vaikutusta)	Toteutui: 60 % Ei toteutunut: ei ryhmiä. Ei toteutunut: satunnaisia ryhmiä.
Pohjois-Suomen vetovaimisin kuntabrändi	Sijoittuminen vetovoima-tutkimuksissa	Kolmen kärjessä Pohjois-Suomessa	Tutkimusta ei uusittu.

2. MAANKÄYTTÖ JA KUNTAKUVA

Maapolitiikkaa toteutetaan erillisen valtuuston hyväksymän maapolitiittisen ohjelman mukaisesti. Keskeistä on kunnan vetovoiman ja kunnan keskusta-alueen kehittäminen, hyvät liikenneyhteydet ja julkinen liikenne, kestävä kehitys ja uusien innovaatioiden hyödyntäminen, sekä riittävän tonttitarjonnan varmistaminen.

Strateginen tavoite	Mittari	Tavoite 2023	Toteuma 2023:
Riittävä tonttitarjonta asukkaiden ja yritysten tarpeisiin.	Vuosittainen tonttireservi (kaavallinen valmius) - asuntotontit - yritystontit joista rakentamiskelpoiset tontit - asuntotontit - yritystontit	120 kpl 20 kpl 60-70 kpl 20 kpl	Toteutui: 207 kpl Toteutui: yli 100 kpl Toteutui: 112 kpl Toteutui: yli 40 kpl
Kunnan muuttotase on positiivinen	Muuttotase	Muuttotase on positiivinen	Ei toteutunut. Kuntien välinen nettomuutto: yht. -103 (negatiivinen) - Q1: -22 henk. - Q2: +18 henk. - Q3: -87 henk. - Q4: -12 henk.
Kuntakeskuksen veto-voima kasvaa	Liike-, toimitila- ja asuinrakentamisen kasvattaminen sekä tyhjien liiketilöiden väheneminen kuntakeskuksessa. Kuntakeskuksen ja Tuopoksen - asukasluku - uudet yksityiset investointihankkeet	+ 40 asukasta / vuosi > 5 uudisrakennushanketta	Ei toteutunut, toteuma -5 asukasta. Ei toteutunut, yksi rivitalohanke keskustassa.
Saavutettavuus ja liikenneyhteydet paranevat	Joukkoliikenteen nousijamäärä MAL-hankkeet Lähijunayhteys ja kaksoisraide.	Käyttäjien määrä kasvaa Kunnasta vähintään 1 hanke hyväksytty suunnitelmaan Lähijunaselvitys hyväksytty Kaksoisraiteen suunnittelua jatketaan vuonna 2023	Toteutui, kasvu 18 %. Ei toteutunut. Toteutui: Pääsuunnitelman hyväksyntä 4/2024. Toteutui: suunnittelu edelleen käynnissä.

3. HYVINVOIVAT KUNTALAISET

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on Limingassa kuntajohtamisen ytimessä. Se on kiinteä osa kuntastrategiaa sekä talouden ja toiminnan suunnittelua. Kunta luo toiminnallaan kuntalaisille hyvät edellytykset huolehtia omasta terveydestään ja hyvinvoinnistaan.

Strateginen tavoite	Mittari	Tavoite 2023	Toteuma 2023
Hyvinvointikertomuksen tavoitteiden toteuttaminen	Lasten ja nuorten vapaa-ajan liikuminen	Tilanne paranee kouluterveyskyselyissä 2023	Ei toteutunut.
Osallistumista ja yhteisöllisyyttä tukevat toimintamallit on otettu käyttöön	Kuntalaisten kokemus hyvinvointi kuntalaiskyselyssä	65% kuntalaisista arvioi hyvinvointinsa hyväksi tai erittäin hyväksi	Kyselyä ei toteutettu 2023.
Liminka tunnetaan monipuolisena kultuuri-, liikunta- ja tapahtumaliikuntana	Keskeiset tapahtumien kävijämäärät	Kävijämäärät kasvavat vuosittain	Toteutui. Heikki Sarvela-salin tapahtumien lipunmyynti ollut hyvä ja tapahtumat ovat houkuttaneet Liminkaan väkeä myös muista kunnista. Museoalueella tehtiin kävijäennätys (2800 henkeä), LimmiFest saavutti myös ennätyksensä n. 700 osallistujaa.
	Virkistysalueiden kehittämissuunnitelma yhteistyössä eri toimijoiden kanssa	Rantakylän ja Ruutikankaan virkistysalueiden masterplanin mukainen toimeenpano	Rantakylän osalta toimeenpano ei ole edennyt. Ruutikankaan osalta toimeenpanovastuu on siirtynyt Ruutikunnat Oy:lle.
	Uusien lasten, nuorten ja perheiden tapahtumat	Kaksi uutta nuorten tapahtumaa vuoden 2023 aikana.	Ei toteutunut. Nykyisellä henkilöresurssilla ei ole mahdollista tehdä omia lisätapahtumia.
	Limingan kulttuurin merkkihenkilöiden brändääminen (Ojanperä, Lampi, Tuori ja Krankka)	Suunnitelmatyö aloitettu.	Toteutui osittain. Kirjailija Tuomo Pirttimaan näytelmä Abraham Ojanperästä ja Katri Tuorista on tarkoitus esittää kesäteatteriesityksenä 2026. Katri Tuorin elämäntyöhön perustuva Katrin huone -näyttelyn sijoittamisesta Aappolan palvelijantaloon on tehty kustannuslaskelma ja avustusmahdollisuuksia selvitetään. Vilho Lampi-kulttuuri-keskuksen suunnittelu on edelleen työn alla.

4. TALOUDEN TASAPAINO JA JOHTAMINEN

Kunnan perustehtävien hoitaminen ja strategisten päämäärien saavuttaminen edellyttää suunnitelmallista ja pitkäjäteistä taloudenhoitoa. Palvelut järjestetään palveluiden järjestämissuunnitelmien ja talouden reunaehdot huomioiden. Johtamisessa ja taloudenhoidossa huomioidaan yhä enemmän konsernin kokonaisuus. Kunta kehittää asiointipalveluita entistä sähköisempään muotoon. Yhteisöllisyyttä ja kuntalaisten osallistumista vahvistetaan ottamalla käyttöön uusia toimintamalleja, jotka tukevat kuntalaisten kohtaamisia ja vuoropuhelua sekä eri toimijoiden välistä yhteistyötä ja aktiivista toimintaa.

Strateginen tavoite	Mittari	Tavoite 2023	Toteuma 2023
Kuntakonsernin talous on tasapainossa	Toimintakate	Toimintakatteen kasvu	Ei pystytty mittaamaan vuoden 2023 aikana.
	Verorahoitus	</= verorahoituksen kasvu	
	Investointien tulorahoitus %	Yli 60%	Toteutui: 73,2 %.
	Konsernin lainamäärä €/asukas	< koko maan keskiarvo	Toteutui, konsernin lainamäärä 4 143 €/as. (koko maan 2022 keskiarvo 7 840 € / as.).
	Vuosikate	Vuosikate kattaa poistot	Ei toteutunut (vuosikate 3,3 milj. € vs. poistot 4,2 milj. €).
	Taseen ylijäämä	Taseessa on ylijäämää	Toteutui: ylijäämää 12 milj. €.
Omistajaohjauksella toteutetaan kuntastrategiaa	Omistajapoliittisten linjausten toteuttaminen	Tavoitteiden toteutuminen	Etenee pääosin suunnitellusti. Linjaukset vaativat päivittämistä (KV 12.11.2018).
	Omistajaohjauskeskustelut	Vähintään 2x/vuosi	Toteutui.
	Yhtiöiden tavoitteiden toteuttaminen	Tavoitteiden toteutuminen	Ei toteutunut (ks. kappale 4.2 Konsernin toiminnan ohjaus).
Hyvinvoiva, osaava, sitoutunut ja kehityshakuisen henkilöstö	Sairauspoissaolopäivät / työntekijä	Sairauspoissaolojen määrä < 15 pv / tt	Ei toteutunut, 17,5 pv /työntekijä
	Keskimääräinen eläköitymisikä	> 64 vuotta	Toteutui, keskimääräinen eläköitymisikä on 65 vuotta.
	Henkilöstökysely	Henkilöstön työhyvinvointi paranee	Työhyvinvointia kuvaavaa mittaria ei ole.
	Henkilöstön osaaminen	Osaamisen kehittyminen koulutussuunnitelman mukaisesti. Koulutussuunnitelman toteuttaminen.	Toteutui suunnitelman mukaisesti.
Oikea-aikainen, avoin ja monikanavainen viestintä	Julkaisujen määrä eri kanavissa	Jokainen hallinnon ala viestii toiminnastaan vähintään 1 x / viikko	Toteutui.

6.2. KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN TULOSALUEITTAIN

6.2.1 KÄYTTÖTALouden SITOVUUDEN TOTEUMA TULOSALUEITTAIN

Vaalit	TA 2023	Muutos TA2023	Muutettu TA2023	TP 2023	Erotus TP2023 - TA2023	Toteuma - %
tulot	13 000	0	13 000	15 530	2 530	119,5
menot	-6 800	0	-6 800	-11 083	-4 283	163,0
toimintakate	6 200	0	6 200	4 447	-1 753	71,7
Tarkastustoimi						
Tarkastustoimi	TA 2023	Muutos TA2023	Muutettu TA2023	TP 2023	Erotus TP2023 - TA2023	Toteuma - %
tulot	0	0	0	0	0	-
menot	-19 900	0	-19 900	-30 725	-10 825	154,4
toimintakate	-19 900	0	-19 900	-30 725	-10 825	154,4
Konsernipalvelut						
Konsernipalvelut	TA 2023	Muutos TA2023	Muutettu TA2023	TP 2023	Erotus TP2023 - TA2023	Toteuma - %
tulot	3 971 850	0	3 971 850	3 984 086	12 236	100,3
menot	-7 492 400	0	-7 492 400	-7 592 034	-99 634	101,3
toimintakate	-3 520 550	0	-3 520 550	-3 607 949	-87 398	102,5
Sivistyspalvelut						
Sivistyspalvelut	TA 2023	Muutos TA2023	Muutettu TA2023	TP 2023	Erotus TP2023 - TA2023	Toteuma - %
tulot	1 031 600	121 000	1 152 600	1 468 186	315 586	127,4
menot	-31 909 300	-1 347 730	-33 257 030	-33 582 875	-325 845	101,0
toimintakate	-30 877 700	-1 226 730	-32 104 430	-32 114 689	-10 259	100,0
Hyvinvointipalvelut						
Hyvinvointipalvelut	TA 2023	Muutos TA2023	Muutettu TA2023	TP 2023	Erotus TP2023 - TA2023	Toteuma - %
tulot	440 900	-81 000	359 900	255 647	-104 253	71,0
menot	-3 407 800	266 746	-3 141 054	-3 050 363	90 691	97,1
toimintakate	-2 966 900	185 746	-2 781 154	-2 794 717	-13 562	100,5
Elinvoimapaalvelut						
Elinvoimapaalvelut	TA 2023	Muutos TA2023	Muutettu TA2023	TP 2023	Erotus TP2023 - TA2023	Toteuma - %
tulot	533 000	-40 000	493 000	262 128	-230 872	53,2
menot	-2 002 000	60 900	-1 941 100	-1 703 462	237 638	87,8
toimintakate	-1 469 000	20 900	-1 448 100	-1 441 334	6 766	99,5
Peruskunta, käyttötalous yhteensä						
Peruskunta, käyttötalous yhteensä	TA 2023	Muutos TA2023	Muutettu TA2023	TP 2023	Erotus TP2023 - TA2023	Toteuma - %
tulot	5 990 350	0	5 990 350	5 985 577	-4 773	99,9
menot	-44 838 200	-1 020 084	-45 858 284	-45 970 542	-112 258	100,2
toimintakate	-38 847 850	-1 020 084	-39 867 934	-39 984 965	-117 031	100,3

6.2.2 KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Keskusvaalilautakunta

Tuloslaskelma	TP 2022 1 000 €	Alkuperäinen TA 2023	Muutos €	TA 2023 + muutos	TP 2023	Poikkeama €	Toteuma %
Toimintatulot	17 312	13 000	-	13 000	15 530	2 530	119,50
Toimintakulut	- 14 096	- 6 800	-	- 6 800	- 11 083	- 4 283	162,00
Toimintakate	- 3 216	6 200	-	6 200	4 447	- 1 753	71,73

6.2.3 TILINTARKASTUS

Tilintarkastus

Tuloslaskelma	TP 2022 1 000 €	Alkuperäinen TA 2023	Muutos €	TA 2023 + muutos	TP 2023	Poikkeama €	Toteuma %
Toimintatulot	0	0	-	0	0	0	-
Toimintakulut	- 10 283	- 19 900	-	- 19 900	- 30 725	- 10 825	154,40
Toimintakate	- 10 283	- 19 900	-	- 19 900	- 30 725	- 10 285	154,40

6.2.4 KONSERNIPALVELUT

Konsernipalveluiden yleistavoitteen toteutuminen

Yleistavoitteena on kunnan toiminnan ja talouden ohjaus sekä yhteensovittaminen kuntastrategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Painopisteenä koko talousarviokaudella ovat kuntastrategian toteuttaminen ja talouden tasapainon toteuttaminen kuntaorganisaatiossa.

Yleiskuvaus konsernipalveluiden palveluista ja tarkoituksesta

Konsernipalvelut jakautuu seuraaviin alueisiin: johtaminen, maankäyttö ja omaisuuden hallinta, hallinto- ja henkilöstöpalvelut, yhteistoimintaosuudet, talouspalvelut, it-palvelut ja konsernipalveluiden hankkeet. Konsernipalveluiden tehtävänä on ohjata kuntastrategian mukaisesti kuntakonsernin toimintaa ja koordinoida kunnan sidosryhmyötä.

Keskeiset muutokset konsernipalveluiden toiminnassa

- Uusi hallintojohtaja aloitti työssä tammikuussa ja hallintosihteeri maaliskuussa
- päätöksentekoprosessissa otettiin käyttöön yhteisesti sovittu viestintä- ja toimintamalli
- kotouttamishjelma päivitettiin ja ELY-keskuksen kanssa tehtiin sopimus pakolaisten kuntaan sijoittamisesta
- hallintosääntö päivitettiin vastaamaan uuden kunnan organisaatiota ja tehtäviä
- Dynasty -asiahallintajärjestelmän uusi versio otettiin käyttöön vuoden alusta
- luottamushenkilöiden sähköinen verkkopalvelu CloudMeeting päivitettiin uuteen versioon syksyllä 2023
- sähköinen allekirjoituspalvelu sekä ilmoittajan suojakanava väärinkäytösten ilmoittamiseen otettiin käyttöön
- IT-palveluissa palvelimet ja niiden hallinta siirrettiin in-house -palveluista tuottavalle toimijalle
- Tietoturva- ja tietosuojapolitiikka päivitettiin 2023 aikana

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Vuonna 2023 konsernipalvelujen merkittävimmät tavoitteet koskivat kuntastrategian keskeisiä linjauksia ja niiden toteutumisen varmistamista. Vuoden 2023 alussa toimintansa aloittivat uudet hyvinvointialueet, minkä yhteydessä perusturvapalveluiden ja näihin toimintoihin liittyvät tukitoiminnot siirtyivät maakunnan toiminnaksi. Konsernipalveluiden tavoitteena on ollut siirtymän turvaaminen siten, että muutosten vaikutukset näkyisivät kuntalaisille mahdollisimman vähän palveluiden järjestämisessä ja saatavuudessa. Kuntaorganisaation prosesseja on uudistettu vastaamaan kuntaan jäävän palvelutoiminnan tarpeita ja uuditustyötä jatkettiin edelleen vuoden 2023 aikana.

Kuntakonsernin tehokas toiminta ja talouden tasapaino ovat koko valtuustokauden tavoitteena. Kunnan taloustilanteen parantamiseksi keskeistä on toteuttaa toimenpiteitä kunnan tulopohjan vahvistamiseksi sekä pitää kunnan menokasvu verorahoitusta vastaavalla tasolla. Investointeja toteutetaan maltillisesti seuraavina vuosina. Kunnan talousnäkyminen heikentyessä vuoden 2023 toteutettiin talouden tasapainottamisohjelma, johon liittyvien toimenpiteiden toteuttamisesta päätettiin talousarvion 2024 yhteydessä.

Maankäytön suunnittelussa on varauduttu kaksoisraiteen tuomiin mahdollisuuksiin asunto- ja työpaikka alueiden suunnittelussa. Rautatien tuomat poikittaisliikenteen haasteet on esitetty otettavaksi huomioon kaksoisraiteen suunnittelussa. Maankäytön suunnittelun tavoitteena on vahvistaa juna-asemien sijoittumista Kirkonkylälle ja Tupokseen.

Vuonna 2023 tavoitteena oli myös kunnan digipalveluiden kehittäminen siten, että kunnan henkilöstön käytössä on modernit työvälineet ja digipalvelut. Tietoturva- ja tietosuojapolitiikka päivitettiin suunnitelman mukaisesti vastaamaan muuttuneen kyberturvallisuusympäristön haasteita. Tavoitteena oli myös kehittää edelleen tietojohdantamista ja raportointia jatkamalla uusien talouden suunnittelu- ja raportointijärjestelmien käyttöönottoa, sekä automatisoida merkittävä osa nykyisin manuaalisesti tehtävää talouden ja toiminnan raportointia. Tietojohdantamisen ratkaisuisissa siirryttiin vuoden 2023 lopussa henkilöstötoimintojen raportoinnin ja tietojohdantamisen kehittämiseen, jossa työ jatkuu vuoden 2024 puolella. Henkilöstöhallinnon tietojen validoinnin jälkeen vuorossa on toiminnanohjausjärjestelmien integrointi tietojohdantamisen järjestelmiin.

Konsernipalveluiden vuosi eteni toiminnallisesti ja taloudellisesti pääosin tavoitteiden mukaisesti. Vuonna 2023 konsernipalvelujen merkittävimmät tavoitteet koskivat kuntastrategian keskeisiä linjauksia. Sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyivät Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen järjestämivastuulle 1.1.2023 lukien. Limingan kunnan uusi organisaatio hyväksyttiin tammikuussa. Sivistys- ja hyvinvointipalvelut olivat laaja kokonaisuus ja rakenteellisenä muutoksena hyvinvointipalvelut eriytettiin omaksi palvelualueeksi. Kunnan hallintosääntö päivitettiin vastaamaan uutta organisaatiota sekä uuden kunnan tehtäviä. Valtuusto hyväksyi päivitetyn hallintosäännön helmikuussa.

Perusturvapalveluiden siirryttyä hyvinvointialueelle uuden kunnan organisaatiota työstetty käymällä läpi koko organisaatiota. Osana työtä on tarkasteltu henkilöstöresursseja sekä tehtävänkuvia. Työn tarkoituksena oli varmistaa, että kunnan resurssit ovat tehokkaassa käytössä ja henkilöstöllä on tehtävänkuvat, joissa omaa osaamista on mahdollista hyödyntää. Myös henkilöstön nimikkeitä tarkasteltiin tässä yhteydessä.

Kunnan sähköisiä palveluita kehitettiin vuoden aikana eteenpäin. Dynasty -asiahallintajärjestelmän uusi versio otettiin käyttöön vuodenvaihteessa. Luottamushenkilöiden verkkopalvelu CloudMeeting päivitettiin syksyllä 2023 ja sähköinen allekirjoituspalvelu otettiin käyttöön. Whistleblower -direktiivin mukainen organisaation sisäisten väärinkäytösten ilmoittamiseen tarkoitettu kanava huhtikuun alussa.

Valtakunnallinen työehtosopimusneuvottelu toi selkeästi palkkakustannuksiin nousua aikaisempiin vuosiin verrattuna. Työehtosopimusneuvottelutuloksen perusteella palkkoja korotettiin isoimmalla summalla kuin koskaan aikaisemmin. Tämä näkyy palkkakustannusten selkeänä nousuna. Siitä huolimatta henkilöstön saatavuudessa on ollut vaihtelevuutta. Osaan tehtävistä on ollut hyvin hakijoita ja toisaalla hakuajat ovat selkeästi olleet pitempiä.

Kunnassa otettiin käyttöön henkilöstön työsuhteiden kypäryä. Etuus on herättänyt kiinnostusta henkilöstössä ja tällä hetkellä etuuden käyttäjiä on reilut 40. Tällä etuudella haluamme lisätä henkilöstön liikkumista arjessa esimerkiksi työmatkapyöräilyä lisäämällä.

Meidän Stepit -hankkeessa keskiössä oli ennakoivan työkyvyn tukeminen, jolla tähdättiin kasvaneiden lyhyiden sairauspoissaolojen vähentämiseen, ja niiden pitkittymisen ehkäisemiseen. Hankkeessa kehitettiin esihenkilöiden osaamista havaita ja tukea työkyvyn alentumiseen jo varhaisessa vaiheessa. Tavoitteena oli tiivistää yhteistyötä myös työterveyden kanssa. Tilapäisen työn mallin jalkauttaminen tehtiin koko henkilöstö kohtaamalla. Lisäksi esihenkilöt koulutettiin mallin käyttöön. Hankkeessa rakennettiin myös työkykyä tukevaa keskustelukulttuuria yksiköissä ja esihenkilöiden ja työntekijöiden välillä. Kehityskeskustelu- ja varhaisen tuen keskustelun lomake päivitettiin vastaamaan paremmin työntekijöiden- ja työelämän erilaisia tilanteita. Valmennuksissa keskityttiin johtajuuden kehittämiseen, sekä välittävän keskustelukulttuurin rakentamiseen. Huipennuksena oli valmennuspäivä koko henkilöstölle. Lisäksi hankkeessa tehtiin toimia sisäisen viestinnän kehittämiseen. Lisäksi järjestettiin koulutuspäivä työkyvyn tukemisesta esihenkilöille yhteistyössä työterveyshuollon, Kevan ja LähiTapiolan kanssa. Meidän Stepit -hanke päättyi vuoden 2023 lopussa.

Henkilöstön osaamista digitalisaation hyödyntämisessä on vahvistettu koulutuksella. Kunnan työntekijöillä on ollut mahdollista suorittaa digitaalisten osaamismerkkejä. Työntekijöille tarjottavaa matalan kynnyksen digitukea on kehitetty käynnistämällä digitutorointia eri yksiköissä. Tavoitteena on, että kaikilla kunnan työntekijöillä olisi vähintään perusosaajan digitaidot, mikä helpottaa tehtävistä suoriutumista. Digihelppi hanke kestää 30.9.2024 saakka.

Konsernipalveluiden määrärahasta kohdistettiin vuonna 2023 osallistuvaan budjetointiin 23 000 euroa ja määrärahan käytöstä järjestettiin kysely kuntalaisille, jossa kuntalaiset saivat äänestää mieleisensä ideoita 5 000 euron ja 10 000 euron hintakategorioissa. Toteutukseen eteni kuusi ideaa.

Maan käyttö ja omaisuuden-hallinta, tuloslaskelma, €	Toteuma 2022	TA 2023	Muutos TA 2022	Muutettu TA 2023	TP 2023	Erotus TA 2023 – TP 2023	Toteuma -%
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	101 516	182 150	-	182 150	122 196	-59 954	67,09
Maksutuotot	156 610	214 300	-	214 300	186 611	-27 689	87,08
Tuet ja avustukset	1 520	0	-	0	0	0	0
Vuokratuotot	885 981	1 864 900	-	1 846 900	1 914 051	49 151	102,64
Muut toimintatuotot	829 497	382 200	-	382 200	227 328	-154 872	59,48
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 975 124	2 643 550	-	2 643 550	2 450 187	-193 363	55,46
Valmisteverastojen muutos	-	-	-	-	-	-	-
Valmistus omaan käyttöön	98 524	-	-	-	-	-	-
TOIMINTAKULUT							
Palkat ja palkkiot	-363 687	-367 000	-	-367 000	-436 460	-69 460	118,93
Eläkekulut	-74 136	-63 300	-	-63 300	- 71 704	-8 404	113,28
Muut henkilösivukulut	-12 998	-13 500	-	-13 500	-16 176	-2 676	119,82
Henkilöstökorvaukset	1 153	0	-	0	6 304	6 304	-
Palvelujen ostot	-1 822 550	-1 950 600	-	-1 950 600	-1 877 384	73 216	96,25
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-129 081	-132 200	-	-132 200	-152 684	-20 484	115,50
Avustukset	-6 523	- 0	-	0	0	0	-
Vuokrat	-47 422	-559 800	-	-559 800	-629 853	-70 053	112,51
Muut toimintakulut	11 663	-14 200	-	-14 200	398	14 598	-2,80
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-2 466 907	-3 100 600	-	-3 100 600	-3 177 560	-76 960	102,48
TOIMINTAKATE	-393 259	-457 050	-	-457 050	-727 374	-270 324	159,15

Tontin myynti ei toteutunut tavoitteiden mukaisesti. Loppuvuoden aikana oli toteutumassa tonttikauppa, joka siirtyi vuodelle 2024. Tavoite tontin myynnissä jäi alle budjetoidun n. 146 t€. Tästä johtuen myös rakennusvalvonnan tulot jäivät 23 t€ alle budjetoidun.

Metsäpuolen tulostavoite jäi tavoitteesta 120 t€, tuloja saatiin n. 84 t€. Toimintamenoissa on tullut säästöjä, joten talousarvio tältä osin miinuksella 25 t€.

Lohkomistuotot ovat (1200 euroa/ tontti) jääneet alle budjetoidun. Tuloja tullut 11 t€, eli 9 tonttia luovutettu. Tavoite asetettu 60 tonttiin vuosi.

Konsernipalvelut, tuloslaskelma, €	TP 2022	TA 2023	Muutos TA 2023	Muutettu TA 2023	TP 2023	Erotus TA 2023 – TP 2023	Toteuma -%
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	1 056 073	1 025 300	-	1 025 300	1 132 038	106 738	110,41
Maksutuotot	45	0	-	0	116	116	-
Tuet ja avustukset	335 459	303 000	-	303 000	309 477	6 477	102,14
Vuokratuotot	0	0	-	0	5 000	5 000	-
Muut toimintatuotot	3 515	0	-	0	87 267	87 267	-
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 395 092	1 328 300	-	1 188 716	1 533 899	205 599	115,48
Valmisteverastojen muutos	-	-	-	-	-	-	-
Valmistus omaan käyttöön	-	-	-	-	-	-	-
TOIMINTAKULUT							
Palkat ja palkkiot	-956 875	-1 149 900	-	-1 149 900	-1 028 939	120 961	89,48
Eläkekulut	-219 943	-260 300	-	-260 300	-221 163	39 137	84,96
Muut henkilösivukulut	-27 800	-41 400	-	-41 400	-32 017	9 383	77,33
Henkilöstökorvaukset	100	0	-	0	154	154	-
Palvelujen ostot	-3 033 644	-2 424 300	-	-2 424 300	-2 515 860	-91 560	103,78
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-33 782	-35 100	-	-35 100	-42 212	-7 112	120,26
Avustukset	-400	-1 000	-	-1 000	-6 723	-5 723	672,27
Vuokrat	-329 240	-410 300	-	-410 300	-445 735	-35 435	108,64
Muut toimintakulut	-30 890	-69 500	-	-69 500	-121 980	-52 480	175,51
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-4 632 474	-4 391 800	-	-4 391 800	-4 414 474	-22 674	100,52
TOIMINTAKATE	-3 237 385	-3 063 500	-	-3 063 500	-2 880 576	182 924	94,03

Konsernipalveluiden toimintakate jäi 183 t€ alle talousarvion. Pääasiassa alitusta on tullut hallintopalveluissa 220 t€, talouspalveluissa 70 t€, IT-palveluissa 140 t€ ja konsernipalveluiden hankkeissa 30 t€. Hallintopalveluiden merkittävimmät alitukset olivat vakuutuspalveluiden ostoissa 140 t€, sekä toimisto ja asiantuntijapalveluiden 40 t€ arvioitua pienempi käyttö. Talouspalveluiden alitus perustuu Monetran palveluiden arvioitua pienempään tarpeeseen, joka muuttui merkittävästi hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa 1.1.2023. IT-palveluiden talousarvion alittuminen johtuu konesalipalveluiden siirtymisestä ja hyvinvointialueiden toiminnan aloittamisesta johtuvista kahden asiantuntijan siirtymisestä toisen työnantajan palvelukseen. Siitä huolimatta, että osa aiemmin itse tehdystä työstä ostetaan nykyisin palveluna, IT-palveluiden palvelujen ostot vähentyivät noin 70 t€, kun vanhaa sopimuskantaa on käyty aktiivisesti läpi vuoden 2023 aikana.

Vastaavasti yhteistoimintaosuudet ovat ylittyneet 220 t€, johtamisen kustannukset ylittyivät 20 t€ ja henkilöstöhallinnon menot ylittyivät 40 t€. Yhteistoimintaosuuksien ylittyminen johtuu joukkoliikennepalveluiden käytön lisääntymisestä suhteessa koronaepidemian aikaisiin nousumääriin.

Johtamisen ylityksen syy liittyy vuoden 2023 aikana vireillä olleeseen oikeustapaukseen, johon saatiin vuoden lopussa kunnan kannalta myönteinen päätös.

Edellisen vuoden kustannuksiin nähden tehostumista saatiin aikaiseksi muun muassa vakuutuksissa 50 t€, talouspalveluissa 30 t€ ja IT-palveluissa 120 t€. Vakuutuksissa näkyy mm. vakuutusten kilpailuttamisesta johtuva kustannustason pientyminen, talouspalveluissa 2022 vuoden kustannuksia on nostanut Opiferus taloussuunnittelujärjestelmän käyttöönotto ja IT-palveluiden kustannusten pientyminen johtuu skaalautumisesta hyvinvointialueuudistuksesta johtuvaan palvelutarpeen vähentymiseen.

Palvelujen järjestämissuunnitelman toteutuminen

Palvelu	Arvio palvelutarpeesta	Oman tuotannon osuus	Ostopalvelut	Hankintatapa	Muutokset ohjelmakaudella	Toteutuminen 2023
Johtamispalvelut	nykyisellä	100 %			Osallistaminen sisältyy johtamispalveluihin	Osallistamista lisätty.
Kaavoitus	kasvaa	50 %	50 %	Puitesopimus konsulttipalveluista		
Omaisuuuden hallinta	nykyisellä	100 %				
Asuminen ja rakennusvalvonta	nykyisellä	100 %				
Jätehuolto		viranomaisyhteistyö	palvelutuotanto	Palvelutuotannon kilpailutus toteutettu		
Hallinto- ja henkilöstöpalvelut	nykyisellä	70 %	30 %	Työterveydenhuolto ostopalveluna		
Palo- ja pelastus-toimi,		0 %	100 %	Yhteistoimintasopimus		

ympäristö-
terveyden-
huolto ja
ympäristön-
huolto

Joukkoliikenne	nykyisellä	0 %	100 %	Yhteistoimintasopimus	Uusi kustannustenjakoperuste	Hinnoittelua ei ole muutettu 2023 aikana.
Talouspalvelut	Nykyisellä	30 %	70 %	Kirjanpito- ja palkanlaskenta ostopalveluna Monetralta		
IT-palvelut	kasvaa	25 %	75 %	Ohjelmistot, tietoliikenne ja palomuurit ostopalveluina kilpailutuksen kautta	Ulkoistamisvaihtoehtojen selvitystä laitehankinnassa, palvelinten ylläpidossa ja tukipalvelutoiminnoissa jatketaan 2023 aikana.	Palvelimet ja niiden hallinta ulkoistettu 2023 aikana.

6.2.5 ELINVOIMAPALVELUT

Elinvoimapalveluiden yleistavoitteen toteutuminen

Limingan kunnan elinvoimapalvelut huolehtii kunnan elinvoimaan vaikuttavien toimenpiteiden suunnittelusta, koordinoinnista ja toteutuksesta sekä toimenpiteiden yhteensovittamisesta kuntastrategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi (Elinvoimaa vahvistavat strategiset kärjet). Vuonna 2023 alue koostuu neljästä palvelukokonaisuudesta: elinkeinopalvelut, työllisyyspalvelut, viestintäpalvelut ja kehitys- ja hankepalvelut. Painopisteenä koko talousarviokaudella ovat elinkeinorakenteen monipuolistaminen ja työpaikkojen luominen, työllisyyden hoito ja työllistämistoimenpiteiden vaikuttavuuden lisääminen, kunnan matkailutoiminnan kehittäminen, ulkoisen viestinnän kehittäminen sekä kuntabrändin vahvistaminen ja hanke- ja kehityspalveluiden toteuttaminen koko kunnan osalta.

Yleiskuvaus Elinvoimapalveluiden palveluista ja tarkoituksesta

Yleistavoitteena on kunnan elinvoimaan vaikuttavien toimenpiteiden suunnittelu, koordinointi ja toteutus sekä toimenpiteiden yhteensovittaminen kuntastrategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi (Elinvoimaa vahvistavat strategiset kärjet). Painopisteenä koko talousarviokaudella ovat elinkeinorakenteen monipuolistaminen ja työpaikkojen luominen, työllisyyden hoito ja työllistämistoimenpiteiden vaikuttavuuden lisääminen, kunnan matkailutoiminnan kehittäminen, ulkoisen viestinnän kehittäminen sekä kuntabrändin vahvistaminen ja hanke- ja kehityspalveluiden toteuttaminen koko kunnan osalta. Strategian mukaisissa tavoitteissa on onnistuttu erinomaisesti vuonna 2023.

Elinvoimapalvelut on tuottanut elinkeino-, viestintä-, markkinointi-, työllisyys-, kehittämisen ja hanketoiminnan palvelut. Elinvoimapalvelut on toiminut kuntastrategian linjausten mukaisesti, on vastannut sidosryhmätyöstä omalta osaltaan ja koordinoinut kunnan hankesalkkua.

Elinvoimapaalvelut, tuloslaskelma, €	TP 2022	TA 2023	Muutos TA 2023	Muutettu TA 2023	TP 2023	Erotus TA 2023 – TP 2023	Toteuma -%
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	25 157	40 000	-40 000	0	23 335	23 335	-
Maksutuotot	0	0		0	0	0	-
Tuet ja avustukset	344 154	485 000		485 000	226 668	-258 332	46,74
Vuokratuotot	0	0		0	0	0	-
Muut toimintatuotot	16 513	8 000		8 000	12 125	4 125	151,57
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	385 824	533 000	-40 000	493 000	262 128 €	-230 872	53,17
TOIMINTAKULUT							
Palkat ja palkkiot	-935 465	-836 400		-836 400	-826 479	9 921	98,81
Eläkekulut	-159 726	-144 200		-144 200	-139 301	4 899	96,60
Muut henkilösivukulut	-32 528	-31 400		-31 400	-30 934	466	98,52
Henkilöstökorvaukset	24 590	2 000		2 000	27 015	25 015	1 350,77
Palvelujen ostot	-378 626	-713 700	79 900	-633 800	-389 438	244 362	61,44
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-41 490	-1 700		-1 700	-25 718	-24 018	1 512,82
Avustukset	-23 000	-210 000	-23 000	-233 000	-249 989 €	-16 989	107,29
Vuokrat	-68 996	-62 600	4 000	-58 600	-62 963 €	-4 363	107,45
Muut toimintakulut	-9 573	-4 000		-4 000	-5 656 €	-1 656	141,39
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 624 814	-2 002 000	60 900	-1 941 100	-1 703 462 €	237 638	87,76
TOIMINTAKATE	-1 238 991	-1 469 000	20 900	-1 448 100	-1 441 334 €	6 766	99,53

Vuoden 2023 hanketulot eivät ole toteutuneet suunnitelmien mukaan, koska hankkeita ei saatu liikkeelle vuoden 2023 aikana niin kuin oli alun perin ajateltu. Mutta kun hankkeet eivät ole lähteneet liikkeelle, niin myöskään hankkeiden kulut eivät ole toteutuneet, joka onkin hanketoiminnalle tyypillinen toimintamalli.

Toimintamenot ovat toteutuneet erityisen hyvin linjassa yksikön toimintaan. Alkuperäinen budjetti vuodelle 2023 ylittyi hieman työmarkkinatuen kuntaosuuden kustannuspaikan osalta, sillä alkuperäinen perusturvapalveluilta periytynyt budjetti oli pienempi kuin kuntaosuuden kustannus on ollut viimeisen 5 vuoden aikana. Ylitys oli noin 33 000 euroa, mutta yksikön muu budjetti oli noin 10 000 euroa alle talousarvion, joten ylitystä varten tarvitsi hakea reilun 20 000 euron lisämääräraha. Lisäksi tapahtumatuotanto siirtyi vuoden 2023 alusta hyvinvointipalveluiden yksikköön, mutta rahat eivät seuranneet toiminnan siirtoa, niin tästä syystä tapahtumatuotannon tuotot ja kulut siirrettiin määrärahamuutoksella hyvinvointipalveluihin, mikä näkyy talousarviomuutoksissa vuoden 2023 osalta.

Muuten vuoden 2023 talousarvio osui maaliin suunnitelmien mukaisesti.

Toimintasuunnitelma on toteutunut elinvoimapalveluiden osalta pääsääntöisesti todella hyvin.

Elinkeinotoiminta ja kunnan elinkeinorakenne ovat kehittyneet vuoden 2023 aikana todella hyvin. Vuoden 2023 Limingan kuntaan on perustettu tai siirtynyt uusia yrityksiä 115 kappaletta. Kunnan uusyrityspalveluissa on palveltu 40 asiakasta, joista 22 tapausta on päätyntä yrityksiksi. Starttirahojen haussa on autettu 17 yrittäjäksi aikovaa. Uusien yritysten myötä syntyy kuntaan myös uusia työpaikkoja ja elinkeinorakenteen kasvaminen ja monipuolistuminen parantaa kunnan työpaikkaomavaraisuutta.

Vuoden 2023 aikana toteutettiin isompi uusien yritysten sijoittumiskampanja, jonka kautta markkinoitiin Liminkaa ympäri Suomen sijoittumispaikaksi yrityksille. Muutenkin vuonna 2023 markkinoitiin aktiivisesti Liminkaan sijoittumista, mutta valitettavasti vielä vuoden 2023 aikana markkinointi ei poikunut yritystonteille aloituksia, mutta yritystonttivarauksia kylläkin.

Matkailun kehittämisen osalta vuosi 2023 oli myös onnistunut. Pyöräilymatkailun hanke tuotti alueelle uuden retkipyöräilyreitit yhdessä Raahen seutukunnan kanssa ja sen seurauksena Liminkaan on saatu uusia "Welcome Cyclist" -merkillä varustettuja matkailuyrityksiä. Majoitusyritysten käyttöasteet kehittyivät myös hyvin vuoden aikana, joka on matkailun kehittämisen näkökulmasta tärkeä mittari. Limingassa järjestettiin myös valtava määrä laadukkaita tapahtumia vuoden aikana, joka omalta osaltaan matkailua ylipäättään, mutta erityisesti kulttuuri- ja tapahtumamatkailua. Koulutusmatkailun puolella markkina on edelleen hiljainen, mutta tarjouspyynnöt ovat alkaneet liikkua vuoden 2023 aikana.

VisitLiminka –sivuston uudistus ja brändi ajettiin sisään 2023 ja se onnistui erinomaisesti. Matkailun MasterPlanin osalta iso painopiste on Ruutikankaan alueella, kun Liminganlahden investoinnit siirtyivät pääosin tuleville vuosille. Kulttuuripuiston lava katettiin onnistuneesti ja suunnitelman mukaisesti vuoden 2023 keväällä.

TE-uudistukseen valmistauduttiin vuoden 2023 aikana ja neuvottelut yhteisen uuden työllisyysalueen osalta johtivat toivottuun lopputulokseen, jolloin vuoden 2025 saapumiseen on helpompi valmistautua. Työllisyyden hoitoa jatkettiin hyväksitodetulla Limingan työllisyydenhoitomallilla ja työttömyysprosentit olivat Oulun seutukunnan alimmat, myös koko Pohjois-Pohjanmaan tasolla kunnan luvut kestävät vertailun enemmän kuin hyvin.

Kehittämishankkeita oli menossa vuonna 2023 useita. Digihelppi-hanke (henkilöstön digiosaamisen kehittäminen) jatkui koko vuoden 2023 ajan. Hanke on yhteishanke Limingan, Tyrnävän ja Utajärven kanssa. Toisena jatkuvana hankkeena matkailun kehittämisen puolella oli Pyörällä Kuuhun -pyöräilymatkailun kehittämishanke, jonka on yhteishanke Limingan ja Raahen seutukunnan kesken. Lisäksi vuoden 2023 aikana kunnassa oli menossa Meidän Stepit -hanke KEVAN työelämän kehittämisrahalla, jolla kehitettiin mm. tilapäisen työn mallia sekä TUIKE – Tulevaisuuden ilmastoviisas ja kestävä Liminka –hanke. Vuoden 2023 lopulla starttasi myös lähes koko Pohjois-Pohjanmaan kattava KASVA-hanke, jossa Liminka on mukana ja vataa omalta osaltaan kiertotaloustoiminnan kehittymisestä alueella.

Muuta hankerahaa hyödynnettiin vuoden 2023 aikana myös merkittävästi ja elinvoimapalveluiden kehitys- ja hankepalvelut avittivat niin kunnan muita yksiköitä kuin yrittäjiäkin erilaisten tukirahojen hakemisessa, hallinnoinnissa ja raportoinnissa.

Markkinointiin panostettiin erityisesti vuonna 2023, koska suhdanne vei rakentamisteollisuutta hankalaan tilanteeseen ja selvästi hidasta niin asuin- kuin yritystonttien kysyntää. Markkinointia vietiin "digimpään", videollisempaan ja modernimpaan suuntaan, joskin tiettyjä perinteisiä medioita ei haluttu vielä pudottaa pois markkinoinnin valikoimasta. Erityisesti sosiaalisen median markkinointia tehostettiin. Urheilusponsoroinnista järjestettiin perinteinen haku yhdessä liikuntapalveluiden kanssa ja sponsorointihaun kautta saatiin hyviä uusia urheilijoita edustamaan kuntaa oman urheilulajinsa kautta.

Elinvoimapalveluiden toiminta edisti monipuolisesti ja onnistuneesti niin kuntastrategian elinvoiman kärkiä kuin koko kuntastrategiaakin

Palveluiden järjestämissuunnitelman toteutuminen

Palvelu	Arvio palvelu-tarpeesta	Oman tuotannon osuus	Ostopalvelut	Hankintatapa	Muutokset suunnitelmakaudella	Toteutuminen 2023
Elinkeinojen kehittäminen	kasvaa	95 %	5 %	Kuntien välinen yhteistyö (leader, Oulun matkailu Oy, yhteistyö PPY:n kanssa, maaseutu-elinkeinot)	Hanke-rahoituksen hyödyntäminen, Matkailun Master-Planin vaiheittainen täytäntöönpano, mahdolliset uudet hankkeet	Toteutunut suunnitellusti
Viestintä ja markkinointi	kasvaa	40 %	60 %	Ostopalvelut yksityisiltä	Uudet tonttipanajat	Toteutunut suunnitellusti
Työllisyyspalvelut	nykyisellään	95%	5%	Alueelliset yhteishankkeet ja yhteistoimintasuopimukset	Palveluiden vaikutavuuden kehittäminen, Oulun seudun työllisyyden kuntakokeilu, Pikku Duunia -hanke ja mahdollinen uusi työllisyysuhanke	Toteutunut suunnitellusti

6.2.6 HYVINVOINTIPALVELUT

Hyvinvointipalveluiden yleistavoitteen toteutuminen

Hyvinvointipalveluiden tavoite on tarjota monipuolista vapaa-ajantoimintaa yhdenvertaisesti kaikille kuntalaisille yhteisöllisyyttä edistäen. Hyvinvointipalveluiden tavoite on lisätä Limingan kunnan vetovoimaisuutta asuinpaikkakuntana.

Hyvinvointipalvelut koostuvat nuorisoi-, liikunta-, kirjasto-, kulttuuri- ja kansalaisopistopalveluista. Huolimatta hyvinvointipalveluiden pääasiallisesta suuntautumisesta vapaa-aikaan, ovat kaikki osa-alueista kunnan lakisääteisiä peruspalveluja. Limingan kunnan hyvinvointipalveluissa kulmakiviä ovat kuntalaislähtöisyys ja saavutettavuuden matala kynnyks. Hyvinvointipalvelut vastaavat suurilta osin kunnan ennaltaehkäisevien palveluiden järjestämisestä. Liminkalaiset yhdistykset ovat tärkeä sidosryhmä hyvinvointipalveluiden järjestämisessä.

Yleiskuvaus hyvinvointipalveluiden palveluista ja tarkoituksesta

Hyvinvointipalveluissa vuoden 2023 mahdollisuudet ja haasteet tulivat organisaation rakenneuudistuksesta sekä hyvinvointialueen toiminnan aloituksesta. Organisaation rakenneuudistuksessa hyvinvointipalveluista tuli oma hallinnonala. Muutoksella pyrittiin selkeyttämään kuntaan jäävää hyvinvointityötä ja lisäämään tämän työn näkyvyyttä. Hyvinvointipalveluilla tulee olemaan merkittävä rooli hyvinvointialueelle siirtyvien palveluiden yhdyspintatyössä. Siksi on tärkeää, että tämä työ tunnustetaan vuoden alusta lähtien varsinkin liikunta- ja nuorisopalveluissa perustyöksi, jolle varataan riittävä resurssi.

Hyvinvointipalveluiden henkilöstö kokoontui pohtimaan ja kehittämään palveluiden sisältöjä muutoksen jälkeen. Hyvinvointipalvelut ovat jatkaneet yhdessä tekemistä eri tilaisuuksissa ja tapahtumissa. Tätä työtä on tarkoitus tavoitteellisesti jatkaa, koska näin saadaan pienellä resurssilla laajasti osaaminen käyttöön ja resurssi monipuolisesti käyttöön.

Palveluiden järjestämistarpeessa on näkynyt kasvua ryhmätoiminnassa, kuten oli odotettavissa hyvinvointialueen aloittaessa. Hyvinvointialueudistus on haastanut varsinkin ryhmätoiminnassa, jonne on ohjautunut ja ohjattu osallistujia runsaasti, varsinkin ikääntyvästä väestöryhmästä. Ryhmätoiminnassa, kuten liikuntaneuvonnassa ja elintapaohjauksessa haasteita on tuonut vastinparin puuttuminen hyvinvointialueelta.

Nuorisopalveluiden kevät 2023 eteni hyvin tavoitteiden mukaisesti. Nuorisopalveluissa nuorisotyöllä vahvistettiin lasten ja nuorten hyvinvointia lisäämällä ohjattua toimintaa kerhojen, retkien, koulunuorisotyön ja tapahtumien kautta. Nuorisotyö näkyi edelleen vahvasti koulutyön yhteydessä. Nuorten ohjaamatoiminnan aloittaminen ja kehittäminen vaikuttivat isosti etsivään nuorisotyöhön ja heidän asiakkaiden palveluiden parantumiseen. Toiminnan monipuolisuus ja asiakaskohtauksia oli enemmän, kuin koskaan aiemmin viimeisen viiden vuoden aikana. Nuorisokahvila toiminta pääsi käyntiin ja nuorisotyötä muutenkin tehtiin monenlaisissa ympäristöissä asiakaslähtöisesti. Syksyllä resurssien pieneneminen vaikutti palveluiden tarjoamiseen ja jouduttiin järjestelemään toimintoja uudelleen.

Etsivässä nuorisotyössä hyvän verkostoitumisen johdosta hyvinvointialueuudistuksen vaikutukset olivat vähäisiä, mutta loppuvuotta kohden paine työnrajaamisesta etsiville kuuluvaan työhön alkoi kasvaa. Matalan kynnyksen Silta-hanke sai rahoitushakemuksen läpi ja toiminta alkaa vuoden 2024 alusta.

Nuorisopalveluiden toiminnassa oli n. 10800 kohtaamista nuorten kanssa. Nuorisotyö lukuina vuonna 2023:

- Nuorisotilatoiminta: 228 toimintakertaa, 5322 osallistujaa n. 24 nuorta/aukiolo
- Koulussa tapahtuva nuorisotyö: 28 toimintakertaa, 1862 osallistujaa (n. 67 nuorta/toimintakerta)
- Tapahtumat: 16 tapahtumaa, 2968 osallistujaa
- Retket: 4 retkeä, 182 osallistujaa (n. 45 osallistujaa/retki)
- Kerhot: 16 toimintakertaa, 99 osallistujaa
- Osallisuutoiminta: 8 tapaamista, 88 osallistujaa
- Muu toiminta: 14 toimintakertaa, 234 osallistujaa

Erityisnuorisotyö: 19 toimintakertaa, 57 osallistujaa. Nämä toimintakerrat olivat ryhmätoimintoja. Näiden lisäksi etsivillä nuorisotyöntekijöillä yksilöohjausta, jossa keskimäärin aktiivisena n. 25 nuorta/etsivä. Osa nuorista käytti etsivän nuorisotyöntekijän apua muutaman kerran, jotkut useammin ja muutamia, jotka pitkäaikaisasiakkaita.

Nuorten kohtaaminen ikäluokittain: 7–12-vuotiaat 3800, 13–17-vuotiaat 4170 ja yli 17-vuotiaat 106

Liikuntapalveluissa, kuten muissakin hyvinvointipalveluiden osa-alueilla, oli vuosi 2023 organisaatiomuutokseen vastaamista. Vuodelle asetettuihin tavoitteisiin päästiin monelta osin, kuten soveltavan liikunnan mahdollisuuksien ja elintapaohjauksen kehittämisen osalta. Soveltavan liikunnan osalta merkittävin muutos vuoden aikana oli soveltavan liikunnan koordinaattorin toimen vakinaistaminen osaksi liikunnan peruspalveluita. Elintapaohjauksen vastaanottopiste siirtyi hyvinvointialueuudistuksen myötä Lakeustalolle työllisyyspalveluiden viereisiin tiloihin. Elintapaohjauksen järjestämistä sekä yleistä hyvinvointityötä varten elintapaohjaajan toimenkuva laajennettiin hyvinvointityöhön paremmin vastaavaksi hyvinvointikoordinaattorin toimeksi. Elintapaohjauksen kehittämistä kokonaisvaltaisemmaksi jatkettiin Terveys- ja hyvinvointilaitoksen (THL) Mielen hyvinvoinnin ABC –mallin pilotoinnilla, josta tavoitellaan pysyvää osaa elintapaohjauksen sisältöön.

Liikkumisohjelman ja liikunnan vaikutusarvioinnin edistäminen jatkuu yhä. Liikkumisohjelman kohdalta edistymistä tapahtui erityisesti perheliikunnan osalta, jossa tehtiin Liikkuva perhe -ohjelmakokonaisuuteen liittyvä alkukartoitus. Liikunnan olosuhdetyössä keskiössä oli organisaatiomuutoksen valmistelu, jossa kunnossapito siirretään vuodelle 2024 osaksi liikuntapalveluita.

Kirjastopalveluissa keskeisin asia oli palveluiden kehittäminen kaikkia kuntalaisia ajatellen. Keskustan ja Tupoksen alueella kirjasto tarjoaa omatoimikirjaston lisäpalveluajan lisäksi yhteisiä kokoontumistiloja yhdistyksille kuin vapaasti järjestyville kuntalaisillekin. Tupoksen uusi kirjasto oli nyt ensimmäistä kertaa koko vuoden käytössä, mikä näkyi kohonneina käynti (105 119)- ja lainausmäärinä (243 195). Käynti- ja lainausluvut ovat Tupoksen ja pääkirjaston suhteen n. 35/65%. Aineistotarjonnassa painotamme lasten ja nuorten osuutta (n. 60%). Panostimme myös entistä vahvemmin e-aineistoihin, mikä näkyy lainausluvuissa (21 582 käyttökertaa).

Yleisesti entistä tiiviimpi yhteistyö muiden alueen kirjastojen kanssa tarjosi mahdollisuuksia myös liminkalaisille (esim. Puolen Suomen e-kirjasto). Demokratia ja kuntalaisten kuuleminen korostui entisestään kirjastopalveluissa. Kirjaston talousarviossa tapahtunut budjetointivirhe johti henkilökulujen ylittymiseen.

Kulttuuri- ja tapahtumatuotannon toiminta päivittyi organisaatiomuutoksessa siten, että tapahtumatuotanto siirtyi elinvoimapalveluista hyvinvointipalveluihin. Uudistettu Heikki Sarvela –salin käyttöönotto loi uusia puitteita laadukkaiden kulttuuritapahtumien järjestämiselle. Yleisö löysi tiensä hyvin salissa järjestettyihin tapahtumiin myös Limingan ulkopuolelta, mikä lisää Limingan näkyvyyttä kulttuurikuntana, johon kannattaa tulla kauempaakin.

Museoalueella pääsimme mukaan Museokortti-järjestelmään, mikä myös toi lisää näkyvyyttä ja lisää kävijöitä (n. 2000 käyntikertaa) hienolle Vanhan Limingan kulttuurialueelle. Tapahtumatoiminnan kehittäminen Abrahamin kulttuuripuistossa toteutui resurssien antamissa puitteissa.

Kulttuuripalveluiden edistämisestä vastasi osaltaan kulttuurin kehittäminen -työryhmä. Limmi-festivaalia kehitettiin vuosi vuodelta 2026 Kulttuuripääkaupunkivuotta varten, jolloin tarkoituksena on järjestää Limingassa eurooppalainen lastenkirjallisuus- ja kuvitussymposium. Oulu2026 -kulttuuripääkaupunkihanke on kunnan matkailun, tapahtumatuotannon ja kulttuuritoiminnan kehittymisen kannalta erittäin tärkeä kokonaisuus, jossa kulttuuripalvelut olivat aktiivisesti mukana kunnan muiden toimijoiden kanssa.

Kansalaisopiston ja musiikkiopiston toiminnat eriytyivät toisistaan kansalaisopistotoiminnan siirtyessä hyvinvointipalveluihin. Kansalaisopistossa jatkettiin laadukkaan taiteenperusopetuksen ja monipuolisten harrastusmahdollisuuksien tarjoamista. Kansalaisopiston toimintaperiaatteisiin kuuluvat osallisuuden, alueellisen yhteistyön ja näkyvyyden lisääminen ja vahvistaminen Lakeuden kansalaisopiston toiminta-alueella. Kansalaisopistossa noudatetaan opetussuunnitelmia, toimintaa arvioidaan vuosittain ja sen perusteella tehdään kehittämistoimenpiteitä. Innovatiivisuus ja oppimisen ilo kuuluvat keskeisesti opiston toimintakulttuuriin.

Hyvinvointipalvelut, tuloslaskelma, €	Laskennallinen TP 2022	TA 2023	Muutos TA 2023	Muutettu TA 2023	TP 2023	Erotus TA 2023 – TP 2023	Toteuma -%
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	43 478	45 000	27 000	72 000	49 461	-22 539	68,70
Maksutuotot	211 757	203 000	-105 000	98 000	107 929	9 929	110,13
Tuet ja avustukset	79 247	177 500	0	177 500	54 332	-123 168	30,61
Vuokratuotot	465	0	0	0	330	330	-
Muut toimintatuotot	38 119	15 400	-3 000	12 400	43 594	31 194	351,56
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	373 066	440 900	-81 000	359 900	255 647	-104 253	71,03
TOIMINTAKULUT							
Palkat ja palkkiot	-1 094 908	-1 133 200	317 746	-815 454	-794 614	20 840	97,44
Eläkekulut	-200 383	-228 700	60 000	-168 700	-161 479	7 321	95,66
Muut henkilösivukulut	-39 588	-42 300	13 100	-29 200	-29 270	-70	100,24
Henkilöstökorvaukset	12 608	5 000	0	5 000	11 317	6 317	226,35
Palvelujen ostot	-720 862	-814 800	-44 600	-859 400	-822 762	36 638	95,74
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-134 197	-129 200	5 700	-123 500	-118 049	5 451	95,59
Avustukset	-208 173	-130 000	-84 000	-214 000	-191 413	22 587	89,45
Vuokrat	-578 622	-929 400	-3 000	-932 400	-931 657	743	99,92
Muut toimintakulut	-16 934	-5 100	1 800	-3 300	-12 437	-9 137	376,87
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-2 981 059	-3 407 700	266 746	-3 140 954	-3 050 363	90 691	97,11
TOIMINTAKATE	-2 607 992	-2 966 800	185 746	-2 781 054	-2 794 717	-13 563	100,49

Organisaatiomuutoksen toteutuminen 1.1.2023 alkaen aiheutti sen, että talousarviovalmistelussa euroja varattiin vuoden 2022 organisaatiomallin mukaisesti. Elinvoimapaalvelut olivat varanneet tapahtumatuotantoon varat, jotka siirrettiin kulttuuripalveluihin. Nuorisopalveluihin varatut tulot eivät toteutuneet arvioidun mukaisesti. Näistä muutoksista johtuen sitovuustasolla haettiin lisämäärärahaa noin 80 000€ verran. Toisaalta taas vuoden 2023 talousarviossa arvioituneet käyttökustannukset ovat toteutuneet arvioidun mukaisesti.

6.2.7 SIVISTYSPALVELUT

Sivistyspalveluiden yleistavoitteen toteutuminen

Sivistyspalveluiden yleistavoite, lasten ja nuorten kasvun, oppimisen ja hyvinvoinnin vahvistaminen, on toteutunut. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin vahvistaminen on kuitenkin vaatinut tavallista enemmän resursseja ja voimavaroja. Koulupudokkuuteen on jouduttu puuttumaan käynnistämällä koulun ulkopuolelle sijoitettu koulupudokkaiden ryhmä. Esiopetuksessa ja alkuopetuksessa olevat käytöksellä haastavat lapset ovat vaatineet lisätukea niin lapsille kuin henkilökunnallekin. Harrastamisen Suomen mallin mukaisella HaLi-toiminnalla on vahvistettu peruskoululaisten hyvää arkea, harrastamista ja osallisuuden kokemuksia.

Opiskeluhoitopalveluiden siirtyminen hyvinvointialue Pohteen hoidettavaksi on näkynyt haasteina palveluiden saannissa. Erityisesti pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden lakisääteisiä avustajapalveluita aamu- ja iltapäivätoimintaan erityishoitopäätöksen saaneille oppilaille ei ole saatu ollenkaan. Kunta on joutunut järjestämään ja resursoimaan ko. palvelut.

Opetuksen painoalueita, STEAM-opetus, painotettu matematiikka ja kaksikielinen opetus, on kehitetty suunnitelmallisesti. Kiusaamiseen puuttumisen mallia ja poissaoloihin puuttumista on viety eteenpäin johdonmukaisesti. Opettajien työtä niin esi- kuin perusopetuksessakin on tuettu hankkeistetulla mentoriopettajatoiminnalla. OAJ:n hyvinvointihankkeen turvin on järjestetty opettajille coaching-ryhmiä ja vahvistettu opettajien kykyä arvioida omaa hyvinvointiaan.

Yleiskuvaus Sivistyspalveluiden palveluista ja tarkoituksesta

Sivistyspalvelut koostuu varhaiskasvatus- ja perusopetuspalveluista, lukiokoulutuksesta ja musiikkiopiston palveluista. Varhaiskasvatuksen kokonaisuus käsittää päiväkotij- ja perhepäivähoidon, vuorohoidon, esiopetuksen, erityisvarhaiskasvatuksen ja avoimen varhaiskasvatuksen palvelut. Kunnallisen varhaiskasvatuksen vaihtoehtona perhe voi valita kotihoidon tai yksityisen varhaiskasvatuksen. Tukimuodot ovat kotihoidontuki tai yksityisen hoidon tuki ja sen kuntalisä sekä yksityisen päiväkotihoidon palveluseteli. Joulukuussa 2023 (31.12.2023) yksityisen palvelun osuus oli 29 %. Esiopetus järjestetään kokonaan kunnan omana toimintana.

Perusopetus, aamu- ja iltapäivätoiminta sekä lukiokoulutus muodostavat kunnan opetuspalvelut. Vuonna 2023 perusopetusta järjestettiin Liminganlahden, Tupoksen ja Ojanperän kouluissa. Erityisopetusta toteutettiin yleisopetuksen ryhmissä sekä pienryhmä- ja pienluokkaopetuksena. Osana perusopetusta järjestettiin myös vaativaa erityistä tukea kahdessa pienryhmässä. Koulupudokkaille järjestettiin opetusta omana Luoto-ryhmänä koulun ulkopuolella.

Limingan lukio on vetovoimainen, vahva lukioyksikkö, jonka kantava ajatus on toimia hyvinvointikouluna. Painotuksina ovat kaksikielinen opetus ja kansainvälisyys, STEAM-pedagogiikka, tiimilukiotoiminta ja Bisneslukio-opintojaksokokonaisuus yrittäjyydestä kiinnostuneille.

Paikallisina painoituksina järjestettiin kaksikielistä opetusta kohdekielenä englanti, matematiikan opetusta ja STEAM-pedagogiikkaa. Kaksikielinen opetus on muodostanut jatkumon esiopetuksesta lukiokoulutuksen loppuun. Matematiikkapainotteinen opetus ja STEAM-pedagogiikka toteutuivat Tupoksen koulussa. STEAM-pedagogiikka muodostaa jatkumon Limingan lukioon. STEAM-jatkumoa perusopetuksesta lukioon on tuettu Opetushallituksen hankeresurssilla sekä perusopetuksessa että lukiossa.

Limingan seudun musiikkiopisto tarjoaa korkeatasoista, opetussuunnitelmaan perustuvaa taiteen perusopetusta musiikin laajan oppimäärän mukaisesti lähialueen kuntien lapsille ja nuorille. Opetus ja opiskelu on tavoitteellista. Vuonna 2023 musiikkiopisto toteutti noin 8000 tuntia opetusta, ja oppilaita musiikkiopistossa oli 245.

Vuoden 2023 organisaatiomuutoksen osana on päätetty, että Limingan seudun musiikkiopiston toiminta kuuluu hallinnollisesti sivistyspalveluihin. Musiikkiopisto on vuoden 2023 talousarviossa ollut edelleen osana hyvinvointipalveluita. Vuoden 2024 budjetti on laadittu tämän linjauksen mukaisesti, mutta vuodelle 2023 toiminnan määrärahaa ei ollut siirretty. Selkeyden ja seurannan jatkuvuuden kannalta musiikkiopiston määrärahat toteutuneen oli tarkoituksenmukaista siirtää hyvinvointipalveluista sivistyspalveluihin. Tämä tehtiin vuoden 2023 lisämäärärahapäätösten yhteydessä.

Keskeiset muutokset Sivistyspalveluiden toiminnassa

- Kuntaan on tullut kaksi erillistä kahden yksikön lastensuojeluyksikköä vuonna 2023. Haastavissa olosuhteissa kasvaneet lapset ovat lisänneet opiskeluhaasteita ja pedagogisen tuen tarvetta, mikä näkyy perusopetuksen toimintakatteen ylityksessä.
- Kaksikielisen opetus on edennyt Ojanperän 5. luokalle ja lukion 3. vuosikurssille. Näistä on syntynyt Ojanperän kouluun kuluu yhden opettajan palkan verran viiden kuukauden osalta eli noin 25 000 euroa ja lukion 3. vuosikurssille lisäystä n. 2 opintojakson verran eli n. 6 000 € syksyn 2023 osalta.
- STEAM-pedagogiikkaa on kehitetty Tupoksen koulussa OPH:n hankeresurssilla. STEAM-opettaja on kouluttanut peruskoulun ja esiopetuksen oppilaita ja opettajia noin kuusi tuntia viikossa.
- Tupoksen isot, kahdeksannen luokan neljä ryhmää jaettiin viiteen ryhmään lukuvuoden 2023—24 alusta. Kustannus syyslukukauden 2023 osalta on ollut noin 28 000 €.
- Kaikki lukion opiskelijat siirtyivät oppivelvollisuuden piiriin syksyllä 2023, mikä on lisännyt lukion oppimateriaalikulua 35 000 euroa vuodesta 2022. Koneiden ja laitteiden vuokrat ovat lukiossa kasvaneet 2022 vuoden 50 000 eurosta 216 000 euroon vuonna 2023. Lukion AV-laitteet uusittiin lukion saneerauksen yhteydessä leasing-sopimuksella.
- Lukio nelisarjaistui syksyllä 2023 siten, että ensimmäisen vuoden englannin- ja suomenkielisen opetuksen ryhmä aloitti omana 26 opiskelijan ryhmänä. Muiden rinnakkaisten ryhmien koko laskettiin 32 opiskelijaan. Aloituspaikkoja lisättiin 108:sta 120:een.
- Talousarviossa 2023 Limingan seudun musiikkiopiston tulomäärärahat ovat 121 000 euroa ja menomäärärahat -509 100 euroa. Toimintakate on näin -388 100 euroa. Vuoden 2023 toteuma on ylittänyt toimintakatteen -14 838 euroa, joka siirtyessään on vähentänyt saman euromäärän hyvinvointipalveluiden lisämäärärahatarvetta ja lisännyt sivistyspalveluiden lisämäärärahatarvetta.

- Yläkoulun opetusryhmien määrä lisääntyi kahdella syksyllä 2023. Liminganlahden ja Tupoksen yläkouluihin syntyi kumpaankin yksi ryhmä lisää. Lisääntyminen johtuu suurien ikäluokkien siirtymisestä perusopetuksen luokille 7–9. Alakoulujen ryhmämäärät pysyivät samoina.
- Esiopetuksessa väheni kolme varhaiskasvatuksen opettajaa ja yksi varhaiskasvatuksen lastenhoitaja lukuvuonna 2023–2024. Opettajista kaksi oli apulaisjohtajia. Hallinnollinen apulaisjohtaja on palkattu osa-aikatyötä tekevien palkkasäästöillä. Vähennys lukuvuoden 2023-2024 osalta on noin 97 000 euroa, mikä on huomioitu budjetissa. Vuoden 2023 budjetin osalta vähennystä 48 850 euroa. Lukuvuosi 2023-2024 on ollut haasteellinen tuen tarpeiden osalta Tupoksen esiopetusyksikössä, jonne on palkattu lastenhoitaja säästyneellä ohjaajaresurssilla turvallisuuden lisäämiseksi pienryhmissä.
- Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämällä valtion erityisavustuksella (220 000 €) on vahvistettu varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen oikea-aikaista, yhdenvertaista tuen toteutumista vuonna 2023. Lukioon on saatu erityisopetuksen ja ohjauksen tukeen noin 65 000 euroa hankeressurssia vuosille 2023-24.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Sivistyspalveluissa on vahvistettu lasten hyvää elämää UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -toimintamallilla. Kunnan palvelualueet ovat mukana kehittämässä lapsiystävällistä kuntaa (LYK). Lapsiystävällinen kunta - tavoitteiden edistäminen on tuonut Limingan palvelualueet sekä yhdistys- ja seurakumppanit verkostomaiseen toimintaan lasten, nuorten ja perheiden parhaaksi. Vuoden 2023 aikana on saatu kehittämistyö niin pitkälle, että on voitu sopia UNICEFin kanssa arviointipäivämäärä vuoden 2024 helmikuuhun. Kuntaan on luotu malli lapsivaikutusten arviointiin, HaLi-harrastustoiminnan kautta on saatu peruskoululaiset harrastusten pariin ja osallistettua myös haavoittuvimmassa asemassa olevia lapsia. Kunnan viestintä lasten oikeuksista ja lapsia koskevista asioista on terävöitynyt. Konkreettisia parannuksia lasten kasvuympäristön turvallisuuteen on tehty parantamalla kouluteiden turvallisuutta. Nuorten toivoma nuorisokahvila on rakentunut entiseen K-kaupan tilaan.

Limingan Perhekeskus on vielä vuonna 2022 ollut aktiivinen toimija LYK-kehittämisessä. Valitettavasti hyvinvointialue Pohteen syntymisen myötä Perhekeskus-toiminta on jäänyt kesannolle.

Varhaiskasvatuksessa on varauduttu tilahaasteisiin Limingan kuntakeskuksen osalta talousarvio- ja suunnittelukaudella. Varhaiskasvatuksen ja opetuksen tilojen sekä henkilöstön joustavalla käytöllä on kuitenkin vuoden 2023 aikana saatu taklattia erityisesti tilahaasteita.

Kunnan vetovoimaa ja kuntakuvaa on vahvistettu tiedottamalla entistä tehokkaammin kaksikielisen koulupolun toteutumisesta esiopetuksesta lukion loppuun. Lukion graafinen ilme on uudistettu vuonna 2023. Henkilökunnan kansainvälisyyden, kielitietoisuuden ja pedagogisen osaamisen vahvistaminen koulutuksen ja Erasmus-täydennyskoulutusten kautta on tukenut kaksikielisen opetuksen jatkumon toteutumista. Oppimateriaaleja ja välineitä on uudistettu tukemaan kansainvälisyyttä kahdellakin erillisellä hankerahalla erityisesti esiopetuksen osalta. Limingan kaksikielinen opetus nojaa vahvasti CLIL-pedagogiikkaan (Content and Language Integrated Learning). CLIL-pedagogiikan mukaisesti kieltä opitaan rinnan oppisisältöjen kanssa. Opettajien CLIL-osaamista on vahvistettu yhteistyössä Oulun yliopiston kanssa ja valtakunnallisissa Kaksari-verkostossa.

Sekä varhaiskasvatuspalveluissa että opetuspalveluissa painopiste on ollut lasten ja nuorten sekä työntekijöiden hyvinvoinnin vahvistamisessa. Esi-, perus- ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelmien perusteita on päivitetty OPH:n linjausten mukaisesti kiusaamiseen puuttumisen ja rangaistuskäytänteiden osalta. Limingassa on työstetty yhtenäinen kiusaamiseen puuttumisen malli esiopetuksesta lukion loppuun.

Limingassa on kehitetty hyvinvointia tukevia käytänteitä hankerahoituksen turvin. Hankerahoituksella rekrytoitiin kouluvalmentaja ja hyvinvointiohjaaja, joiden työpanos kohdistettiin koulupudokkaiden tukemiseen. Koulupudokkaille perustettiin Luoto-ryhmä syksyllä 2023. Opettajien ja rehtoreiden työhyvinvointia kehitettiin Opettajien Ammattijärjestöltä saadulla hankerahalla. Toiminta alkoi syyskuusta 2022 ja jatkui vuoden 2023 marraskuun loppuun asti.

Tuen järjestämisen periaatteita on kehitetty perusopetuksessa Tukea tuen järjestäjälle -kehittämishankkeessa vuosina 2020–21 tehtyjen suunnitelmien perusteella. Toiminnan kehittäminen on aloitettu myös esiopetuksessa syksyllä 2022. Jokainen eskari on saanut kasvaa, kehittyä ja oppia esiopetustyhmissä, jossa jokaisella on ollut yhtäläinen mahdollisuus toimia vertaisryhmässä toisten lasten kanssa. Inklusiivisessa esiopetuksessa oppimisympäristö on avoin ja moninainen, ja opetuksessa korostuu lapsen yksilöllinen huomioiminen. Lapsen tarvitsema tuki kasvuun ja oppimiseen on toteutunut inklusiivisessa ryhmässä.

Tupoksen koulun matematiikkapainotteiseen opetukseen on ollut mahdollista osallistua koko kunnan alueelta. Tupoksen koulu on myös koordinoanut kunnan STEAM-opetusta (Science, Technology, Engineering, Art, Mathematics). Hankkeen turvin STEAM-työpajoja on järjestetty kunnan kaikilla perusopetuksen kouluilla ja Tupoksen esiopetuksessa. Tupoksen koulu on toiminut aktiivisesti yhteistyössä median kanssa. Uutisten viikolla toteutuivat podcastit ja Pressiklubi Kaleva Median ja Rantalakeuden kanssa. Toiminta sai valtakunnallista näkyvyyttä Uutismedialiiton koulutuspäivillä Helsingissä, kun Tupoksen koulu pyydettiin esittelemään toimintamallia liiton väelle.

Kesäkuussa 2023 järjestettiin klassisen musiikin tapahtuma yhteistyössä Limingan seudun musiikkiopiston, Limingan kulttuuripalveluiden ja Limingan Kamarisoitto ry:n kanssa. Limingan seudun musiikkiopisto vietti 50-vuotisjuhlavuotta ja järjesti 56 konserttia toiminta-alueellaan. Heikki Sarvelan säveltämästä maakuntalaulusta tehtiin uusi versio Jukka Linkolan sovituksena, ja taltiointi esityksestä löytyy Limingan kunnan internet-sivuilta.

Sivistyspalvelut tuloslaskelma, €	Laskennallinen TP 2022	TA 2023	Muutos TA 2023	Muutettu TA 2023	TP 2023	Erotus TA 2023 – TP 2023	Toteuma - %
TOIMINTATUOTOT							
Myyntituotot	433 456	323 700	13 000	336 700	432 904	96 204	128,57 %
Maksutuotot	571 815	630 400	105 000	735 400	491 792	-243 608	66,87 %
Tuet ja avustukset	507 752	77 000	0	77 000	519 829	442 829	675,10 %
Vuokratuotot	2 130	0	0	0	1 590	1 590	-
Muut toimintatuotot	4 082	500	3 000	3 500	22 071	18 571	630,59 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 519 236	1 031 600	121 000	1 152 600	1 468 186	315 586	127,38 %
TOIMINTAKULUT							
Palkat ja palkkiot	-16 356 329	-15 869 400	-1 080 030	-16 949 430	-17 260 186	-313 156	101,85 %
Eläkekulut	-2 847 680	-3 174 100	-183 900	-3 357 800	-3 344 540	15 260	99,55 %
Muut henkilösivukulut	-594 488	-594 700	-40 000	-634 500	-656 038	-21 238	103,35 %
Henkilöstökorvaukset	218 973	151 200		151 200	284 214	133 014	187,97 %
Palvelujen ostot	-6 320 733	-7 098 900	-35 300	-7 134 200	-7 490 792	-356 592	105,00 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-693 535	-723 700	-5 700	-729 400	-733 594	-4 194	100,58 %
Avustukset	-784 614	-805 000		-805 000	-674 967	130 033	83,85 %
Vuokrat	-3 744 428	-3 766 600	-1 000	-3 767 600	-3 636 037	131 563	96,51 %
Muut toimintakulut	-95 551	-28 100	-1 800	-29 900	-70 934 €	-41 034	237,24 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-31 218 385	-31 909 300	-1 347 730	-33 256 630	-33 582 875	-326 345	100,98 %
TOIMINTAKATE	-29 699 150	-30 877 700	-1 226 730	-32 104 030	-32 114 689	-10 759	100,3 %

Sivistyspalveluiden vuoden 2023 talousarvioon on jouduttu hakemaan lisämäärärahaa. Valtuustoon sitova toimintakate muutettiin valtuuston päätöksellä -30 877 700 eurosta -32 104 430 euroon. Lisämäärärahan tarve oli 838 630 euroa. Lisäksi siirrettiin Limingan seudun musiikkiopiston toimintakate, -388 100 euroa, sivistyspalveluihin. Talousarviossa 2023 Limingan seudun musiikkiopiston tulomäärärahat olivat 121 000 euroa ja menomäärärahat -509 100 euroa. Toimintakate oli -388 100 euroa. Näin koko sivistyspalveluiden toimintakatteen muutos sisältäen musiikkiopiston kasvoi -1 226 730 euroon.

Toimintakulujen kasvu on syntynyt pääasiassa palkkakuluista ja palveluiden ostoista. Opetuspalveluiden palkat ovat nousseet runsaasti kesäkuusta 2023 lähtien toteutuneissa palkankorotuksissa. Kunnan talousarviovalmistelussa palkankorotusvaraukset perustuvat kunta-alan työehtosopimukseen, mikä ei kata opetusalan virka- ja työehtosopimuksen palkankorotuksia, jotka ovat vuosien 2023-24 aikana n. 8 %. Perusopetuksen toimintakatteen ylitys selittyy pääasiassa palkankorotuksilla. Palkkakuluja on kasvattanut jonkin verran lisääntyneet tuen tarpeet, mm. kahdesta lastensuojeluyksiköstä tulleille oppilaille.

Varhaiskasvatuksen palvelutarpeen kasvu ja vuoden 2022 lakimuutokset ovat pitäneet varhaiskasvatuksen palvelutarpeen arvioitua korkeamana. Muun muassa subjektiivinen varhaiskasvatusoikeus on lisännyt

päiväkotipaikkojen kysyntää. Palvelua on ostettu kunnan yksityisiltä päiväkodeilta. Palvelusetelikulut ovat ylittäneet talousarvion 238 000 eurolla.

Vaikka varhaiskasvatuksen myyntituotot ovat jääneet 210 000 euroa alle talousarvion palvelun painotuttua yksityiseen palveluun, koko palvelualueen toimintatuotot ylittyivät 315 586 eurolla. Toimintatuottoja on tullut pääasiassa hanketoiminnasta.

Palvelualueen järjestämissuunnitelman toteutuminen

Palvelu	Arvio palvelutarpeesta	Oman tuotannon osuus	Ostopalvelut	Hankintatapa	Muutokset suunnitelmakaudella	Toteutuminen 2023
Varhaiskasvatus	Kasvaa hieman	71 %	29 %	Oma ja yksityinen toiminta	Pysyy ennallaan	Toteutunut
Perusopetus	Pysyy ennallaan	100 %	0,1 %	Omana toimintana. Syksyllä 2023 yksi oppilas ostopalveluissa. Kaksi oppilasta siirtynyt käymään koulua lähikunnassa.	Pysyy ennallaan	Toteutunut
Lukio: oppivelvollisuuslaki ja kaksikielinen opetus lisänneet kysyntää	Kasvaa	100 %	-	Omana toimintana	Kasvaa, koska perusopetuksesta siirtyvät 2010-luvulla syntyneet suuret ikäluokat. Lukio on muutettu nelisarjaiseksi.	Toteutunut

6.3 TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN

Tuloslaskelmassa osoitetaan, kuinka toimintatuotot riittävät palvelutoiminnan menoihin, lainojen korkoihin sekä muihin rahoitusmenoihin sekä omaisuuden kulumista kuvaaviin suunnitelman mukaisiin poistoihin. Toimintakate osoittaa, kuinka paljon toimintamenoista on katettava verotuloilla ja valtionosuuksilla. Vuosikate kuvaa tulo-rahoituksen riittävyyttä ja siinä otetaan huomioon verotulot ja valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja -kulut. Tilikauden tulos kertoo tilikauden tulojen ja menojen erotuksen.

Tuloslaskelman toteutuminen 2023

Tuloslaskelma	TP 2022	Lopullinen TA2023	TP 2023	TA-tot %	Poikkeama
Toimintatuotot					
Myyntituotot	3 570 886	700 250	923 633	131,9 %	223 383
Maksutuotot	2 252 741	1 047 700	786 448	75,1 %	-261 252
Tuet ja avustukset	2 541 634	1 042 500	1 119 081	107,3 %	76 581
Muut tuotot	1 619 920	2 271 000	2 335 705	102,8 %	64 705
Toimintatuotot yhteensä	9 985 180	5 061 450	5 164 867	102,0 %	103 417
Valmistus omaan käyttöön	144 180	179 500	93 088	51,9 %	-86 412
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-36 415 034	-27 241 864	-27 134 023	99,6 %	107 841
Palvelujen ostot	-28 299 598	-9 229 800	-9 258 596	100,3 %	-28 796
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 603 757	-3 289 620	-3 379 115	102,7 %	-89 495
Avustukset	-1 989 909	-1 260 900	-1 125 291	89,2 %	135 609
Muut toimintakulut	-2 728 264	-2 933 200	-3 127 968	106,6 %	-194 768
Toimintakulut yhteensä	-74 036 562	-43 955 384	-44 024 995	100,2 %	-69 611
Toimintakate	-63 907 202	-38 714 434	-38 767 040	100,1 %	-52 606
Verotulot	39 187 095	21 414 000	21 943 253	102,5 %	529 253
Valtionosuudet	29 200 089	20 270 000	20 710 258	102,2 %	440 258
Rahoitustuotot ja kulut					
Korkotuotot	7 167	30 000	16 545	55,1 %	-13 455
Muut rahoitustuotot	53 308	31 000	50 776	163,8 %	19 776
Korkokulut	-176 563	-300 000	-657 181	219,1 %	-357 181
Muut rahoituskulut	-6 311	-5 000	-6 413	128,3 %	-1 413
Vuosikate	4 357 584	2 725 566	3 290 199	120,7 %	564 633
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunn. mukaiset poistot	-4 192 229	-4 031 400	-4 165 448	103,3 %	-134 048
Lisäpoistot	0	0	0	0,0 %	0
Tilikauden tulos	165 355	-1 305 834	-875 249	67,0 %	430 585
Poistoeron lis. (-) tai väh. (+)	983 736	0	983 736	0,0 %	983 736
Varausten lis. (-) tai väh. (+)	200 000	0	1 600 000	0,0 %	1 600 000
Tilikauden ylijäämä	1 349 091	-1 305 834	1 708 487	-130,8 %	3 014 321

Toimintatuotot

Limingan kunnan ulkoiset toimintatuotot vuonna 2023 olivat 5,2 milj. euroa. Toimintatuotot ylittivät talousarvion 0,1 milj. euroa toteuman ollessa 102 %. Edelliseen vuoteen verrattuna toimintatuotot pienentyivät 4,8 milj. euroa (48,3 %), koska perusturvapalveluiden toiminta siirtyi Pohjois-Pohjanmaan Hyvinvointialueelle. Tämä rakenteellinen muutos näkyy kaikissa tuloryhmissä.

Toimintakulut

Vuonna 2023 Limingan kunnan toimintakulut olivat 44 milj. euroa ja niiden toteuma oli 103,9 %. Toimintakulut pienentyivät 30 milj. euroa (40,5 %) edellisestä vuodesta, koska perusturvapalveluiden toiminta siirtyi Pohjois-Pohjanmaan Hyvinvointialueelle. Toimintakulut ylittivät muutetun talousarvion yhteensä 0,1 milj. euroa. Merkittävin ylitys oli muiden toimintakulujen ryhmässä, jossa ylitys oli 0,2 milj. euroa toteuman ollessa 106,6 %. Aineiden ja tarvikkeiden ylitys oli 0,1 milj. euroa toteuman ollessa 102,7 %. Muut menoerät alittuivat muutettuun talousarvioon nähden. Kaikissa menoryhmissä muutoksena edelliseen vuoteen näkyy perusturvapalveluiden toiminnan siirtyminen Pohjois-Pohjanmaan Hyvinvointialueelle.

Toimintakate

Toimintakatteen toteuma oli 100,1 % vuonna 2023. Toimintakate pienentyi 25,1 milj. euroa (39,3 %) edelliseen vuoteen verrattuna. Valtuusto on asettanut yhdeksi taloustavoitteeksi, että toimintakatteen kasvun tulee olla verorahoituksen kasvua pienempi. Muutosta ei voida 2023 tilinpäätöksessä laskea, sillä Perusturvapalveluiden siirtyminen Pohjois-Pohjanmaan Hyvinvointialueelle on vaikuttanut merkittävästi sekä kunnan toimintatuloihin ja menoihin, että verorahoitukseen.

Verotulot

Kunnan verotulojen toteuma verolajeittain

Verotulot, €	TA 2023	TP 2023	Poikkeama
Kunnan tulovero	18 809 000	19 099 846	290 846
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 055 000	1 051 904	-3 096
Kiinteistövero	1 550 000	1 791 503	241 503
Verotulot yhteensä	21 414 000	21 943 253	529 253

Kunnan verotulojen talousarvion toteuma oli 102,5 % ja ne ylittivät talousarvion 0,5 milj. euroa. Kunnan tuloveroa kertyi 19 milj. euroa. Yhteisöverojen tuotto oli 1,1 milj. euroa ja kiinteistöveroa kertyi 1,8 milj. euroa. Vuoden 2023 alusta kunnan tuloveroista 12,64 %-yksikköä ja 1/3 yhteisöveroista leikattiin kunnilta hyvinvointialueiden rahoituspohjaan. Kiinteistöverot kasvoivat 0,2 milj. euroa edellisen vuoden tilinpäätökseen nähden.

Kunnan tuloveroprosentti ja kunnallisveroa vastaava verotettava tulo

Verotulot 1 000 €	Tulovero- prosentti	Verotettava tulo	Muutos %
Verovuosi 2014	20,5	131 848	3,6 %
Verovuosi 2015	20,5	134 580	2,1 %
Verovuosi 2016	20,5	138 716	3,1 %
Verovuosi 2017	21,0	137 153	-1,1 %
Verovuosi 2018	21,5	141 939	3,5 %
Verovuosi 2019	21,5	149 884	5,6 %
Verovuosi 2020	21,5	154 645	3,2 %
Verovuosi 2021	21,5	160 247	3,6 %
Verovuosi 2022	21,5	163 340	1,9 %
Verovuosi 2023	8,86	215 574	32,0 %

Maksuunpantava kunnallisvero v. 2014 - 2023

Verotulot 1 000 €	Tulovero- prosentti	Kunnallisvero	Muutos %
Verovuosi 2014	20,5	27 029	3,6 %
Verovuosi 2015	20,5	27 592	2,1 %
Verovuosi 2016	20,5	28 441	3,1 %
Verovuosi 2017	21,0	28 807	1,3 %
Verovuosi 2018	21,5	30 951	7,4 %
Verovuosi 2019	21,5	32 225	4,1 %
Verovuosi 2020	21,5	33 234	3,1 %
Verovuosi 2021	21,5	34 845	4,8 %
Verovuosi 2022	21,5	36 394	4,4 %
Verovuosi 2023*	8,86	19 100	-47,5 %

*) ennakkotieto

Taulukko 10. Verotulot v. 2022- 2023

Verotulot, €	2022	2023	Muutos
Kunnan tulovero	36 045 642	19 099 846	-47,0 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 548 198	1 051 904	-32,1 %
Kiinteistövero	1 593 254	1 791 503	12,4 %
Verotulot yhteensä	39 187 095	21 943 253	-44,0 %

Valtionosuudet

Valtionosuudet v. 2022 - 2023

Valtionosuudet yhteensä	TP 2022 €	TP 2023 €	Muutos %
Kunnan peruspalvelujen vo	17 020 469	12 977 172	-23,8 %
Verotulojen tasaus	7 623 172	5 636 773	-26,1 %
Opetus- ja kulttuuritoimen muut vo:t	590 543	921 780	56,1 %
Verotulomenetysten kompensatio	3 965 905	1 174 533	-70,4 %
Valtionosuudet yhteensä	29 200 089	20 710 258	-29,1 %

Taulukko 12. Valtionosuuksien toteutuminen

Valtionosuudet	TA 2023 €	TP 2023 €	Poikkeama €
Kunnan peruspalvelujen vo	12 874 000	12 977 172	103 172
Verotulojen tasaus	5 631 000	5 636 773	5 773
Verotulomenetysten kompens.	1 215 000	1 174 533	-40 467
Opetus- ja kulttuuritoimen muut vo:t	550 000	921 780	371 780
Valtionosuudet yhteensä	20 270 000	20 710 258	440 258

Valtionosuuksia kertyi yhteensä 20,7 milj. euroa ja niiden toteuma oli 102,2 %. Valtionosuudet ylittivät talousarvion 0,4 milj. euroa. Vuoden 2023 valtionosuudet pienentyivät yhteensä 8,5 milj. euroa edellisen vuoden tilinpäätöksestä.

Rahoitustuotot ja -kulut

Vuonna 2023 korkokuluja kertyi 657 181 euroa ja ne ylittivät talousarvion 357 181 eurolla, toteuman ollessa 219,1 %. Kesän 2022 aikana lähtenyt korkojen nousu ylitti nopeasti aiempien vuosien negatiivisen korkotason. Vuoden 2023 lopussa euribor -korot kävivät korkeimmillaan yli neljän prosentin tasossa. Näin nopea muutos korkotasossa tuli yllättäen ja johtui pääasiassa Euroopan keskuspankin nopeasta reagoimisesta energiasodan nopeasti nostamaan inflaatioon. Kokonaisuutena muut rahoitustuotot ja kulut pysyivät kohtalaisen hyvin talousarviossa. Euroopan keskuspankin nopeasti tempoilevan korkopolitiikan rauhoituttua merkittävä osa tilinpäätöshetken 15 milj. euron kuntatodistuksista täytyy sitoa pidempiaikaiseen lainaan ja nostaa lainojen suojausastetta.

Vuosikate

Limingan kunnan vuosikatteenä vuonna 2023 muodostui 3,3 milj. euroa toteuman ollessa 120,7 %. Vuosikatteen toteuma oli 320,9 euroa asukasta kohden. Vuosikate heikentyi 1,1 milj. euroa eli 24,5 % edellisestä vuodesta.

Poistot

Vuonna 2023 tehtiin suunnitelman mukaisia poistoja 4,2 milj. euroa. Vuosikate oli 79 % poistoista. Valtuuston asettaman taloustavoitteen mukaan vuosikatteen tulee kattaa suunnitelman mukaiset poistot. Tavoite ei toteutunut.

Tilikauden tulos

Vuoden 2023 tilikauden tulos on -875 248,90 euroa.

Tilikauden ylijäämä

Vuoden 2023 tilikauden ylijäämäksi muodostui 1 708 487,22 euroa.

6.4. INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN

Toimielin/Investointiryhmä	TA 2023	TA 2023 muutokset	Muutettu TA 2023	Toteuma 31.12.2023	Poikkeama €	Poikkeama %
Konsernipalvelut						
Irtain ja aineeton kom						
menot	-20 000	0	-20 000	-22 917	-2 917	14,59
tulot	0	0	0	0	0	0,00
netto	-20 000	0	-20 000	-22 917	-2 917	14,59
Arvopaperit						
menot	-400 000	0	-400 000	-437 479	-37 479	9,37
tulot	0	0	0	0	0	0,00
netto	-400 000	0	-400 000	-437 479	-37 479	9,37
Kiinteistöjen purkutyöt						
menot	-200 000	0	-200 000	63 397	263 397	-131,70
tulot	0	0	0	0	0	0,00
netto	-200 000	0	-200 000	63 397	263 397	-131,70
Konsernipalvelut, Investoinnit yhteensä						
Investointimenot	-620 000	0	-620 000	-396 999	223 001	-35,97
Investointitulot	0	0	0	0	0	0,00
Nettoinvestoinnit yhteensä	-620 000	0	-620 000	-396 999	223 001	-35,97

Konsernipalvelut, maankäyttö ja omaisuudenhallinta	TA 2023	TA 2023 muutokset	Muutettu TA 2023	Toteuma 31.12.2023	Poikkeama €	Poikkeama %
Kiinteä omaisuus						
menot	-300 000	-500 000	-800 000	-829 390	-29 390	3,67
tulot	125 000	0	125 000	199 741	74 741	59,79
netto	-175 000	-500 000	-675 000	-629 649	45 351	-6,72
Hannu Krankka -liikuntapuisto						
menot	-418 400	0	-418 400	-430 980	-12 580	3,01
tulot	126 000	0	126 000	127 050	1 050	0,83
netto	-292 400	0	-292 400	-303 930	-11 530	3,94
Malpe-hankkeet						
menot	-100 000	0	-100 000	-6 363	93 637	-93,64
tulot	0	0	0	0	0	0,00
netto	-100 000	0	-100 000	-6 363	93 637	-93,64

Teiden ja alueiden rakentaminen						
menot	-625 000	-19 769	-644 769	-644 769	0	0,00
tulot	0	0	0	0	0	0,00
netto	-625 000	-19 769	-644 769	-644 769	0	0,00
Katuiinventointikohteiden kunnostaminen						
menot	-1 100 000	-420 000	-1 520 000	-1 493 658	26 342	-1,73
tulot	330 000	0	330 000	330 000	0	0,00
netto	-770 000	-420 000	-1 190 000	-1 163 658	26 342	-2,21
* Saunaranta						
menot	-250 000	80 000	-170 000	-157 565	12 435	-7,31
tulot	0	20 000	20 000	0	-20 000	-100,00
netto	-250 000	100 000	-150 000	-157 565	-7 565	5,04
*Kotiranta						
menot	-100 000	100 000	0	-980	-980	-
tulot	20 000	-20 000	0	0	0	0,00
netto	-80 000	80 000	0	-980	-980	-
* Ekokortteli						
menot	-50 000	50 000	0	0	0	0,00
tulot	0	0	0	0	0	0,00
netto	-50 000	50 000	0	0	0	0,00
* Ankkurilahti						
menot	-150 000	0	-150 000	-46 552	103 448	-68,97
tulot	0	0	0	0	0	0,00
netto	-150 000	0	-150 000	-46 552	103 448	-68,97
* Linnukkatien kevyenliikenteenväylä						
menot	-400 000	0	-400 000	0	400 000	-100,00
tulot	345 000	0	345 000	0	-345 000	-100,00
netto	-55 000	0	-55 000	0	55 000	-100,00
* Puistot ja leikkikentät						
menot	-60 000	-32 570	-92 570	-92 570	0	0,00
tulot	0	0	0	0	0	0,00
netto	-60 000	-32 570	-92 570	-92 570	0	0,00
Rantakylän virkistysalueen kehittäminen						
menot	-20 000	0	-20 000	-5 226	14 774	-73,87
tulot	0	0	0	0	0	0,00
netto	-20 000	0	-20 000	-5 226	14 774	-73,87

Abrahamin kulttuuripuisto						
menot	-35 000	0	-35 000	-26 950	8 050	-23,00
tulot	0	0	0	0	0	0,00
netto	-35 000	0	-35 000	-26 950	8 050	-23,00
Tupoksen koulu- ja liikunta-alueiden rakentaminen						
menot	-850 000	0	-850 000	-281 287	568 713	-66,91
tulot	120 000	0	120 000	39 300	-80 700	-67,25
netto	-730 000	0	-730 000	-241 987	488 013	-66,85
Tupoksen kevyen liikenteen olosuhteiden parantaminen						
menot	-200 000	0	-200 000	-14 799	185 201	-92,60
tulot	100 000	0	100 000	0	-100 000	-100,00
netto	-100 000	0	-100 000	-14 799	85 201	-85,20
Limingan järven vesittäminen						
menot	-20 000	0	-20 000	0	20 000	-100,00
tulot	0	0	0	0	0	0,00
netto	-20 000	0	-20 000	0	20 000	-100,00
Linnukan pk. Ja Liminganlahden koulun liikennejärj.						
menot	0	-40 000	-40 000	-6 895	33 105	-82,76
tulot	0	0	0	0	0	0,00
netto	0	-40000	-40 000	-6 895	33 105	-82,76
Konsernipalvelut, maankäyttö ja omaisuudenhallinta, investoinnit yhteensä	TA 2023	TA 2023 muutokset	Muutettu TA 2023	Toteuma 31.12.2023	Poikkeama €	Poikkeama %
Investointimenot	-4 678 400	-782 339	-5 460 739	-4 037 984	1 422 755	-26,05
Investointitulot	1 166 000	0	1 166 000	696 091	-469 909	-40,30
Nettoinvestoinnit yhteensä	-3 512 400	-782 339	-1 790 000	-3 341 893	-1 551 893	86,70

Elinvoima, irtaimistohankinnat yhteensä	TA 2023	TA 2023 muutokset	Muutettu TA 2023	Toteuma 31.12.2023	Poikkeama €	Poikkeama %
menot	-50 000	0	-50 000	0	50 000	-100,00
tulot	0	0	0	0	0	0,00
netto	-50 000	0	-50000	0	50 000	-100,00

Sivistyspalvelut, irtaimistohankinnat yhteensä	TA 2023	TA 2023 muutokset	Muutettu TA 2023	Toteuma 31.12.2023	Poikkeama €	Poikkeama %
menot	-30 000	0	-30 000	-6 000	24 000	-80,00
tulot	0	0	0	0	0	0,00
netto	-30 000	0	-30000	-6 000	24 000	-80,00

Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelut liikelaitos, rakennusinvestoinnit	TA 2023	TA 2023 muutokset	Muutettu TA 2023	Toteuma 31.12.2023	Poikkeama €	Poikkeama %
Luontokeskus						
menot	-30 000	0	-30 000	-29 977	23	-0,08
tulot	0	0	0	0	0	0,00
netto	-30 000	0	-30 000	-29 977	23	-0,08
Hannu Krankan koulun korjaukset						
menot	-450 000	0	-450 000	-341 755	108 245	-24,05
tulot	0	0	0	0	0	0,00
netto	-450 000	0	-450 000	-341 755	108 245	-24,05
Pienet peruskorjaushankkeet						
menot	-100 000	0	-100 000	-96 649	3 351	-3,35
tulot	0	0	0	0	0	0,00
netto	-100 000	0	-100 000	-96 649	3 351	-3,35
Ilmastonmuutosoppimisympäristö						
menot	-100 000	100 000	0	0	0	0,00
tulot	50 000		50 000	0	-50 000	-100,00
netto	-50 000	100 000	50 000	0	-50 000	-100,00
Linnukan koulun katos						
menot	-130 000	40 000	-90 000	-74 094	15 906	-17,67
tulot	0	0	0	0	0	0,00
netto	-130 000	40000	-90 000	-74 094	15 906	-17,67
Ojanperän koulu						
menot	0	0	0	-5 974	-5 974	-
tulot	0	0	0	0	0	0,00
netto	0	0	0	-5 974	-5 974	-
Varikko						
menot	0	0	0	-686	-686	-
tulot	0	0	0	0	0	0,00
netto	0	0	0	-686	-686	-
Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelut liikelaitos, rakennusinvestoinnit yhteensä	TA 2023	TA 2023 muutokset	Muutettu TA 2023	Toteuma 31.12.2023	Poikkeama €	Poikkeama %
Investointimenot	-810 000	140 000	-670 000	-549 135	120 865	-18,04
Investointitulot	50 000	0	50 000	0	-50 000	-100,00
Nettoinvestoinnit yhteensä	-760 000	140 000	-620 000	-549 135	70 865	-11,43

Limingan kunta, Investoinnit yhteensä	TA 2023	TA 2023 muutokset	Muutettu TA 2023	Toteuma 31.12.2023	Poikkeama €	Poikkeama %
Investointimenot	-6 188 400	-642 339	-6 830 739	-4 990 118	1 840 621	-26,95
Investointitulot	1 216 000	0	1 216 000	696 091	-519 909	-42,76
Nettoinvestoinnit yhteensä	-4 972 400	-642 339	-5 614 739	-4 294 027	1 320 712	-23,52

Konsernipalvelut, irtain ja aineeton käyttöomaisuus:

Hallintokunnan vuosittaiset irtaimen omaisuuden sekä koneiden ja laitteiden hankintaan kohdistuvat määrärahat. Määrärahan käytöstä vastaa hallintojohtaja.

Konsernipalvelut, Arvopaperit

Ruutikunnat Oy:n osakepääomasijoitus tehty suunnitelman mukaisesti. Arvopapereiden sitovuudella näkyy myös kunnan ostamat Vesihuollon osakkeet. Limingan Vesihuolto Oy saatiin vuoden aikana 100 % kunnan omistukseen.

Konsernipalvelut, kiinteistöjen purkutyöt

Purettu varikko ja Alatemmeksen koulu. Varikon purkamisen kustannukset on aktivoitu maaomaisuuden arvoon.

Konsernipalveluiden maan käyttö ja omaisuudenhallinta, Kiinteä omaisuus

Pääasiassa maanhankintaan kohdistuvia määrärahoja. Maanhankinnasta vastaa kunnanhallitus. Maanhankintaa tehtiin vuoden 2023 aikana kunnanhallituksen päätöksillä yhteensä 43,76 hehtaarin verran.

Konsernipalveluiden maan käyttö ja omaisuudenhallinta, Hannu Krankka liikuntapuisto

Huoltorakennus valmistui suunnitellusti syksyllä 2023. Huoltorakennukseen on saatu AVI:n rahoitus suunnitelman mukaisena.

Konsernipalveluiden maan käyttö ja omaisuudenhallinta, Malpe -hankkeet

Uusia Malpe-hankkeita ei lähtenyt toteutukseen vuoden 2023 aikana.

Konsernipalveluiden maan käyttö ja omaisuudenhallinta, Teiden ja alueiden rakentaminen

Toteutus Liikelaitosten johtokunnan päätöksen mukaista. Päälystöitä tehtiin Kirkonrannantie-Niittomiehentielle sekä Aapin päiväkodin huoltotielle ja Jukantielle sekä Rehutie-Kyyhkytielle. Peruskorjauskohteena Susitie-Keihääntie, joka jäi kesken. Kohteen peruskorjaus jatkuu vuonna 2024. Kävelyn ja pyöräilyn väylistä peruskorjattiin Karintielle-Jukantie-Kirkonrannatien sekä Kalervontie-Sauratie-Leilitien osuudet. Valaistustyöt lähes suunnitelman mukaista, Kirkkokarin ja Härmänhaan kohteista jäi osa kesken. Teiden ja alueiden rakentamiseen myönnettiin lisämääräraha.

Konsernipalveluiden maan käyttö ja omaisuudenhallinta, Katuinventointikohteiden kunnostaminen

Jutkokylän aluereitti, Traficom in hanke. Toteutunut suunnitelman mukaisena. Valtionavustus saatiin hankkeeseen täysimääräisenä.

Konsernipalveluiden maan käyttö ja omaisuudenhallinta, Saunaranta

Alueella tehtiin asfaltointeja ja valaistuksia vuoden 2023 aikana. Alueen rakentaminen on vielä kesken.

Konsernipalveluiden maan käyttö ja omaisuudenhallinta, Kotiranta

Kotirannan alueella ei toteutettu rakentamista. Määrärahat siirrettiin muille investointihankkeille vuoden 2023 aikana.

Konsernipalveluiden maan käyttö ja omaisuudenhallinta, Ekokortteli

Ekokorttelin määrärahat siirrettiin muille hankkeille vuoden 2023 aikana.

Konsernipalveluiden maan käyttö ja omaisuudenhallinta, Ankkurilahti

Länsipuolen suunnitelma valmistui 2023 aikana. Rakentaminen ei ole vielä käynnistynyt.

Konsernipalveluiden maan käyttö ja omaisuudenhallinta, Linnukkatien kevyenliikenteenväylä

Hankkeen toteutus on siirtynyt vuodelle 2024.

Konsernipalveluiden maan käyttö ja omaisuudenhallinta, Puistot ja leikkikentät

Katrinkedon leikkipuiston peruskorjaus lähes valmis. Kukkapuun puisto toteutettu. Suninhaan leikkipuisto ja Värminkosken leikkipuistot poistettu.

Konsernipalveluiden maan käyttö ja omaisuudenhallinta, Rantakylän virkistysalueen kehittäminen

Suunnittelu edelleen kesken.

Konsernipalveluiden maan käyttö ja omaisuudenhallinta, Abrahamin kulttuuripuisto

Katoksen rakentaminen lavan päälle toteutettu.

Konsernipalveluiden maan käyttö ja omaisuudenhallinta, Tupoksen koulu- ja liikunta-alueiden rakentaminen

Tupoksen koulun piha-alueen rakentamisen vaihe 2. toteutettu. Liikunta-alueen suunnitelmat valmistuneet ja lähtee toteutukseen ja valmistuu vuoden 2024 aikana. Hankkeeseen on saatu AVI:n liikuntapaikka-avustusta.

Konsernipalveluiden maan käyttö ja omaisuudenhallinta, Tupoksen kevyen liikenteen olosuhteiden parantaminen

Suunnitelmat valmistui 2023 ja avustus hankkeelle haettu, johon saatiin myönteinen avustuspäätös. Hankkeen toteutus käynnistyy 2024 aikana.

Konsernipalveluiden maan käyttö ja omaisuudenhallinta, Limingan järven vesittäminen

Ruoppauksen ja vesitalouden osalta on tehty virkamiestyönä selvityksiä. Hankkeelle tarvitaan uusi rahoitus tarkemman selvityksen tekemiseksi. Hankkeen toteuttaminen edellyttäisi yhteisen hallinnollisen elimen perustamista maanomistajien kanssa. Kunnan mukana oleminen edellyttää maakauppaa seurakunnan kanssa.

Konsernipalveluiden maan käyttö ja omaisuudenhallinta, Linnukan päiväkodin ja Liminganlahden koulun liikennejärjestelyt

Suunnitelma valmistui vuoden 2023 aikana. Hankkeelle on mahdollista hakea ulkopuolista rahoitusta.

Elinvoimapalvelut, irtaimistohankinnat

Hallintokunnan vuosittaiset irtaimen omaisuuden sekä koneiden ja laitteiden hankintaan kohdistuvat määrärahat. Määrärahan käytöstä vastaa elinvoimajohtaja.

Sivistyspalvelut, irtaimistohankinnat

Hallintokunnan vuosittaiset irtaimen omaisuuden sekä koneiden ja laitteiden hankintaan kohdistuvat määrärahat. Määrärahan käytöstä vastaa sivistysjohtaja.

Ruoka-, puhtaus ja kiinteistöpalvelut liikelaitos, luontokeskus

Luontokeskuksen kehittäminen, matkailun masterplanin mukaista kehittämistä.

Ruoka-, puhtaus ja kiinteistöpalvelut liikelaitos, Hannu Krankan koulun korjaukset

Toteutettu suunnitelman mukaisesti.

Ruoka-, puhtaus ja kiinteistöpalvelut liikelaitos, pienet peruskorjaushankkeet

Toteutettu liikelaitosten johtokunnan päätöksen mukaisesti.

Ruoka-, puhtaus ja kiinteistöpalvelut liikelaitos, ilmastonmuutosoppimisympäristö

Hankkeen rahoitus siirrettiin muille investointihankkeille.

Ruoka-, puhtaus ja kiinteistöpalvelut liikelaitos, Linnukan koulun katos

Toteutettiin suunnitelman mukaisesti.

Ruoka-, puhtaus ja kiinteistöpalvelut liikelaitos, Ojanperän koulu

Hankeeseen liittyvä riita-asia on edelleen kesken konkurssipesän kanssa.

Ruoka-, puhtaus ja kiinteistöpalvelut liikelaitos, Varikko

Varikon muuttokustannuksia kirjattu investointeihin.

6.5. RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	TP 2023	TP 2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	3 290	4 358
Satunnaiset erät	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-150	-356
Toiminnan rahavirta	3 140	4 001
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-4 990	-5 218
Rahoitusosuudet investointeihin	496	631
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	200	408
Investointien rahavirta	-4 294	-4 179
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 154	-178
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	178	182
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	5 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 300	-2 800
Lyhytaikaisten lainojen muutos	5 000	-5 009
Lainakannan muutokset	1 700	-2 809
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 802	1 770
Rahoituksen rahavirta	76	-857
Rahavarojen muutos	-1 078	-1 034
Rahavarat 31.12.	2 106	3 184
Rahavarat 01.01	3 184	4 219
Rahavarojen muutos	-1 078	-1 034
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	-2 095	-11 190
Investointien tulorahoitus, %	73,2 %	95,0 %
Pääomamenojen tulorahoitus, %	43,2 %	60,5 %
Laskennallinen lainanhoitokate	0,9	1,2
Lainanhoitokate	1,0	1,5
Kassan riittävyys, pv	15	14
Asukasmäärä	10 253	10 258

7. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

7.1 LIMINGAN KUNTA LIIKELAITOKSIN

Limingan kunta liikelaitoksin, tuloslaskelma	2023	2022
Toimintatuotot		
Myyntituotot	923 633,31	3 570 886,22
Maksutuotot	786 448,18	2 252 740,54
Tuet ja avustukset	1 119 080,82	2 541 633,84
Muut toimintatuotot	2 335 704,72	1 619 919,76
	<hr/>	<hr/>
	5 164 867,03	9 985 180,36
Valmistus omaan käyttöön	93 087,99	144 179,87
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-21 976 831,84	-29 772 618,42
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-4 318 281,96	-5 565 249,41
Muut henkilösivukulut	-838 909,58	-1 077 166,00
Palvelujen ostot	-9 258 596,34	-28 299 598,11
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-3 379 115,17	-4 603 756,75
Avustukset	-1 125 291,47	-1 989 909,27
Muut toimintakulut	-3 127 968,30	-2 728 263,83
	<hr/>	<hr/>
	-44 024 994,66	-74 036 561,79
Toimintakate	-38 767 039,64	-63 907 201,56
Verotulot	21 943 253,30	39 187 094,85
Valtionosuudet	20 710 258,00	29 200 089,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	16 544,71	7 167,14
Muut rahoitustuotot	50 776,41	53 308,20
Korkokulut	-657 180,92	-176 563,09
Muut rahoituskulut	-6 412,87	-6 310,88
	<hr/>	<hr/>
	-596 272,67	-122 398,63
Vuosikate	3 290 198,99	4 357 583,66
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 165 447,89	-4 192 228,69
Lisäpoistot	0,00	0,00
Tilikauden tulos	-875 248,90	165 354,97
Poistoeron lis. (-) tai väh. (+)	983 736,12	983 736,12
Varausten lis. (-) tai väh. (+)	1 600 000,00	200 000,00
Tilikauden ylijäämä	1 708 487,22	1 349 091,09

Rahoituslaskelma

	TP 2023	TP 2022
Toiminnan rahavirta		
Tulorahoitus		
Vuosikate	3 290 198,99	4 357 583,66
Tulorahoituksen korjauserät	-150 386,40	-356 212,25
Toiminnan rahavirta	3 139 812,59	4 001 371,41
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-4 990 119,46	-5 218 060,53
Rahoitusosuudet investointimenoihin	496 350,00	631 013,53
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	199 740,90	408 043,75
Investointien rahavirta	-4 294 028,56	-4 179 003,25
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 154 215,97	-177 631,84
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	177 934,36	181 626,63
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	5 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 300 000,00	-2 800 000,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	5 000 000,00	-5 008 853,04
Lainakannan muutokset	1 700 000,00	-2 808 853,04
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-27 411,98	-9 416,89
Saamisten muutos	1 496 430,86	2 512 993,33
Korottomien velkojen muutos	-3 270 964,30	-733 105,24
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 801 945,42	1 770 471,20
Rahoituksen rahavirta	75 988,94	-856 755,21
Rahavarojen muutos	-1 078 227,03	-1 034 387,05
Rahavarojen muutos		
Rahavaravarat 31.12.	2 105 992,74	3 184 219,77
Rahavarat 01.01.	3 184 219,77	4 218 606,82

Tase

VASTAAVAA	2023	2022
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	114 859,68	14 416,08
Muut pitkävaikutteiset menot	1 230 415,63	1 418 584,03
	1 345 275,31	1 433 000,11
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	7 933 015,25	7 079 793,56
Rakennukset	42 995 538,27	43 167 694,88
Kiinteät rakenteet ja laitteet	17 604 329,21	15 659 541,37
Koneet ja kalusto	179 028,12	443 697,60
Muut aineelliset hyödykkeet	99 338,14	99 338,14
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	219 279,61	2 709 502,04
	69 030 528,60	69 159 567,59
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	9 396 285,23	11 045 026,14
Muut lainasaamiset	951 331,65	1 107 817,11
Muut saamiset	931 524,16	952 973,06
	11 279 141,04	13 105 816,31
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Lahjoitusrahastojen varat	21 244,08	32 126,53
	21 244,08	32 126,53
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	805 131,04	830 678,66
Lainasaamiset	0,00	250 000,00
Muut saamiset	354 559,90	533 340,78
Siirtosaamiset	418 165,22	1 113 749,77
	1 577 856,16	2 727 769,21
Rahat ja pankkisaamiset	2 105 992,74	3 184 219,77
VASTAAVAA YHTEENSÄ	85 360 037,93	89 642 499,52

VASTATTAVAA**2023****2022**

OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	16 700 973,56	17 463 488,12
Edellisten tilikausien ylijäämä	10 303 764,41	8 954 673,32
Tilikauden ylijäämä	1 708 487,22	1 349 091,09
	<hr/>	<hr/>
	28 713 225,19	27 767 252,53
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	15 789 901,41	16 773 637,53
Vapaaehtoiset varaukset	5 000 000,00	6 600 000,00
	<hr/>	<hr/>
	20 789 901,41	23 373 637,53
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Lahjoitusrahastojen pääomat	20 458,38	21 467,21
Muut toimeksiantojen pääomat	0,00	37 285,60
	<hr/>	<hr/>
	20 458,38	58 752,81
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	12 900 000,00	16 050 000,00
Muut velat	2 515,50	2 515,50
	<hr/>	<hr/>
	12 902 515,50	16 052 515,50
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	17 150 000,00	12 300 000,00
Saadut ennakot	363,84	132 420,51
Ostovelat	1 688 485,44	3 792 813,27
Muut velat	497 772,23	642 143,26
Siirtovelat	3 597 315,94	5 522 964,11
	<hr/>	<hr/>
	22 933 937,45	22 390 341,15
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	85 360 037,93	89 642 499,52

7.2 KONSERNI

Konsernituloslaskelma

Tuloslaskelma	TP 2023	TP 2022
Ulkoinen, 1000 €		
Toimintatuotot	9 648 736,08	24 867 633,28
Toimintakulut	-49 633 092,50	-90 114 723,55
Osuus osakkuusyht. voitosta	42 921,61	-54 157,83
TOIMINTAKATE	-39 941 434,81	-65 301 248,10
Toimintakate	-39 941 434,81	-65 301 248,10
Verotulot	21 855 585,66	39 099 220,12
Valtionosuudet	23 617 446,25	32 174 476,57
Rahoitustulot ja -kulut		
Korkotuotot	54 433,62	21 969,28
Muut rahoitustuotot	51 586,78	64 817,40
Korkokulut	-1 051 160,10	-345 429,34
Muut rahoituskulut	-9 064,75	-17 976,72
Rahoitustulot ja -kulut	-954 204,45	-276 619,38
Vuosikate	4 577 392,65	5 695 829,21
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 847 685,85	-6 364 632,63
Tilikauden yli- ja alipariarvot	-79 892,42	-2 216,01
Tilikauden tulos	-1 350 185,62	-671 019,44
Tilinpäätössiirrot	20 130,04	16 777,66
Tilikauden verot	-607,38	-4 098,04
Laskennalliset verot	-9 429,87	32 124,67
Vähemmistöosuudet	18 945,90	15 826,72
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 321 146,93	-610 388,43

Konsernin rahoituslaskelma	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	4 577 392,65	5 695 829,21
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Tilikauden verot	-607,38	-4 098,05
Tulorahoituksen korjausevät	-154 364,59	-316 276,71
Osinkotuotot osakkuusyhteisöiltä	0,00	0,00
	<u>4 422 420,68</u>	<u>5 375 454,46</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-6 477 950,25	-10 601 179,99
Rahoitusosuudet investointeihin	496 350,00	636 135,85
Pysyvien vast. hyöd.luovutustulot	391 140,24	461 059,37
	<u>-5 590 460,01</u>	<u>-9 503 984,76</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 168 039,34	-4 128 530,30
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	-291 886,63
Antolainasaamisten vähennykset	411 947,25	16 666,67
	<u>411 947,25</u>	<u>-275 219,96</u>
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	210 000,00	9 491 100,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 030 204,93	-3 162 532,45
Lyhytaikaisten lainojen muutos	5 000 000,00	-5 499 704,04
	<u>1 179 795,07</u>	<u>828 863,50</u>
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-27 411,98	-9 974,17
Vaihto-omaisuuden muutos	-26 017,71	6 134,46
Saamisten muutos	1 262 926,48	3 024 906,77
Korottomien velkojen muutos	-3 086 633,06	-84 723,38
	<u>-1 877 136,28</u>	<u>2 936 343,67</u>
Rahoituksen rahavirta	-285 393,96	3 489 987,22
Rahavarojen muutos	-1 453 433,29	-638 543,09
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	3 843 766,82	6 080 174,22
Rahavarat 1.1.	5 297 200,11	6 718 717,30
Rahavarojen muutos	-1 453 433,29	-638 543,09

Konsernitase

VASTAAVAA	2023	2022
PYSYVÄT VASTAAVAT	101 007 418,63	113 057 335,90
Aineettomat hyödykkeet	1 456 085,78	1 800 507,22
Aineettomat oikeudet	139 877,61	104 347,65
Muut pitkävaik. menot	1 316 208,17	1 517 509,50
Ennakkom. ja keskener. hankinnat	0,00	178 650,06
Aineelliset hyödykkeet	94 475 853,85	106 231 931,14
Maa- ja vesialueet	8 858 499,39	8 310 074,57
Rakennukset	64 693 546,87	68 190 820,83
Kiinteät rakenteet ja laitteet	17 812 626,49	16 114 375,58
Koneet ja kalusto	2 055 671,12	3 069 924,28
Muut aineelliset hyödykkeet	652 373,79	234 560,75
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	403 136,18	10 312 175,13
Sijoitukset	5 075 479,00	5 024 897,54
Osakkuusyhteisöosuudet	1 477 148,35	614 915,93
Muut osakkeet ja osuudet	2 514 908,30	2 904 099,11
Joukkovelkakirjasaamiset	0,00	0,00
Muut lainasaamiset	587 397,62	621 238,80
Muut saamiset	496 024,73	884 643,71
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	340 180,41	262 912,71
Valtion toimeksiannot	199 178,85	84 830,45
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	30 084,02	40 466,43
Muut toimeksiantojen varat	110 917,53	137 615,83
VAIHTUVAT VASTAAVAT	7 038 129,14	12 111 611,29
Vaihto-omaisuus	374 271,39	525 124,04
Aineet ja tarvikkeet	144 475,31	324 990,07
Keskeneräiset tuotteet	1 843,68	1 886,88
Valmiit tuotteet	227 952,41	198 247,09
Muu vaihto-omaisuus	0,00	0,00
Saamiset	2 820 090,93	5 506 313,03
Pitkäaikaiset saamiset	486 329,14	584 126,49
Lainasaamiset	483 630,00	581 630,00
Muut saamiset	1 719,79	741,53
Siirtosaamiset	979,35	1 754,96
Lyhytaikaiset saamiset	2 333 761,79	4 922 186,53
Myyntisaamiset	755 074,01	2 032 855,51
Lainasaamiset	456 824,53	517 372,29
Muut saamiset	396 515,13	926 767,15

Siirtosaamiset	725 348,11	1 445 191,58
Rahoitusarvopaperit	704 500,00	131 389,72
Osakkeet ja osuudet	0,00	147,56
Sijoitukset rahamarkkinainst.	0,00	131 242,16
Muut arvopaperit	704 500,00	0,00
Rahat ja pankkisaamiset	3 139 266,82	5 948 784,50
VASTAAVAA YHTEENSÄ	108 385 728,17	125 431 859,90

VASTATTAVAA	2023	2022
OMA PÄÄOMA	52 898 199,06	54 558 034,77
Peruspääoma	16 700 973,56	17 463 488,12
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	0,00	2 371,45
Muut omat rahastot	3 707 596,21	3 874 654,68
Edellisten tilikausien ylijäämä	33 810 776,22	33 827 908,94
Tilikauden ylijäämä	-1 321 146,93	-610 388,43
VÄHEMMISTÖOSUUDET	514 606,71	648 879,07
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	0,00	0,00
VARAUKSET		
Poistoero	0,00	0,00
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET	21 175,00	418 575,26
Muut pakolliset varaukset	21 175,00	418 575,26
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	339 403,29	289 640,00
Valtion toimeksiannot	199 178,85	84 830,45
Lahjoitusrahastojen pääomat	29 298,32	29 899,54
Muut toimeksiantojen pääomat	110 926,12	174 910,02
VIERAS PÄÄOMA	54 612 344,11	69 516 730,80
Pitkäaikainen	29 393 127,04	42 378 653,82
Lainat rah.ja vak.laitoksilta	24 642 021,44	37 247 440,98
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00
Muut velat	4 751 105,60	5 131 212,84
Lyhytaikainen	25 219 217,07	27 138 076,98
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutusl.	17 833 228,63	13 350 261,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00
Saadut ennakot	21 193,82	158 758,81
Ostovelat	2 464 638,41	5 158 634,93
Muut velat	679 624,03	942 930,65
Siirtovelat	3 966 826,97	7 274 128,25
Laskennalliset verovelat	253 705,20	253 363,33
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	108 385 728,17	125 431 859,90

8. LIITETIEDOT

8.1 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla ja suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kunnanvaltuuston 28.11.1996 hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti, jota on tarkistettu 9.11.2009, 12.11.2012 ja 27.8.2018. Viimeksi mainitussa tarkistuksessa määriteltiin 1.1.2018 jälkeen hankituille hyödykkeille Kirjanpitolautakunnan 22.11.2016 antaman yleisohjeen mukaiset poistoajat. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien osakkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Pysyvien vastaavien sijoitusluontoiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintameno määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilinpäätökset 31.12.2022 ja 31.12.2023 eivät ole keskenään vertailukelpoisia.

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämismääräyksiä siirtyi kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023. Järjestämismääräyksiä ja tehtävien siirron myötä sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen tulot ja menot siirtyivät hyvinvointialueille. Sosiaali- ja pelastustoimen tehtävien siirtyessä myös tehtäviä vastaava verorahoitus siirtyi hyvinvointialueille.

Sosiaali ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämismääräyksiä siirtyessä kuntien ja kaupunkien järjestämismääräyksiin liittyvä henkilöstö ja irtain omaisuus on siirtynyt hyvinvointialueille 1.1.2023. Hyvinvointialueen ja kunnan väliset omaisuusjärjestelyt on toteutettu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunnon 128/2022 mukaisesti. Sosiaali- ja terveydenhuolto- ja pelastustoimeen koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulon yhteydessä annetun lain (voimaantulolain) 42 §:n mukaisesti lain 20 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien jäsenosuuksien ja 23 §:ssä tarkoitetun irtaimen omaisuuden siirto hyvinvointialueille on kirjattu kunnan kirjanpidossa peruspääomaa vastaan. Samoin hyvinvointialueelle siirtyvä lomapalkkavelka on kirjattu peruspääomaan. Siirrot on kirjattu kunnan tilinpäätöksen 31.12.2022 mukaisilla kirjanpitoarvoilla.

Hyvinvointialueelle siirtyneet omaisuus ja pääomaerät on kirjattu alkusaldojen muutoksena tilinavaukseen päiväykselle 1.1.2023, eikä peruspääomaa vastaan kirjattuja omaisuus- ja pääomien siirtoja esitetä vuoden 2023 liiketapahtumina talousarvion toteutumisvertailussa tai rahoituslaskelmassa. Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuun siirtymiseen liittyvistä syistä kunnan tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma eivät ole vertailukelpoisia edelliseen tilinpäätökseen nähden.

Olennaiset tilikauden jälkeiset tapahtumat

Kunta on myöntänyt 10.1.2024 kunnanhallituksen päätöksellä (20.11.2023 § 280) kunnan 100 % omistamalle Kiinteistö Oy Lakeustalolle miljoonan euron pääomallainan akuutin rahoitustarpeen johdosta. Lainan pääasiallisena tarkoituksena on ollut varmistaa yhtiön maksukyky kunnan 100 % takaamaan Lakeustalon rakentamista varten otettuun lainaan. Lainaan ei sisälly vakuutta.

Liiketoimet intressitahojen kanssa

- Kiinteistö Oy Lakeustalolle myönnetty kunnanhallituksen päätöksellä 19.12.2022 (§ 322) 250 t€ lyhytaikainen kassalaina akuutin rahoitustarpeen johdosta, jonka yhtiö on maksanut takaisin kunnalle tammikuussa 2024.
- Kunta on vuokrannut Kiinteistö Oy Lakeustalon tiloja, joista on maksettu vuokraa yhtiölle yhteensä 371 036,57 euroa vuoden 2023 aikana.

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt ja kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä, lukuunottamatta Ruutikunnat Oy:tä, joka näkyy väliaikaisesti kunnan tytäryhtiönä vuoden 2023 tilinpäätöksessä. Ruutikunnat Oy:n yhdistelemättä jättämisellä on vain vähäinen merkitys konsernitaseeseen ja konsernin omaan pääomaan Ruutikunnat Oy:n omistus on Limingan kunnalla jatkossa merkittävästi pienempi, kun osakaskuntien jo tehtyjen pääomasijoitusten omistukset on merkitty kaupparekisteriin.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat samoin kuin konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty pariarvomenetelmällä.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisöjen poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- ja alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt Limingan Kuitu Oy ja Lakeuden Keskuspuhdistamo Oy on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä. Konsernin osuus osakkuusyhteisöjen aikaisempien tilikausien tuloksesta ja muista oman pääoman muutoksista on lisätty konsernitaseessa osakkuusyhteisöosakkeiden hankintamenoon ja edellisten tilikausien ylijäämään aikaisempien tilikausien korjauksena.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Tilikaudesta 2015 alkaen poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on jaettu konsernituloslaskelmassa laskennallisten verojen muutokseen ja tilikauden yli-/alijäämään sekä konsernitaseessa omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Edellisen tilikauden vertailukelpoisuus

Tilinpäätökset 31.12.2022 ja 31.12.2023 eivät ole keskenään vertailukelpoisia.

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023. Järjestämisvastuun ja tehtävien siirron myötä konsernin emoyhteisön tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma 31.12.2023 eivät ole vertailukelpoisia edellisen tilinpäätöksen kanssa. Emoyhteisön tilikausien vertailukelpoisuudesta on kerrottu tarkemmin emoyhteisön esittämistapaa koskevissa liitetiedoissa.

Hyvinvointialueiden aloittaessa 1.1.2023 aiemmin sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen tehtäviä hoitaneet kuntayhtymät ovat purkautuneet. Muutoksen myötä kunnan omistus Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymässä on päättynyt ja näin ollen sitä ei ole yhdistelty vuoden 2023 tilinpäätökseen.

Hyvinvointialueelle siirtyneet omaisuus- ja pääomaerät on emoyhteisössä kirjattu alkusaldojen muutoksina tilinauvaukseen päiväykselle 1.1.2023, eikä peruspääomaa vastaan kirjattuja omaisuus- ja pääomaerien siirtoja esitetä vuoden 2023 liiketapahtuminana talousarvion toteutumisvertailuissa eikä rahoituslaskelmassa. Samoin vuoden 2023 konsernin tulokseen vaikuttavat ainoastaan vuoden 2023 liiketapahtumat ja eliminointi- ja yhdistelykirjausten muutokset. Sote-uudistuksen omaisuusjärjestelyistä johtuvat muutokset vaikuttavat konsernitaseen edellisten tilikausien yli-/alijäämään.

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuun siirtymiseen liittyvistä syistä konsernin tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma eivät ole vertailukelpoisia edelliseen tilinpäätökseen nähden.

Omaisuusjärjestely vaikuttavat myös siihen, mitkä yhteisöt yhdistellään kuntakonsernien konsernitilinpäätöksiin ja siten konsernitilinpäätöksen oikaisu- ja eliminointikirjauksiin.

8.2 TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Suunnitelman mukaiset poistot

Käyttöomaisuuden poistot	2023	2022
Poistot poistosuunnitelman mukaan	4 165 448	4 192 229
Kirjattu tuloslaskelmaan	4 165 448	4 192 229
Kirjattu poistoerojen vähennykseksi	983 736	983 736

Poistonaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty kunnanvaltuuston hyväksymää poistosuunnitelmaa.

Poistosuunnitelma

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt Limingan kunnan poistosuunnitelman 28.11.1996 § 77. Poistosuunnitelmaa on päivitetty kunnanvaltuuston päätöksillä 9.11.2009, 12.11.2012 ja 27.8.2018. Suunnitelman mukaisella poistolla tarkoitetaan pysyvien vastaavien aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden ja muiden pitkävaikutteisten menojen hankintamenojen kirjaamista kuluksi järjestelmällisesti niiden taloudellisen vaikutusajan kuluessa. KPL 5:12.1 §:n mukaan kirjanpitovelvollinen saa erityisestä syystä kirjata suunnitelman ylittäviä poistoja.

Suunnitelmapoistot edellyttävät kunnalta poistosuunnitelman laatimista sekä erillistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden seuranta ja poistojen laskentajärjestelmän ylläpitämistä. Hallintosäännön mukaan kunnanvaltuusto hyväksyy poistosuunnitelman. Konsernitilinpäätöksen laatimisessa on noudatettava samoja arvos- tus- ja jaksotusperiaatteita kuin emoyrityksen tilinpäätöksessä.

Kunnan määräämisvallassa olevat yhteisöt

Kirjanpitolain 5:12.2 §:n perusteella yhtiö, jonka toiminta perustuu kiinteistön hallintaan, tai yhdistys tai säätiö, saa poistaa pysyvien vastaavien hyödykkeiden hankintamenot ja muut pitkävaikutteiset menot niiden vaikutusaikana ilman ennalta laadittua suunnitelmaa. Tällaisen yhteisön on kuitenkin laskettava suunnitelman mukaiset poistot kuntakonsernin tilinpäätöstä varten.

Poistopohjan määrittäminen

Suunnitelmapoistojen pohjana on pysyvien vastaavien hankintameno. Hyödykkeen hankintamenoon luetaan pääsääntöisesti sen hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuneet muuttuvat menot. Arvonlisäverollisessa toiminnassa käytettävän pysyvien vastaavien hyödykkeen ostohintaan sisältyvää arvonlisäveroa ei lueta hankintameno. Kunnassa suunnitelmapoistojen pohjana käytettävään hankintameno ei lueta myöskään palautusjärjestelmän (AVL 130 §) arvonlisäveroa.

Pysyvien vastaavien hyödykkeen hankintaan on saatu valtionosuus, investointiavustus tai muu rahoitusosuus kirjataan hankintameno vähennykseksi. Poistolaskennassa poistopohjana pidetään ko. rahoitusosuudella vähennettyä hankintameno määrää.

Arvonkorotukset

KPL 5:17.1 §:n mukaan arvonkorotukset on rajattu pysyviin vastaaviin kuuluviin maa- ja vesialueisiin ja arvopapereihin.

Arvonalentumiset

Suunnitelman mukaisten poistojen kohteena olevien pysyvien vastaavien arvonalentumiset käsitellään lisäpoistoina. Pysyvien vastaavien hyödykkeistä, jotka eivät ole suunnitelmapoistojen kohteena, tehdään KPL 5:13 §:n mukainen arvonalennuskirjaus. Arvonalentumiseksi merkitään kunnan tilinpäätöksessä vain pysyvien vastaavien maa- ja vesialueiden sekä osakkeiden ja osuuksien sekä pysyviin vastaaviin kirjattujen taidesineiden arvonalentumiset.

Pysyvien vastaavien perusparannusmeno

Aktivoitavia perusparannusmenoja ovat ne perusparannusmenot, jotka parantavat hyödykkeen tulon- tai palveluntuottamiskykyä alkuperäistä suuremmaksi - perusparannus johtaa hyödykkeen taloudellisen pitoajan kasvuun. Korjaus- ja huoltomenot tulee kirjata syntymisvuoden kuluksi.

Perusparannusmeno voidaan joko lisätä sen poistamattomaan hankintamenuun tai kirjata erilliseksi pysyvien vastaavien hyödykkeen hankintamenuksi, jolle määrätään oma poistosuunnitelma. Poisto-aika on usein sama kuin perusparannetun hyödykkeen jäljellä oleva taloudellinen pito-aika. Jos perusparannus lisää olennaisesti hyödykkeen jäljellä olevaa taloudellista pito-aikaa, muutetaan poistosuunnitelmaa vastaavasti.

Pienhankinnat

Pienhankintaraja on 10 000 euroa. Jos hankintameno ennen rahoitusosuuden vähentämistä alittaa 10 000 euroa, kirjataan hankintameno kokonaan hankintatilikauden kuluksi.

Poisto-aika

Pysyviin vastaaviin kuuluvien aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintameno tulee poistaa vaikutusaikanaan. Tällä tarkoitetaan hyödykkeen taloudellista pito-aikaa. Taloudellinen pito-aika on yleensä lyhyempi kuin sen tekninen pito-aika. Taloudellisen pitoajan määrittelyssä noudatetaan varovaisuuden periaatetta.

Poistomenetelmä

Rakennuksille suositeltavin poistomenetelmä on tasapoistot. Kiinteät rakenteet ja laitteet sekä koneet ja kalusto voidaan poistaa joko tasapoisto- tai menojäännöspoistomenetelmällä.

Limingan kunnassa poistomenetelmänä käytetään tasapoistoja.

Poistosuunnitelman muuttaminen

Jos pysyvien vastaavien hyödykkeeseen liittyvät tulonodotukset tai palvelutuotantokyky muuttuvat olennaisesti, voidaan kyseessä olevan hyödykkeen poistosuunnitelmaa joutua muuttamaan. Aiempien tilikausien poistoja ei tällöin kuitenkaan oikaista. Poistosuunnitelman muutos koskee vain muutostilikauden ja sitä seuraavien tilikausien suunnitelmapoistoja.

Tuotannosta poistetun hyödykkeen jäljellä oleva menojäännös poistetaan kokonaan sinä tilivuonna, jona hyödyke poistetaan käytöstä.

Limingan kunta

Poistosuunnitelma 1.1.2018 alkaen

Hyväksytty valtuustossa 27.8.2018 § 87

	Limingan kunta ennen 1.1.2013 hankitut hyödykkeet	Limingan kunta 1.1.2013 jälkeen hankitut hyödykkeet	Limingan kunta 1.1.2018 jälkeen hankitut hyödykkeet	KILA:n kuntajaoston yleisohje 2017 rajat
PYSYVÄT VASTAAVAT	Tasapoisto	Tasapoisto	Tasapoisto	Tasapoisto
Aineettomat hyödykkeet				
Kehittämismenot	-	2 vuotta	2 vuotta	2 – 5 vuotta
Aineettomat oikeudet	5 vuotta	5 vuotta	5 vuotta	5 – 20 vuotta
Liikearvo	5 vuotta	2 vuotta	2 vuotta	2 – 5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot				
Atk-ohjelmistot	5 vuotta	2 vuotta	5 vuotta	2 – 5 vuotta
Osallistuminen toisen yhteisön				
- tiehankkeisiin			20 vuotta	15 - 20 vuotta
- ratahankkeisiin			40 vuotta	30 – 40 vuotta
Osake- ja vuokrahuoneistojen perusparannusmenot	-	-	10 vuotta	5 – 10 vuotta
Muut	5 vuotta	5 vuotta	5 vuotta	2 – 10 vuotta
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa	ei poistoaikaa	ei poistoaikaa	ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat				
Hallinto- ja laitosrakennukset	40 vuotta	20 vuotta	30 vuotta	20 – 50 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	25 vuotta	20 vuotta	20 vuotta	20 – 30 vuotta
Talousrakennukset	20 vuotta	10 vuotta	10 vuotta	10 – 20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	25 vuotta	20 vuotta	20 vuotta	20 – 30 vuotta
Asuinrakennukset	40 vuotta	30 vuotta	30 vuotta	30 – 50 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet				
Kadut, tiet, torit ja puistot	15 vuotta	15 vuotta	20 vuotta	15 – 20 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	10 vuotta	10 vuotta	10 vuotta	10 – 30 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	15 vuotta	15 vuotta	20 vuotta	15 – 30 vuotta
Vedenjakeluverkosto	30 vuotta	30 vuotta	30 vuotta	30 – 40 vuotta
Viemäriverkko	30 vuotta	30 vuotta	30 vuotta	30 – 40 vuotta
Kaukolämpöverkko	20 vuotta	20 vuotta	20 vuotta	20 – 30 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15 vuotta	15 vuotta	15 vuotta	15 – 20 vuotta
Puhelinverkko, keskusasema ja ala-keskukset	10 vuotta	10 vuotta	10 vuotta	10 – 12 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	15 vuotta	15 vuotta	15 vuotta	15 – 20 vuotta
Sähkö-, vesi- yms. laitojen laitoskoneet ja laitteet	10 vuotta	10 vuotta	10 vuotta	10 – 20 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 vuotta	15 vuotta	15 vuotta	15 – 20 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	10 vuotta	10 vuotta	10 vuotta	10 – 15 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 vuotta	10 vuotta	10 vuotta	10 – 15 vuotta
Koneet ja kalusto				
Kuljetusvälineet	5 vuotta	4 vuotta	4 vuotta	4 – 7 vuotta
Muut liikkuvat työkoneet	5 vuotta	5 vuotta	5 vuotta	5 – 10 vuotta
Muut kevyet koneet	5 vuotta	5 vuotta	5 vuotta	5 – 10 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	5 vuotta	5 vuotta	5 vuotta	5 – 15 vuotta
Atk laitteet	5 vuotta	3 vuotta	3 vuotta	3 – 5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	5 vuotta	3 vuotta	5 vuotta	3 – 5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet				
Luonnonvarat	käytön muk. poisto	käytön muk. poisto	käytön muk. poisto	käytön muk. poisto
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa	ei poistoaikaa	ei poistoaikaa	ei poistoaikaa

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat				
Pysyvien vastaavien sijoitukset	ei poistoaikaa	ei poistoaikaa	ei poistoaikaa	ei poistoaikaa
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa	ei poistoaikaa	ei poistoaikaa	ei poistoaikaa

Pienhankintaraja on 10 000 euroa (alv 0 %). Jos hankintameno ennen rahoitusosuuden vähentämistä alittaa 10 000 euroa, kirjataan hankintameno kokonaan hankintatilikauden kuluksi.

Limingan kunnassa ennen vuotta 2013 hankittuihin hyödykkeisiin noudatetaan 9.11.2009 hyväksyttyä poistosuunnitelmaa. 1.1.2013 jälkeen hankittuihin hyödykkeisiin noudatetaan 12.11.2012 hyväksyttyä poistosuunnitelmaa. 1.1.2018 jälkeen hankittuihin hyödykkeisiin noudatetaan valtuuston 27.8.2018 hyväksymää poistosuunnitelmaa.

Pakollisten varausten muutokset

Pakollisten varausten muutokset	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	0	432 533	0	0
Lisäykset tilikaudella	0	14 935	0	0
Vähennykset tilikaudella	0	-46 006	0	0
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	0	401 462	0	0
Muut pakolliset varaukset 1.1.	17 113	0	0	0
Lisäykset tilikaudella	19 970	17 113	0	0
Vähennykset tilikaudella	-15 908	0	0	0
Muut pakolliset varaukset 31.12.	21 175	17 113	0	0
Pakolliset varaukset yhteensä	21 175	418 575	0	0

Pohjois-Pohjanmaan Sairaanhoidopiirin kuntayhtymä on purkautunut Hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa 1.1.2023, eikä sitä ole yhdistelty kunnan konsernitilinpäätökseen vuonna 2023. Tästä johtuen potilasvahinkovakuutusmaksun varausta ei ole kunnan konsernitilinpäätöksessä 31.12.2023.

8.3 TASEEN VASTAAVIA JA VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

VASTAAVAA

Pysyvät vastaavat tase-erittäin

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet	Tietokone-ohjelmistot	Muut pitkävaik. menot	Kesken-eräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	14 416	1 418 584	0	1 433 000
Siirrot erien välillä	108 432	0	0	108 432
Tilikauden poisto	-7 988	-188 168	0	-196 156
Poistamaton hankintameno	114 860	1 230 416	0	1 345 275
Kirjanpitoarvo 31.12.	114 860	1 230 416	0	1 345 275

Aineelliset hyödykkeet	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Kesken-eräiset hankinnat	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	7 079 794	43 167 695	15 659 541	443 698	99 338	2 709 502	69 159 568
Tilinavaus / siirto hyvinvointialueelle	0	0	-56 324	-1 928	0	0	-58 252
Poistamaton hankintameno 1.1.	7 079 794	43 167 695	15 603 217	441 770	99 338	2 709 502	69 101 316
Lisäykset tilikauden aikana	829 390	0	0	0	0	3 723 250	4 552 640
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	0	0	0	0	-496 350	-496 350
Vähennykset tilikauden aikana	-49 355	0	0	0	0	0	-49 355
Siirrot erien välillä	73 186	1 902 006	3 582 712	50 787	0	-5 717 123	-108 432
Tilikauden poisto	0	-2 074 162	-1 581 600	-313 529	0	0	-3 969 292
Poistamaton hankintameno 31.12.	7 933 015	42 995 538	17 604 329	179 028	99 338	219 280	69 030 529
Kirjanpitoarvo 31.12.	7 933 015	42 995 538	17 604 329	179 028	99 338	219 280	69 030 529

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023. Järjestämisvastuun siirron myötä sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämiseen liittyvä irtain omaisuus siirtyi hyvinvointialueille vastikkeetta. Siirrot on kirjattu kunnan tilinpäätöksen 31.12.2022 mukaisilla kirjanpitoarvoilla. Hyvinvointialueelle siirtyvät omaisuuserät on kirjattu alkusaldojen muutoksina tilinavaukseen päiväykselle 1.1.2023.

Maa- ja vesialueet

Maa- ja vesialueet erittely	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	705 559	706 416	230 287	227 992
Muut maa- ja vesialueet	8 152 940	7 603 658	7 702 728	6 851 802
Maa- ja vesialueet yhteensä	8 858 499	8 310 075	7 933 015	7 079 794

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset	Kirjanpito- arvo 31.12.2022	Tilinavaus / kuntayhty- män lakkaa- minen	Hankinta- meno 1.1.	Lisäykset	Vähennyk- set	Hankinta- meno 31.12.
Osakkeet ja osuudet						
Tytäryhteisöosakkeet	7 699 666	0	7 699 666	37 479	0	7 737 145
Kuntayhtymäosuudet	2 870 134	-2 086 220	783 914	0	0	783 914
Osakkuusyhteisöosakkeet	0	0	0	400 000	0	400 000
Muut osakkeet ja osuudet	475 227	0	475 227	0	0	475 227
Yhteensä	11 045 027	-2 086 220	8 958 806	437 479	0	9 396 286
Muut lainasaamiset ja muut saamiset						
Tytäryhteisöt	975 749	0	975 749	0	-123 000	852 749
Muut yhteisöt	1 085 041	0	1 085 041	0	-54 934	1 030 106
Yhteensä	2 060 790	0	2 060 790	0	-177 934	1 882 855
Sijoitukset yhteensä	13 105 816	-2 086 220	11 019 596	437 479	-177 934	11 279 141

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämistä vastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023. Järjestämistä vastuu siirron myötä sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestämiseen liittyvät kuntayhtymät lakkasivat, ja näin ollen kunnan omistus Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymässä päättyi.

Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot
Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt

	Koti- paikka	Kunnan omistus- osuus, %	Konsernin omistus- osuus, %
Limingan kunta			
Limingan peruskunta			
Kunnallistekniikka liikelaitos			
Ruoka- ja puhtaus ja kiinteistöpalvelut liikelaitos			
Tytäryhteisöt			
Limingan Kehitys Oy	Liminka	100,00	100,00
Limingan Matkailu Oy	Liminka	0,00	100,00
Park Hotell Liminka Oy	Liminka	0,00	100,00
Limingan Vesihuolto Oy	Liminka	100,00	100,00
Limingan Asunnot Oy	Liminka	100,00	100,00
Kiinteistö Oy Limingan Vanamo	Liminka	75,00	75,00
Kiinteistö Oy Lakeustalo Liminka	Liminka	100,00	100,00
Ruutikunnat Oy	Liminka	100,00	100,00
Kuntayhtymät			
Oulun Seudun Koulutuskuntayhtymä (OSEKK), Liminka-konserni	Oulu	3,85	3,85
Pohjois-Pohjanmaan liitto, Liminka-konserni	Oulu	1,33	1,33
Osakkuusyhteisöt			
Limingan Asunnot Oy			
As Oy Karintie	Liminka	0,00	27,86
As Oy Limingan Koti	Liminka	0,00	29,46
As Oy Veteraanipuisto	Liminka	0,00	36,00
Limingan Kehitys Oy			
Limingan Kuitu Oy	Liminka	0,00	49,00
Ruutikangas Oy	Liminka	0,00	14,29
Limingan Vesihuolto Oy			
Lakeuden Keskuspuhdistamo	Liminka	0,00	23,57

Saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä sekä osakkuus- ja omistusyhteisyhteisöiltä

Saamisten erittely	2023		2022	
	Pitkäaik.	Lyhytaik.	Pitkäaik.	Lyhytaik.
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0	196 612	0	101 613
Lainasaamiset	0	250 000	0	250 000
Muut saamiset	0	0	0	0
Siirtosaamiset	0	0	0	534
Yhteensä	0	446 612	0	352 147
Saamiset kuntayhtymiltä				
Myyntisaamiset	0	0	0	131
Yhteensä	0	0	0	131
Saamiset osakkuus- ja omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0	0	0	250
Yhteensä	0	0	0	250
Saamiset yhteensä	0	446 612	0	352 528

Vuoden 2022 tilinpäätöksen liitetiedoissa Saamisten erittely -taulukossa on esitetty Limingan konsernin sisäiset saamiset. Vuoden 2023 tilinpäätöksen saamisten erittelyssä esitetään Limingan kunnan saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä sekä osakkuus- ja omistusyhteisyhteisöiltä. Vuoden 2022 vertailutiedot on oikaistu vastaavasti.

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Verosaamiset	0	0	0	0
Jaksotetut henkilöstökulut	7 717	1 279	0	0
EU-tuet ja avustukset	0	487	0	0
Kelan korvaus työterv.huollosta	86 160	164 551	86 160	137 715
Projektirahoitussaamiset	339 414	475 016	171 381	419 029
Muihin siirtosaamisiin liittyvät	293 037	805 615	160 624	538 634
Yhteensä	726 327	1 446 947	418 165	1 095 378

Siirtosaamiset eivät ole vertailukelpoiset edellisen tilinpäätöksen kanssa työterveyshuollon korvauksen osalta, sillä kunnan henkilöstöä on siirtynyt hyvinvointialueelle ja työterveyshuollon kustannukset ja korvaus ovat sen johdosta edellisvuotta pienemmät.

VASTATTAVAA

Oma pääoma

Oman pääoman erittely	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Peruspääoma 31.12.2022	17 463 488	17 463 488	17 463 488	17 463 488
Tilinauus	-762 515	0	-762 515	0
Peruspääoma 1.1.	16 700 974	17 463 488	16 700 974	17 463 488
Peruspääoma 31.12.	16 700 974	17 463 488	16 700 974	17 463 488
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	2 371			
Tilinauus / kuntayhtymän lakkaaminen	-2 371			
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 1.1.	0	2 371	0	0
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 31.12.	0	2 371	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	3 874 655			
Tilinauus / kuntayhtymän lakkaaminen	-150 918			
Muut omat rahastot 1.1.	3 723 736	3 884 782	0	0
Siirrot rahastoon	4 172	18 275	0	0
Siirrot rahastosta	-19 025	-28 402	0	0
Siirrot erien välillä	-1 288	0	0	0
Muut omat rahastot 31.12.	3 707 596	3 874 655	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	33 217 521			
Tilinauus / kuntayhtymän lakkaaminen	-52 736			
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	33 164 784	33 830 482	10 303 764	8 954 673
Yritysostot	117 775	0	0	0
Edellisten tilikausien oikaisu	532 207	3 549	0	0
Siirrot	-3 990	-6 650	0	0
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	33 810 776	33 827 382	10 303 764	8 954 673
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-1 321 147	-609 861	1 708 487	1 349 091
Oma pääoma yhteensä	52 898 199	54 558 034	28 713 225	27 767 253

Hyvinvointialueen ja kunnan väliset omaisuusjärjestelyt on toteutettu Kirjanpitolautekunnan kuntajaoston lausunnon 128/2022 mukaisesti. Sosiaali- ja terveydenhuolto ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaansäätämistä koskevan lain (voimaansäätämislain) 42 §:n mukaisesti lain 20 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien jäsenosuuksien ja 23 §:ssä tarkoitetun irtaimen omaisuuden siirto hyvinvointialueille on kirjattu kunnan kirjanpidossa peruspääomaa vastaan. Samoin hyvinvointialueelle siirtyvä lomapalkkavelka on kirjattu peruspääomaan. Siirrot on kirjattu kunnan tilinpäätöksen 31.12.2022 mukaisilla kirjanpitoarvoilla.

Pakolliset varaukset

Pakolliset varaukset	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut pakolliset varaukset				
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu	0	418 575	0	0
Muut pakolliset varaukset	21 175	0	0	0
Muut pakolliset varaukset yhteensä	21 175	418 575	0	0

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä on purkautunut hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa 1.1.2023, eikä sitä ole yhdistelty kunnan konsernitilinpäätökseen vuonna 2023. Tästä johtuen potilasvahinkovakuutusmaksun varausta ei ole kunnan konsernitilinpäätöksessä 31.12.2023.

Kertynyt poistoero

Kertynyt poistoero	2023	2022
Limingan lukio		
Saldo 1.1.	0,00	0,00
Poisto tilikaudella	0,00	0,00
Saldo 31.12.	0,00	0,00
Terveyskeskus		
Saldo 1.1.	4 924 506,22	5 368 373,86
Poisto tilikaudella	-443 867,64	-443 867,64
Saldo 31.12.	4 480 638,58	4 924 506,22
Lakeuden kuitu -hanke		
Saldo 1.1.	849 999,92	950 000,00
Poisto tilikaudella	-100 000,08	-100 000,08
Saldo 31.12.	749 999,84	849 999,92
Kertynyt poistoero yhteensä 31.12.	5 230 638,42	5 774 506,14

Investointivaraukset

Investointivaraukset	2023	2022
Keskustan alueen kunnallistekniikka	1 000 000,00	1 000 000,00
Kumppanuushankkeet 2020	1 000 000,00	1 000 000,00
Vesilaitoksen rakentaminen	0,00	4 600 000,00
lähijunan/kaksoisraiteen rakentaminen ja tähän liittyvä maanhankinta	3 000 000,00	0,00
Investointivaraukset yhteensä 31.12.	5 000 000,00	6 600 000,00

Lainat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

Lainat jotka erääntyvät +5 vuoden kuluttua	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Joukkovelkakirjalainat	0	0	0	0
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	11 632 891	17 273 760	2 600 000	4 700 000
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0	0	0
Lainat muilta luontontantajilta	0	0	0	0
Velat jotka erääntyvät yli 5 v kuluttua yhteensä	11 632 891	17 273 760	2 600 000	4 700 000

Lyhytaikainen vieras pääoma

Lyhytaikainen vieras pääoma	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	17 833 229	13 350 261	17 150 000	12 300 000
Saadut ennakot muilta	21 194	158 759	364	132 421
Ostovelat tytäryhteisöille	0	0	51 913	0
Ostovelat muille	2 464 638	5 158 635	1 636 573	3 792 813
Yhteensä	20 319 061	18 667 655	18 838 849	16 225 234

Liittymismaksut ja muut velat

Muut velat	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Pitkäaikaiset				
Muut velat				
Liittymismaksut	4 372 104	4 729 117	2 516	2 516
Muut velat	379 002	379 002	0	0
Muut velat yhteensä	4 751 106	5 108 118	2 516	2 516
Lyhytaikaiset				
Muut velat				
Liittymismaksut	0	0	0	16 321
Muut velat	679 624	942 931	497 772	642 143
Yhteensä	679 624	942 931	497 772	658 464

Muihin siirtovelkoihin liittyvät olennaiset erät

Muihin siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Verovelat	2 716	0	0	0
Jaksotetut palkat ja henkilöstökulut	94 665	351 959	4 164	139 003
Korkojaksotukset	98 721	51 668	61 139	28 046
Lomapalkkajaksotus sivukuluineen	2 544 404	4 676 632	2 242 291	3 482 801
Tasausrahastojaksotus	0	0	0	0
Siirtyvät projektirahoitukset	360 268	556 434	330 886	460 826
Konsernin sisäiset siirtovelat	0	80 085	187 153	97 551
Muihin siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	866 053	1 536 347	771 682	1 224 462
Yhteensä	3 966 827	7 253 125	3 597 316	5 432 690

Siirtovelat eivät ole vertailukelpoiset edellisen tilinpäätöksen kanssa, sillä:

- edellinen tilinpäätös on sisältänyt Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän alijäämän kattamisen velan 81 230,37 eur
- Sosiaali- ja terveystoimen järjestämisvastuu sekä sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen henkilöstö ja siirtyneeseen henkilöstöön liittyvä lomapalkkavelka siirtyi hyvinvointialueelle 1.1.2023.

Huollettavien varat

	2023	2022
Huollettavien varat 31.12.	0	2 997

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä kiinteistöihin

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 733 607	1 605 955	0	0
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	4 338 453	2 489 975	0	0
Lainat julkisyhteisöiltä	42 934	42 934	0	0
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	738 681	3 756 090	0	0

Leasingvastuiden yhteismäärä

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	1 139 048	1 031 153	1 068 790	945 283
Myöhemmin maksettavat	9 496 681	6 817 905	9 433 407	6 723 875
Yhteensä	10 635 729	7 849 059	10 502 197	7 669 158

Leasing sopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehtojen mukaisia vastuita

Vastuusitoumukset

Kunta (= konserni)	2023	2022
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Alkuperäinen pääoma	14 515 000	14 315 000
Jäljellä oleva pääoma	11 823 521	12 010 540
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma	2 541 134	2 521 290
Jäljellä oleva pääoma	378 346	549 868

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	2023	2022
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	85 098 617	77 356 577
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	67 741	44 734

Muut mahdolliset vastuut

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Sopimusvastuut				
Vuokravastuut	8 540 601	7 986 999	8 500 637	7 616 175
Muut sitoumukset ja sopimukseen sis.vastuut	862 771	768 307	0	0
Arvonlisäveron palautusvastuu	903 870	1 154 707	0	0
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu *)	0	0	0	0

Vuokravastuut kunta:

Katrin päiväkodin vuokrasopimus 31.1.2026 saakka

Aapin päiväkodin vuokrasopimus 31.7.2032 saakka

Kunnanvarikko 2032 saakka

VETO-luokkien opetustilat 30.6.2024 saakka

Koivulan päiväkotiki 31.6.2024 saakka

Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot

Henkilöstökulut

	2023	2022
Palkat ja palkkiot	22 335 174,00	30 237 047,00
Henkilösivukulut	5 157 192,00	6 642 415,41
Eläkekulut	4 318 282,00	5 565 249,41
Muut henkilösivukulut	838 910,00	1 077 166,00
Henkilöstökorvaukset ja muut korjaukset	-358 342,00	-464 428,50
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	27 134 023,00	36 415 033,91
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	93 088,00	144 179,90
Henkilöstökulut yhteensä	27 227 111,00	36 559 213,81

Tilintarkastajan palkkiot

	2023	2022
KPMG Julkishallinnon palvelut Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	20 290,93	5 569,76
Muut tilintarkastajalle kuuluvat tehtävät	2 387,04	1 989,19
Tarkastuslautakunnan avustaminen		
Muut palkkiot	0	17 394,60
Yhteensä	22 677,97	24 953,55

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2023	2022
Suomen Keskusta	7 201	7 498
Limingan Kokoomus	1 804	1 923
Perussuomalaiset	4 072	5 004
Limingan Sosiaalidemokraatit	104	169
Limingan Vasemmisto	2 222	2 353
Rantalakeuden Vihreät	792	816
Kristillisdemokraatit	0	0
Yhteensä	16 194	17 762

9. LIKELAITOSTEN ERILLISTILINPÄÄTÖKSET

9.1 KUNNALLISTEKNIikka LIKELAITOS

Liikelaitoksen yleistavoitteen toteutuminen

Kunnallistekniikka liikelaitos rakentaa sekä ylläpitää kunnallistekniikkaa asiakaslähtöisesti, laadukkaasti, tehokkaasti ja taloudellisesti moniammatillisen henkilöstön, muiden kunnan hallintoyksiköiden sekä yhteisöjen ja yritysten välisellä hyvällä yhteistyöllä. Toimintaympäristö on monialainen ja yleiskuva toimialasta on kehittyvä ja ketterä.

Kunnallistekniikka pysyi taloudellisissa tavoitteissaan. Kustannusten nousu näkyi palveluiden ja tarvikkeiden ostossa. Palvelualueen perustehtävät pystyttiin toteuttamaan normaalisti sekä kehittämistoimenpiteitä vietiin suunnitelmallisesti eteenpäin. Omistajaohjauksen mukaiset laaduntarkastuskierrokset toteutettiin helmi- ja elokuussa. Ulkopuolista hankerahoitusta saatiin Tupoksen koulualueen pyöräpysäköinnin sekä aluereitin rakentamiseen Saunarantaan sekä Tupoksen liikunta-alueiden kehittämiseen.

Yleiskuvaus liikelaitoksen palveluista ja tarkoituksesta

Kunnallistekniikka liikelaitoksen tehtävänä on omistajan linjauksen mukaisesti rakentaa, suunnitella, kehittää ja ylläpitää liikenneväylät, puisto- ja muut yleiset alueet, luontoharrastuskohteet ja ulkoliikuntapaikat sekä tuottaa paikkatietopalveluja.

Ylläpidettävää viherverkostoa on 46 ha, katuja 76 km, kävelyn- ja pyöräilyn väyliä 45 km ja leikkipuistoja 17 kpl, luontokohteita sekä useita eri lajien liikuntapaikkoja kirkonkylällä, Rantakylässä, Tupoksessa, Ketunmaassa ja Ala-Temmeksellä.

Keskeiset muutokset liikelaitoksen toiminnassa

Kunnallistekniikan toimintojen osalta toimintakaudella on laadittu palvelunkuvaukset sekä palvelusopimus näiden kuvausten pohjalta. Alueiden laajeneminen näkyy kunnallistekniikan toiminnoissa kunnossapidon kasvavina kuluina. Kunta on kasvanut vuonna 2023 viher- ja katuviheralueiltaan 5,3 ha. Uusia katualueita on tullut 2,7 km lisää ja kävelyn- ja pyöräilyn väyliä 1,3 km.

Toimenpidekaudella katuja on päällystetty n. 2 km. Valaistusta on rakennettu ja uudistettu yhteensä noin 3,5 km. Valaistuksen investoinnit on toteutettu lähes suunnitelman mukaisesti, Kirkkokarin ja Härmänhaan kohteiden rakentaminen jäi osittain toteutumatta. Valaistustyöt jatkuvat näiltä osin vuonna 2024. Hyväksytyt viherverkostosuunnitelman mukaisesti on toteutettu kolmen leikkipuiston purku.

Paikkatietopalveluihin varatut Kotirannan lohkomiskulut 30 000 € on hyvitetty toteutumattomina peruskunnalle. Katujen ja yleisten alueiden lohkomisia toteutettiin Honkitiellä, Susitiellä ja Keihääntiellä. Susi-Keihääntien toimitus on vielä kesken. Vuoden aikana paikkatietopalvelut ovat täydentäneet pohjakartoitussmittauksia puuttuvien ja vanhentuneiden rakennusten ja alueiden osalta sekä koonneet pohja-aineistoa useiden eri suunnitelmien suunnittelun tueksi. Rakennusvalvonnan sijaintikatselmuskartoituksia sekä rakennusmerkintöjä on ollut hiljaisesta rakentamisesta huolimatta.

Katujen talvikunnossapitotyöt käynnistyivät loppuvuodesta aikaisessa vaiheessa auraustöillä talven alkaessa jo lokakuun puolella. Liukkaudentorjuntaa ei kuitenkaan tarvinnut tehdä kuin vain kerran, pakkasjaksojen jatkuessa pitkään vuoden loppuun saakka. Talvikunnossapidon urakoita on ollut mahdollista seurata kunnan nettisivuilta. Keskusta-alueen suojateiden ja katuliittymien kunnossapitoa on tehostettu paremman käytettävyyden vuoksi.

Liikunta-alueilla on otettu käyttöön uusi Hannu Krankan liikuntapuiston huoltorakennus, joka on mahdollistanut jääalueen toteutuksen liikuntapuistoon. Valaistuksen etäohjaus Ojanperän palloilu- sekä liikuntapuiston alueilla on otettu käyttöön. Etäohjaus tehostaa valaistuksen hallittavuutta käytön mukaisesti. Uimakaudella vesinäytteen oton yhteydessä havaittiin Rantakylän uimapaikalla sinilevää, josta tiedotettiin ympäristötoimen ohjeistuksella uimarannan eri pisteissä. Sinilevä tilanne rauhoittui itsekseen, eikä havaintoja ilmaantunut lisää. Liikuntapaikoille on hankittu sopimuskauden ulkopuolista jäähoidon lisäkunnossapitoa marras-joulukuulle. Kunnossapitopalveluiden ostot liikuntapaikoilla ovat lisääntyneet +50 %. Liikunta-alueet kasvoivat reittien osalta 0,5 km. Osallistavan budjetoinnin rahoituksella rakennettiin asukkaiden toivoma elämyspolku Okkosenrantaan. Reittin rakentaminen on jäänyt kesken reitille varatun rahoituksen loppumisen vuoksi. Lisäksi Vaaranmaan kuntoreitille toteutettiin uusi frisbeegolfrata yhteistyössä Ala-Temmeksen kyläyhdistyksen kanssa.

Varikkotoiminnot uusiin Pölykujan tiloihin on vakiinnutettu. Toimitilojen avajaisia vietettiin maaliskuussa. Kuormatien olemassa olevaa kylmää varastointitilaa hyödynnetään toiminnassa niin pitkään kuin mahdollista. Johtokunnan päätöksellä varastointitilojen lisäystä tarkastellaan tarvittaessa uudelleen. Tarpeetonta ja käytöstä poistettua kalustoa on huutokaupattu Kuormatien alasajon yhteydessä.

Ennakoivaa viestintää ja kuntalaisten osallisuus on näkynyt toiminnassa mm. järjestetyillä info- ja työpajoilla, suunnittelua ja kunnossapitoa tukevilla kyselyillä ja uutisoinneilla sekä työmaataulujen käytöllä rakentamiskohteilla. Kunnallistekniikan oman työn näkyvyyttä on tuotu esiin vuoden 2022 ja 2023 toimintakertomusvideoilla. Kukkapuupuiston rakentamistapahtuma oli yhteisöllinen mieleenpainuva tapahtuma, joka toteutettiin yhteistyöllä mm. kunnan viestinnän ja tapahtumatuotannon kanssa.

Toimintaa tukeva hanketoiminta on ollut suunnitelman mukaista. Hanketoiminnan avulla pystytään vaikuttamaan katuverkoston kuntoon ja sen investointitarpeisiin sekä aktivoimaan kuntalaisia kestäviin kulkutapoihin. Tupoksen kävelyn- ja pyöräilyn kehittämiseen saatiin helmikuussa Traficomien myöntämä 247 000 € rahoitus Tupoksen koulualueen pyöräpysäköinnin ja Saunarannan aluereitin rakentamiseen. Hanke toteutetaan vuosien 2023-2024 aikana. Alkuvuodesta liikelaiteos pyysi omistajaohjausta Jutkokylän aluereitin kehittämiseen. Hankkeen tarvitsemasta lisärahoituksesta varmistui helmikuussa ja hanke valmistui määräaikaan mennessä. Hanke on saanut Traficomien avustusta 330 000 €. Linnukkatien kevyenliikenteen väylän kehittämishankkeen katusuunnitelmat odottavat vielä hallinto-oikeuden päätöstä, joten hanke ei ole edennyt.

Yhdessä tilaajan kanssa laadittu Teiden ja alueiden rakentamisen investointiohjelma saatiin hyväksytyä helmikuun 2023 lopussa. Myöhäinen investointilistan hyväksyminen on vaikuttanut kohteiden suunnittelun aikatauluun ja sen myötä rakentamisen aikatauluihin ja rakentamisen kuluihin. Muutoin investointien toteutus on ollut lähes tavoiteohjelman mukaista. Susitie-Keihääntie peruskorjaustyöt keskeytettiin marraskuussa aikaisen talven ja routahaittojen vuoksi. Kohteen peruskorjaus jatkuu vuonna 2024. Vuoden 2024 Teiden ja alueiden investointiohjelma hyväksyttiin loppuvuodesta.

Puistoalueille toteutettiin Kukkapuupuisto Karintien alueelle sekä niittyaiheisen Katrinkedon leikkipuiston peruskorjaus. Tupoksen koulunpihan vaihe II alueen toteutus on ollut Tupoksen kehittämisyöryhmän suunnitelman mukaista. Puistometsien ja rakentamattomien tonttien harvennuksia toteutettiin Alapääntiellä ja Ala-Temmeksellä. Kunnallistekniikka liikelaitos on vastannut osan Ruoka-, puhtaus ja tilapalvelut liikelaitoksen kiinteistöjen piha-alueiden viherhoidosta sekä ollut mukana Aapin päiväkodin pihaurakoinnin järjestelyissä.

Loppuvuodesta tilaaja ilmoitti, että liikuntapaikkojen kunnossapidon palvelun tuotanto siirtyy peruskunnan palveluksi. Tämän vuoksi käynnistyi neuvottelut tilaajan kanssa palvelun siirtämisestä peruskuntaan ja muutosneuvottelut henkilöstön kanssa. Tulevaisuuden Liminka yhteistoiminta neuvottelut ovat jatkuneet vuoden 2023. Strategian mukaisesti rakennamme myönteistä ja vetovoimaista kuntakuvaa yhteistyössä kuntalaisten, kolmannen sektorin ja yritysten kanssa.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Toimintaympäristöanalyysi

Toiminta koostuu katuverkon, puistoalueiden, virkistyskäyttökohteiden sekä liikuntapaikkojen suunnittelusta, rakentamisesta ja näiden kohteiden kunnossapidosta ja kehittämisestä. Kunnallistekniikan toimintaympäristö on monialainen. Uusia katuja on rakennettu yhteensä n. 2,7 kilometriä ja pyöriteitä n. 1,3 kilometriä. Puistoalueita on perustettu 5 ha ja valaistusta on rakennettu ja uudistettu yhteensä noin 3,5 km vuoden aikana. Yksitysteiden aurauspalvelusopimuksia oli voimassa 85 kpl määräaikaan 30.9 mennessä.

Kehittäminen 2023

Kunnallistekniikan toimintojen osalta toimintakaudella on laadittu palvelunkuvaukset sekä palvelusopimus näiden kuvausten pohjalta. Tuottavuutta on pyritty parantamaan jatkuvalla kehittämisellä, palveluiden kilpailuttamisella, kustannusvastaavalla hinnoittelulla ja sopimusohjauksella. Kuntakonsernin uusi Dynasty 10 ohjelma on otettu käyttöön alkuvuodesta.

Paikkatietopalveluiden kehittämishankkeet (kiintopisteverkon rakentaminen ja pohjakartta-aineiston laajentuminen) ovat siirtyneet tilaajalle maanmittausinsinöörin tehtäväksi. Kunnallistekniikan paikkatietopalvelut ovat omalta osaltaan kehittäneet vuoden aikana Fluent kunnossapidon seurantajärjestelmää omavalvonnan päivittäisenä työkaluna sekä kuntalaisille nähtävillä olevana kartta-aineistona katujen talvihoidon sekä viherhoidon seurannassa. Henkilöstöä on koulutettu 3dWin-mallinnuksen

käyttöön. Asiakaspalautteet leikkipuistoista voi nykypäivänä jättää Qr- koodin avulla. Palvelun laadun mittaaminen Qr- koodin avulla kehittäminen on vielä kesken. Paikkatietopalvelut ovat uudistaneet toimintaan liittyviä teemakarttoja sekä urakoitsijoiden, että työntekijöiden tarpeisiin. Paikkatietopalvelut ovat kartoittaneet uuden Ojanperä-Okkosenrannan virkistysreitit sijaintia.

Kunnallistekniikan rakentamisen tehokkuudesta on teetetty Ankkurinlahden rakentamisen kustannus selvitys. Kustannus selvityksen tarkoituksena oli selvittää kunnan omistaman liikelaitoksen urakoinnin kustannustehokkuus verrattuna vastaavan hankkeen toteutusta urakoitsijalla kokonaisu rakkana. Peruskorjauskohteiden investointien suunnittelussa on tehty katuinventointikohteiden pohjalta tavoiteohjelma ja priorisointi. Investointiosassa on varauduttu ennakoi vaan katusuunnitteluun, jonka avulla saadaan paremmin tietoa kohteiden kustannus arvioista. Katusuunnitelmat Ankkurinlahden länsiosan alueelle on valmiina ja Limingan baana suunnittelu on tehty yhteistyössä Elyn kanssa.

Jätehuollon kehittämistä on jatkettu Pölykujan kiinteistöllä sekä puisto- ja yleisillä alueilla. Henkilöstöä on koulutettu jätehuollon asioihin yhteisellä koulutuksella Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistö palvelut liikelaitoksen kanssa. Henkilöstö on osallistunut vuoden aikana työ- ja tieturva koulutuksiin. Liikelaitos on mukana Unicef Lapsiystävällinen kunta, Kestävä Liminka ja Kulttuurin kehittämisen työryhmissä.

Viheralueiden kunnossapidon selkeyttämiseksi ja priorisoimiseksi on päivitetty viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020. Hoitoluokitus on hyväksytty liikelaitosten johtokunnassa. Vastaava hoitoluokitus liikuntapaikoille on tehty luonnosvaiheeseen. Hoitoluokituksen mahdollisesta eteenpäin viemisestä vastaa jatkossa liikuntapalvelut. Tupoksen lähiliikunta-alueiden kehittämissuunnitelmat on hyväksytty huhtikuussa ja alueelle on saatu aluehallintoviraston liikuntapaikkarakentamisen avustusta vaiheen 1 rakentamiseen. Osallistavan budjetoinnin toteutuksista Ala-Temmeksen nuotiopaikka, koulujen kaveripenkit ja kukkaniityt olivat liikelaitoksen toteutuksessa. Vuoden 2023 toimintasuunnitelman mukaisesti on selvitetty robotiikan hyödyntämistä viheralueiden hoidossa. Tarkastelut robotiikan hyödyntämisestä on kartoitettu. Viheralueiden kunnossapidon selkeyttämiseksi on laadittu hoitokortit, joita hyödynnetään kesäkauden työtehtävien jaossa. Puistometsien hoidon pidempiaikaiseen suunnitteluun ja tarpeen kartoittamiseen halutaan parannusta, joten puistometsiin liittyvä hoitosuunnitelma on tilattu Metsänhoitoyhdistykseltä. Katrinedon leikkipuiston osallistava suunnittelu on edennyt investointiohjelman mukaisesti toteutukseen. Kuntalaisia on osallistettu monin eri tavoin, uusimpana valtakunnallisen Miljoona roskapussia -kampanjan avulla keräämään roskaa yleisiltä alueilta ja valtakunnalliset soolotalkoot järjestettiin Tupoksessa jättibalsamin ja komealupiinin torjuntaan.

Liikenneturvallisuutta on kehitetty hankkimalla nopeusnäyttöjä kolme kappaletta Tupokseen ja kirkonkylälle, suojatievahtikampanjalla, Liikenteen kinkkisistä solmukohtien somekampanja, näkemäesteraivauksilla, Nollavisiohankkeella, talvikunnossapidon seurannalla sekä keskusta-alueen suojateiden ja katuliittymien tehostetulla kunnossapidolla, Tupoksen koulualueen liikenneturvallisuutta edistävällä Traficom hankkeella sekä liikenneturvallisuuden suunnittelulla Linnukan päiväkodin ja Liminganlahden kouluympäristöön.

Palveluiden järjestämissuunnitelma:

Palvelu	Arvio palvelutarpeesta	Oman tuotannon osuus	Ostopalvelut	Hankintatapa	Muutokset suunnitelmakaudella	Toteutuminen 2023
Katujen kunnossapito	ennallaan	30%	70%	kilpailutus, omajohtoinen työ ja tarvikkeet	Hankintahintojen nousu, katuverkon laajentuminen	Katuverkko on laajentunut 2,7 km ja kävelyn- ja pyöräilyn osalta 1,3 km.
Aurauspalvelu	ennallaan	4%	96%	kilpailutus	Kohteiden määrä vaihtelee vuosittain	85 kpl (+10 kpl)
Yksityistiet	ennallaan	22%	78%	kilpailutus, omajohtoinen työ ja tarvikkeet	Tiekuntien perustaminen	+1 uusi tiekunta
Liikuntapaikat	ennallaan	59%	41%	kilpailutus, omajohtoinen työ	Liikunta-alueiden ja hoitokaluston kehittäminen	Tupoksen lähikunta-alueen suunnitelmat valmiina.
Puistot, muut yleiset alueet	ennallaan	78%	22%	Kilpailutus omajohtoinen työ	Viheralueiden hoito- ja luokituksen päivittäminen	Viheralueiden hoitoluokitus on tehty. Viherverkosto on kasvanut 5,3 ha.
Mittaus ja karttoitus, kiinteistöjen muodos-tus	ennallaan	66%	34%	omajohtoinen työ	Ankkurinlahden lohkomiset, katualue luokitukset, pohjakartatytöt ja kiintopisteverkoston luominen	Lohkomisvarauksia on palautettu kunnalle toteuttamattomina. Pohjakarttatytöt ja kiintopisteverkon kehittäminen on tilaajan vastuulla tehtyjen henkilöstön tehtäväjärjestelyjen mukaisesti.

Elinvoimainen kuntaympäristö

Lähtökohtana on kunnan elinvoiman lisääminen tukemalla yritysten kasvua, kehittymistä ja työpaikkojen lisäämistä. Elinvoiman kehittämisessä olennaista on myös työllisyys ja vetovoimainen kuntabrandi. Liminganlahden hyödyntäminen luontomatkailun näkökulmasta vahvistaa kunnan matkailutoimintaa.

Strateginen tavoite	Tavoite 2025	Tavoite 2023	Mittari	Toteutuminen 2023
Työpaikkojen ja yritysten määrä kasvaa	Tupoksen kaavamuutos etenee	Ankkurinlahden länsiosan katusuunnitelmat valmiina	Toteutuma %	100 %
	Poutalan ja Kotirannan II vaihe etenee	Ankkurinlahdentien rakentaminen käynnistyy	Rakennetut katukilometrit yritysalueilla	0 %
Pohjois-Suomen paras työllisyysaste ja alle 25-vuotiaiden täystyöllisyys	Tarjotaan kausityötä, harjoittelu, palkkatuki- ja työkokeilupaiikkoja	Tarjotaan kausityötä, harjoittelu, palkkatuki- ja työkokeilupaiikkoja	hlö määrä /vuosi	alle 25 v. 1 hlö/vuosi alle 18 v. 20 hlö/vuosi
Pohjois-Suomen vetovoimaisin kuntabrandi	Ruutikankaan liikuntamahdollisuudet	Tupoksen liikunta-alueiden kehittäminen	Kuntalaisten osallistaminen, asiakaspalaute, huoltokirjan kehittäminen ja käyttäjäkyselyt	Tupoksen lähiliikunta-alueen suunnittelu valmiina. Asukaskyselyitä eri aihepiireistä 3 kpl sekä Kukkapuupuiston avajaiset, Katrinkedon leikkipuiston suunnitteluilta ja Jättibalsamin kitkentätalkoo tapahtumat.
	Kaksoisraiteen huomioimien suunnittelussa	Kaksoisraiteen huomioimien suunnittelussa		

Maan käyttö ja kuntakuva

Maapolitiikkaa toteutetaan erillisen valtuuston hyväksymän maapoliittisen ohjelman mukaisesti. Keskeistä on kunnan vetovoiman ja kunnan keskusta-alueen kehittäminen sekä riittävä tonttitarjonnan varmistaminen.

Strateginen tavoite	Tavoite 2025	Tavoite 2023	Mittari	Toteuma 2023
Riittävä tonttitarjonta asukkaiden ja yritysten tarpeisiin	Tupoksen kaavamuu- oksen liikennejärjestelyt	Ankkurinlahden länsiosan rakentaminen	Investointien toteutuma %	Ankkurinlahden länsiosan rakentaminen ei toteutunut.
	Kotirannan II vaiheen, Ekokorttelin ja Sepänkankaan katurakentaminen	Traficom hankkeiden edistyminen	Investointien toteutuma %	Traficom hanke Jutkokylän kävelyn- ja pyöräilyn väylän kehittäminen on valmistunut
Saavutettavuus ja liikenneyhteydet paranevat	Rantakylän jalankulun ja pyöräilyyn yhteys ja Kurkitie-Kuormatie liikennejärjestelyt	kaksoisraiteen huomioiminen suunnittelussa		
	Tupoksen Oikotien liikennejärjestelyt	Kunnan sisäisten liikenneverkkojen kehittäminen (alureitit) ja liikenneturvallisuussuunnitelman toteutus mm. suojatieratkaisut	Peruskorjausohjelman toteutuma %	Traficom hanke Tupoksen koulualueen pyöräpaikoituksen ja alureitti Saunaran-taan kehittämisen suunnitelmat ovat valmiit.
	Valaistuksen uusiminen kehittäminen Rantakylä	Katuvalaistuksen kehittäminen: Kirkkokari	Katuvalaistusinvestointien toteutuma %	Ohjelma jäi kesken.

Hyvinvoivat kuntalaiset

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on Limingassa kuntajohtamisen ytimessä. Se on kiinteä osa kuntastrategiaa sekä talouden ja toiminnan suunnittelua. Kunta luo toiminnallaan kuntalaisille hyvät edellytykset huolehtia omasta terveydestään ja hyvinvoinnistaan.

Strateginen tavoite	Tavoite 2025	Tavoite 2023	Mittari	Toteuma 2023
Liikunta painopisteinä	Hankitaan laskuri kaikille reiteille	Hankitaan kävijälaskuri Rantakylään ja Arboretumiin	kävijämäärä/vuosi	Kävijälaskuri on hankittu Rantakylään
Liminka tunnetaan monipuolisena kulttuuri-, liikunta- ja tapahtumakuntana	Kuntalaiskysely jäähoidon ja lla-tu- en kunnossapi- dosta	Fluentin lisääminen toiminnassa uimapaikat ja leikkipuistot		Fluent kunnossapidon sovellus on käytössä leikkipuistojen ja liikunta- paikkojen kunnossapidossa.
	isompi liikuntata- pahtuma	uuret Limingassa puisto- osal- istava tapahtuma ja nimikil- pailu, Honkitien asukastapahtuma, Katrinedon puiston suunnitte- lutyöpaja, katujen kunnossapi- donilta	tapahtumat/vuosi	Asukaskyselyitä eri aihepiireistä 3 kpl sekä Kukkapuupuiston avajaiset, Katrin- kedon leikkipuiston suunnitteluilta ja lättibalsamin kitkentätalkoo, puunis- tusta Tupoksessa sekä Marrasvalot ja joulunavaus tapahtumat

Talouden tasapaino ja johtaminen

Kunnan perustehtävien hoitaminen ja strategisten päämäärien saavuttaminen edellyttää suunnitelmallista ja pitkäjäteistä taloudenhoitoa. Palvelut järjestetään palveluiden järjestämissuunnitelmien ja talouden reunaehdot huomioiden. Johtamisessa ja taloudenhoidossa huomioidaan yhä enemmän konsernin kokonaisuus. Kunta kehittää asiointipalveluita entistä sähköisempään muotoon. Yhteisöllisyyttä ja kuntalaisten osallistumista vahvistetaan ottamalla käyttöön uusia toimintamalleja, jotka tukevat kuntalaisten kohtaamisia ja vuoropuhelua sekä eri toimijoiden välistä yhteistyötä ja aktiivista toimintaa.

Strateginen tavoite	Tavoite 2025	Tavoite 2023	Mittari	Toteuma 2023
Kuntakonsernin talous on tasapainossa	Toiminnan kehittäminen vastaamaan tilaajan tarpeita muuttuvissa tilanteissa	Toiminnan kehittäminen ja jalkauttaminen, talousarviossa pysyminen	Talousarvio 2023/12	Talous pysyi asetetuissa tavoitteissa.
	Kustannuskasvun hillitseminen		Maarakennuskustannusindeksi/vuosi	+3,2
Omistajaohjauksella toteutetaan kuntastrategiaa	Toiminnan kehittäminen vastaamaan tilaajan tarpeita ja laatukierrokset	Laatukierrokset kaksi kertaa vuodessa yhdessä tilaajan kanssa	100 %	100 %
		Palvelusopimukset ja -kuvaukset valmiina	100 %	100 %
Hyvinvoiva, osaava, sitoutunut ja kehityshakuinen henkilöstö	Henkilöstöressurit vastaavat toiminnan tarvetta	Työhyvinvointi ja koulutus-suunnitelman toteutus (asiakaspalvelukoulutus)	100 %	Asiakaspalvelukoulutus jäi toteuttamatta
		Tavoitekeskustelut, työnkuvien päivittäminen (Tulevaisuuden Liminka)	100 %	muutosneuvottelut käynnistyivät
		Henkilöstöressurssien lisäys +1	henkilöstön määrä/vuosi	11 hlö
	Ammattitaitoinen henkilöstö	Pitkien sairauspoissaolojen väheneminen	poissaolot/vuosi	18,38 tuntia keskim./vuosi

Henkilöstösuunnitelman toteutuminen

Liikelaitoksessa työskentelee ammattitaitoinen henkilöstö, joista vakituisia on 11 hlöä. Kunnossapidon resurssit on tasapainotettu työnkierron avulla. Kesäkaudelle palkattiin kausityöhön kuusi henkilöä. Lisäksi puisto- ja tiimiin saatiin lisäresurssia oppisopimuksen kautta yhden henkilön verran. Palkkatukityötä tarjottiin kahdelle henkilölle. Kesäsetelityötä tarjottiin 20:lle nuorelle kunnossapidon eri tehtäviin. Työnkierron ja työllisyyden palkkatuetulla työllä on pystytty hoitamaan hyvin hoitotason vaatimalla tavalla. Lisäresurssia kunnossapidon työnjohtajan tehtäviin palkattiin 6 kk ajalle.

Henkilöstöä on koulutettu hankintoihin liittyen, uusiin ohjelmistoihin sekä ensiaputaitojen, tie-, työturva ja tulityö sekä jätehuollon koulutusten muodossa. Esihenkilöt ovat olleet mukana Hälsan Meidän Stepit esihenkilövalmennuksessa. Etätyökaluista Teamsin käyttöä on lisätty päivittäisessä toiminnassa ja Digitutor-toiminta on jalkautettu kunnallistekniikan toimintoihin. Viikko- ja kuukausipalaveri käytänteet ovat vakiintuneet ja koko kuntaa koskevia henkilöstöasioista tiedotetaan konsernin toimesta henkilöstökirjeellä sekä päiväkahvi videoilla. Sähköinen työajanseuranta tuli käyttöön koko kunnassa.

Tulevaisuuden Liminka -yhteistyöneuvottelut jatkuvat liikelaitoksen osalta. Kartoittajan irtisanouduttua tehtävästään tehtiin sisäisiä tehtäväjärjestelyjä yhdessä tilaajan kanssa tehtävän hoitamiseksi. Muutosneuvottelut käytiin liikuntapaikkojen kunnossapidon tehtävien osalta. Henkilöstön tehtävänkuvia on päivitetty vastaamaan nykyistä tarvetta. Työnohjaajan eläköitymisen myötä vapautunutta tehtävää ei täytetty talouden tasapainottamisen vuoksi. Työhyvinvointia ja jaksamista on tuettu erilaisilla toimenpiteillä, kuten työaika- ja tehtävämuutoksilla ja kannustamalla käyttämään kunnan tarjoamia liikuntapalveluita. Työhyvinvointikyselyn tulokset on käyty läpi yhdessä henkilöstön kanssa. Työhyvinvoinnin edistämiseksi järjestettiin yhteistyössä työterveyspalveluiden työterveyspsykologin kanssa vuorovaikutuksen lisäämisestä työyhteisössä ja työstä palautumiseen liittyvät työpajat. Sairauspoissaoloja liikelaitoksessa oli 18,38 päivää/ työntekijä. Poissaolojen määrä laski vuoden 2022 (366) 239 päivään. Tilapäisentyön mallin käyttöönotto sekä koronan aiheuttamien poissaolojen vähentyminen näkyvät sairauspoissaolojen luvuissa.

Kunnallistekniikan oman työn näkyvyyttä on tuotu esiin Kunnallistekniikan toimintakertomus v. 2023 videon avulla. Suunnittelussa ja rakentamisessa mukana oleva henkilöstö kävi toukokuussa tutustumassa ja kuuntelemassa Oulun asuntomessualueen ja Nallikarin rakentamisen tavoitteisiin. Henkilöstön virkistysiltapäivä pidettiin loppuvuodesta. Kehityskeskustelut henkilöstön kanssa on pidetty. Loppuvuodesta on tehty työntekijöille liikelaitoksen perehdytyskansio.

Limingan kunta

Kunnallistekniikka liikelaitos

LIIKELAITOKSEN TUOSLASKELMA	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022	TA2023	tot %
LIIKEVAIHTO	1 864 127,91	1 716 925,27	1 847 700	101 %
Valmistus omaan käyttöön	93 087,99	45 656,21	179 500	52 %
Liiketoiminnan muut tuotot	1 044,98	13 855,18	0	0 %
Tuet ja avustukset kunnalta	1 936,86	0,00	0	0 %
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavara				
Ostot tilikauden aikana	-220 088,23	-216 742,15	-198 600	111 %
Palvelujen ostot	-894 536,01	-749 363,15	-932 980	96 %
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-1 114 624,24	-966 105,30	-1 131 580	99 %
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-516 697,04	-415 384,66	-565 900	91 %
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-102 204,83	-84 798,54	-109 400	93 %
Muut henkilösivukulut	-19 848,07	-15 456,43	-19 800	100 %
Henkilöstökulut yhteensä	-638 749,94	-515 639,63	-695 100	92 %
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 996,92	-7 996,92	-8 000	100 %
Liiketoiminnan muut kulut	-135 498,91	-109 683,83	-178 320	76 %
LIIEKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	63 327,73	177 010,98	14 200	446 %
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoituskulut	-13,12	0,00	0	0 %
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUN.ERIÄ	63 314,61	177 010,98	14 200	446 %
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	63 314,61	177 010,98	14 200	446 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	63 314,61	177 010,98	14 200	
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT				
Sijoitetun pääoman tuotto, %	16,6	50,6		
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	16,6	50,6		
Voitto, %	3,4	10,3		

Analyysi talouden toteumasta

Kunnallistekniikan liikelaitos pysyi sille asetetuissa taloudellisissa tavoitteissaan. Liikelaitoksen liikevaihtoa vuonna 2023 kertyi 1,86 milj. Liikelaitoksen kulut alittivat talousarvion 63 327,73 € kulujen toteutuman ollessa 94 %. Liikelaitoksen poistot ovat kalustopoistoja. Liikelaitoksen tilikauden tulos on 63 327,73 € ylijäämäinen. Talouden seurannan järjestelmissä ajantasaisessa seurannassa on vielä puutteita.

Hiljentyneestä rakentamisen tilanteesta johtuen, paikkatietopalvelujen osalta hyvitetiin Kotirannan lohkomiskulujen varaukset toteutumattomina peruskunnalle 30 000 €. Uusiin tiloihin siirtymisen seurauksena on syntynyt ennakoimattomia kuluja kaluston ja Pölykujan toimitilojen varusteiden hankintaan. ICT-

palveluiden tarve on korostunut tässä tilanteessa, kun työvälineistöä on uusittu. Yleinen kustannustason nousu näkyy aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostoissa + 10,8 %. Palveluiden ostoissa näkyy myös yleinen kustannustason nousu vaikkakin muutoin palveluiden ostot ovat pysyneet talousarviossa liikuntapalveluja lukuun ottamatta, jonka palveluiden ostot ovat ylittyneet +51 % talousarviosta. Myyntituotot kunnalta ovat toteutuneet 98,87 %. Muita myyntituottoja on saatu Kuormatien varikon tarpeettoman ja käytöstä poistetun kaluston myynnistä n. 36 000 €. Palkkakulut ovat jääneet alle talousarvion. Työpaikkaohjaajan tehtävää ei talouden tasapainottamisen arvioinnin mukaisesti täytetty ja kartoittajan tehtävän järjestelyt toteutettiin sisäisin tehtäväjärjestelyin yhdessä tilaajan kanssa.

Johtokunnan esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Liikelaitosten johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 63 314,61 euroa siirretään taseen edellisten tilikausien yli-/alijäämätilille.

Limingan kunta
Kunnallistekniikka liikelaitos

LIKELAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Liikelyjäämä (-alijäämä)	63 327,73	177 010,98
Poistot ja arvonalentumiset	7 996,92	7 996,92
Rahoitustuotot ja -kulut	-13,12	0,00
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
TOIMINNAN JA INVEST. RAHAVIRTA	71 311,53	185 007,90
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset muilta	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	-2 395,96	-634 893,50
Saamisten muutos muilta	96 493,71	-121 978,83
Korott. velkojen muutos kunnalta	77 542,84	52 832,96
Korott. velkojen muutos muilta	-242 952,12	519 031,47
Rahoituksen rahavirta	-71 311,53	-185 007,90
RAHAVAROJEN MUUTOS	0,00	0,00
LIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	309	258
Investointien tulorahoitus, %	0	0
Lainanhoitokate	0	0
Quick ratio	2	2
Current ratio	2	2
INFORMATIIVINEN TIETO		
Yhdystili 31.12.	1 044 894,27	1 042 498,31
Yhdystili 1.1.	1 042 498,31	434 193,89
Yhdystilin muutos	2 395,96	608 304,42

LIKELAITOKSEN TASE	31.12.2023	31.12.2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	0,00	0,00
Aineelliset hyödykkeet	10 595,24	18 592,16
Sijoitukset	0,00	0,00
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	10 595,24	18 592,16
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	0,00	0,00
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	22 437,15	29 039,97
Muut saamiset	1 117 216,78	1 186 339,87
Siirtosaamiset	0,00	18 371,84
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	1 139 653,93	1 233 751,68
Saamiset yhteensä	1 139 653,93	1 233 751,68
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	1 139 653,93	1 233 751,68
VASTAAVAA	1 150 249,17	1 252 343,84

31.12.2023

31.12.2022

VASTATTAVAA**OMA PÄÄOMA**

Peruspääoma	100 000,00	100 000,00
Edell tilikausien yli-/alijäämä	249 624,47	72 613,49
Tilikauden yli-/alijäämä	63 314,61	177 010,98
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	412 939,08	349 624,47

VIERAS PÄÄOMA**Pitkäaikainen**

Lainat kunnalta
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä

Lyhytaikainen

Saadut ennakot	164,54	0,00
Ostovelat	272 643,46	518 491
Muut velat	355 641,19	277 370,45
Siirtovelat	108 860,90	106 857,74
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	737 310,09	902 719,37
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	737 310,09	902 719,37

VASTATTAVAA**1 150 249,17****1 252 343,84****LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT**

	2023	2022
Omavaraisuusaste, %	35,9	27,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	39,5	52,2
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	313	250
Lainakanta 31.12. 1000 €	0	0
Lainat ja vuokravastuut 31.12. 1000 €	0	2
Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	0	0
Lainasaamiset, 1000 €	0	0

Kunnallistekniikka liikelaitoksen tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Tulojen ja menojen kohdistamisessa tilikaudelle on noudatettu suoriteperustetta.

Tuloslaskelman liitetiedot

Liikevaihto	2023	2022
Hallinto	0,00	114 804,00
Mittaus ja kartoitus	174 150,55	153 246,99
Kunnallistekniikka	1 689 977,36	1 448 874,28
Yhteensä	1 864 127,91	1 716 925,27

Palvelujen ostojen erittely

	2023	2022
Muiden palvelujen ostot	894 536,01	749 363,15
Palvelujen ostot yhteensä	894 536,01	749 363,15

Taseen vastattavien liitetiedot

Oma pääoma

	2023	2022
Peruspääoma 1.1.	100 000,00	100 000,00
Peruspääoma yritysostot	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	100 000,00	100 000,00
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	249 624,47	72 613,49
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	249 624,47	72 613,49
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	63 314,61	177 010,98
Oma pääoma yhteensä	412 939,08	349 624,47

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	2023	2022
Jaksotetut palkat ja henkilöstökulut	2 549,24	0,00
Lomapalkkajaksotus sivukuluineen	85 826,86	90 002,37
Muihin siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	20 484,80	0,00
Yhteensä	108 860,90	90 002,37

Muut saamiset

	2023	2022
Muut saamiset kunnan sisäinen	1 044 894,27	1 042 498,31
Muut saamiset	72 322,51	143 841,56
Muut saamiset yhteensä	1 117 216,78	1 186 339,87

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä

	31.12.2023	31.12.2022
Kunnallistekniikka	11	16
Yhteensä	11	16

9.2 RUOKA-, PUHTAUS- JA KIINTEISTÖPALVELUJEN LIIKELAITOS

Liikelaitoksen yleistavoitteen toteutuminen

Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelut tukivat asiakasorganisaatioitaan onnistumaan oman perustehtävän suorittamisessa tarjoamalla maukkaan ja terveellisen, ravitsemissuositusten mukaisen aterian sekä puhtaan ja viihtyisän toimintaympäristön. Liikelaitoksen palvelutuotanto on kustannustehokasta, kestävää ja kannattavaa sekä toiminta on asiakaslähtöisesti täsmällistä ja joustavaa.

Yleiskuvaus liikelaitoksen palveluista ja tarkoituksesta

Liikelaitoksen toiminta-ajatuksena on tuottaa kunnan eri toimipaikkojen ja asiakasryhmien tarvitsemat ruoka-, puhtaus- ja tilapalvelut taloudellisesti sekä asiakkaan toiminta ja tarpeet huomioiden.

Ruokapalvelujen asiakkaista valtaosa on lapsia ja nuoria sekä heidän kanssaan työskentelevää kunnan henkilökuntaa. Päivittäin tarjotaan lähes 3500 annosta lounasta kunnan eri kouluissa ja päiväkodeissa. Ruoanvalmistuksessa suositaan suomalaista lihaa sekä muita kotimaisia elintarvikkeita. Lähellä tuotettuja elintarvikkeita löytyy ruokalistalta muun muassa perunan, juuresten, maidon ja leivän osalta. Ateriat tuotetaan kahdessa valmistuskeittiössä Tupoksen ja Liminganlahden kouluilla. Tehokas valmistusprosessi ja kustannustietoisuus takaavat sen, että tuotetut ruokapalvelut ovat laadukkaita, mutta edullisia. Ruokapalvelut tuotetaan liikelaitoksen omana työnä.

Puhtauspalvelujen siivottavat kohteet ovat kunnan omassa toiminnassa olevia kiinteistöjä. Siivottavaa pinta-alaa 26 eri kiinteistössä on noin 45 000 m². Puhtauspalvelujen tavoitteena on tuottaa palvelu taloudellisesti sekä huolehtia kiinteistön käyttäjille eri tilatyypin ja käyttöasteen mukainen puhtaustaso. Siistit ja puhtaat tilat luovat tilojen käyttäjille viihtyvyyttä, hygieenisyyttä sekä käyttöturvallisuutta. Laitoshuoltajat toimivat kiinteistöhuollon kanssa yhteistyössä huomioiden kiinteistön huolto- ja korjaustarpeita. Puhtauspalvelu tuotetaan omana palvelutuotantona, lukuun ottamatta Liminganlahden koulua.

Kunnan omistamien kiinteistöjen kerrosala on noin 56 000 m² ja tilavuus n. 275 000 m³. Kiinteistöpalveluiden kunnossapitoon kuuluvat kunnan omistamat rakennukset sekä osa kunnan vuokraamista kohteista. Kiinteistöt on jaettu kiinteistöhoitajien kesken vastuurakennuksiin. Kiinteistönhoidon toimintaa ohjaa huoltokirjaohjelma, joka tehostaa kiinteistöjen suunnitelmallista kunnossapitoa. Lisäksi ohjelmassa tehdään kiinteistöjen palvelupyynnöt, jotka kiinteistöhoitajat reagoivat tarpeenmukaisesti. Kiinteistöpalveluiden tehtäviin kuuluu ruoankuljetus kouluille ja päiväkodeille. Kiinteistöhoito toteutetaan liikelaitoksen omana työnä.

Keskeiset muutokset liikelaitoksen toiminnassa

Liikelaitoksen palvelutuotannon toimintaa organisoitiin vuoden 2023 aikana Hyvinvointialueelle siirtyvien palveluiden vuoksi. Toiminta- ja valmistusprosesseja sekä henkilöstöressurssien uudelleenorganisointumista tarkasteltiin koko liikelaitoksen palvelukentällä. Ruokapalveluiden palvelukonsepti selkiytyi koulu-, päivä- koti- ja henkilöstöruokailuun. Kiinteistöpalveluiden palvelualueella vastattiin omistaja-asiakkaalta nousseen palveluntarpeeseen virastomestaripalveluiden osalta sekä tarkasteltiin kuljetuksien optimointia ruokapalveluiden kuljetuksissa.

Puhtauspalveluissa arvioitiin omistajanohjauksen mukaisesti ulkoistenkohteiden osalta toiminnan palauttamista omaan tuotantoon tai vaihtoehtoisesti uudelleen kilpailuttamista. Vuoden aikana aloitettiin ulkoisten palveluiden palauttaminen omaan tuotantoon kokonaisuutenaan. Loppuvuoden aikana tehtiin liikelaitokselle palvelusopimus ja -kuvaukset, jonka työ saatetaan vuoden 2024 alussa loppuun.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Toimintaympäristöanalyysi

Liikelaitos tarjoaa asiakkailleen ruoka-, puhtaus-, kiinteistöhoito- ja kunnossapitopalvelut ammattitaitoisesti, tehokkaasti ja taloudellisesti.

Ruokapalvelut: Lapsia ja nuoria osallistettiin ruokalistan ja ruokapalveluiden toiminnan kehittämistyöhön kouluruokakyselyn, maisteluraadin ja ruokailutoimikuntien muodossa. Kouluruokakysely pidettiin huhtikuussa 2023. Sen pohjalta saatiin kehittämisideoita ruokalistatyöhön sekä toiminnan kehittämiseen. Ruokalatoimikunnan toiminta on vakiintunut Liminganlahden ja Tupoksen kouluilla. Ojanperän koululla ruokalatoimikunnan perustaminen siirtyi vuodelle 2024.

Ruokapalvelut olivat osallisena perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen kokonaisvaltaisessa ruokakasvatus – hankkeessa, jonka tavoitteena on lisätä kestävää hyvinvointia ja terveyttä vahvistamalla ruokaosaamista ja ruoan arvostusta. Hanke päättyi maaliskuussa 2023 Limingan kunnan osalta. Hankkeeseen osallistuvat arvioivat Liikelaitoksen valmistaman ruokatuotteen hyväksi. Hankkeen aikana nousseen kehitysidean pohjalta Omistaja-asiakas lisäsi välipalan tarjoamisen keväällä kaikkiin kouluihin sivistyspalveluiden luoman kriteeristön mukaisesti.

Ruokahävikkiä pyritään vähentämään kokonaisvaltaisesti aterian elinkaaren aikana ruokalistan suunnittelusta valmiin ruoan tarjoiluun. Vuoden 2023 loppupuolella selvitettiin omavalvontaohjelmaa tukevaa hävikinmittausjärjestelmä. Ohjelman käyttöönotto aloitettiin vuoden lopussa perustietojen rakentamisella. Palvelutuotannossa ohjelma otetaan käyttöön vuoden 2024 alusta. Toiminnanohjausjärjestelmää on päivitetty ja koulutettu henkilöstölle, toiminta viivästynyt hankintasopimuksien vaihtuessa. Järjestelmän käytön mahdollisuutta selvitetty myös liikelaitoksen muilla palvelualueilla mm laskutuksessa tämä otetaan vuoden 2024 alkupuolella.

Puhtauspalvelut: Puhtauspalveluissa arvioitiin vuoden aikana, kuinka robotiikkaa voidaan hyödyntää palvelutuotannossa. Saadun kokemuksen pohjalta toiminta vakiinnutettiin pääkirjastolla, lisäksi robotiikan

käyttöönottoa laajennettiin Ojanperän koululla vuoden 2023 loppupuolella. Robotiikan lisääminen toimintaan on edullinen tapa lisätä työhyvinvointia sekä kehittää puhtaustason ylläpitämistä. Heinä-elokuussa arvioitiin kemikaalitonta siivousta päiväkotikohteessa, sekä valmistuskeittiöllä. Kemikaaliton siivouksen pilotointi siirtyi vuodelle 2024. Kiinteistöissä on siivoustyönmitoituksia tarkasteltu ja päivitetty. Mitoituksen pohjalta aluejakoja sekä työaikamuutoksia tarkennettiin. Henkilöstöä osallistettiin työalueiden ja -aikojen suunnittelutyössä.

Ulkoisten ja oman palvelutuotannon seuranta tehtiin laadun ja hinnan osalta. Laatua seurattiin säännöllisillä kehitystapaamisilla, johon osallistettiin loppukäyttäjiä, palveluntilaaja ja palveluntuottaja. Mahdollisiin laatupoikkeamiin puututtiin ja tuotantoa kehitettiin vastaamaan asiakkaan tarpeita. Omistajaohjauksen mukaisesti arvioitiin ulkoistettujen puhtauspalveluiden osalta omaan tuotantoon palauttamista tai mahdollista kohteiden uudelleen kilpailuttaminen. Arviointityö valmistui maaliskuussa ja sen pohjalta Ojanperän koulun sekä Aapin päiväkodin puhtauspalveluiden tuotanto palautettiin omaan tuotantoon heinäkuun alussa. Liminganlahden koulun puhtauspalveluiden tuotannon palauttaminen käynnistettiin joulukuussa 2023. Ulkoisessa palvelutuotannossa olleiden kohteiden osalta kilpailutettiin tekstiililattioiden peruspesut.

Kiinteistöpalvelut: Kiinteistöiden energiatehokkuutta aloitettiin tarkastelemaan vuoden 2023 lopussa, tämä työ jatkuu vielä vuoden 2024 puolella. Suurimpien kiinteistöjen rakennusautomaatiojärjestelmiä käytiin läpi ja etsittiin mahdollisia energiansäästöä tuottavia toimenpiteitä. Toimenpiteinä optimoitiin sisäilman lämpötilaa, ilmanvaihdon tuloilman lämpötilaa sekä ilmanvaihtokoneiden käyntiaikoja.

Kiinteistöjen tarkastuskierrokset pidettiin lähes jokaiseen kiinteistöön kevään 2023 aikana. Kierroksille osallistettiin kohteen käyttäjä, kiinteistönhoitaja ja kiinteistöpäällikkö. Lisäksi Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelle vuokrattuihin kiinteistöihin osallistettiin alueen kiinteistömanageri kierroksille mukaan. Kierroksilla käytiin läpi kiinteistöjen kunto sekä mahdolliset korjaustarpeet. Isoja korjaustarpeita ei kiinteistökiierroksilla havaittu. Merkittävämpinä toimenpiteinä tehtiin huoltomaalauksia Tupoksen, Hannu Krankan ja Linnukan koulukiinteistöihin sekä Kirkonkylän koulukampusalueen julkisivujen puurimoituksien huoltomaalaus.

Kiinteistöt jaettiin siten, että jokaisella kiinteistönhoitajalla on nimetyt kiinteistöt vastuullaan hoidettavana. Kiinteistöt pyrittiin hoitamaan niin hyvin, että ns. hälytystehtäviä tuli mahdollisimman vähän. Hyvä ja laadukas kiinteistönhoito jatkaa rakennusten elinkaarta sekä vähentää sisäilmaongelmia. Lähes kaikkiin kiinteistöihin tehtiin oma QR-koodi, jonka avulla käyttäjä voi suoraan puhelimella tehdä palvelupyynnön kiinteistönhuoltoon. Kiinteistöjen palvelupyyntöihin pyrittiin reagoimaan myös nopeammin. Huoltokirja-ohjelman tietoja päivitettiin ja sen käyttöä tehostettiin. Ohjelmaan saatiin tuotua kaikkien kiinteistöiden perustiedot sekä säännöllistä huoltoa vaativat toimenpiteet ovat listattuna tehtäviksi. Yleiset ylläpitotehtävät kirjattiin huoltokirjaan kiinteistökohtaisesti.

Talousarviosta poiketen omistaja-asiakkaalla nousi tarve virastomestaripalveluille, jonka liikelaitos tuotti syyskuusta 2023 alkaen. Palvelujen tuottamiseen käytetään monipalvelumallia yhdistetyllä kiinteistönhoitaja-virastomestarin tehtävällä.

Palvelujen järjestämissuunnitelman toteutuminen

Palvelu	Arvio palvelu-tarpeesta	Oman tuotannon osuus	Ostopalvelut	Hankintatapa	Muutokset suunnitelmakaudella	Toteutuminen 2023
Ruokapalvelut	ennallaan	100 %	n. 15–30 %	2 valmis-	ei muutoksia	Ei muutoksia
Puhtauspalvelut	ennallaan	n.97 %			Liminganlahden koulun, Ojanperän koulun ja Aapin päiväkodin puhtauspalveluiden mahdollinen kilpailuttaminen / option käyttäminen	Palveluiden palauttaminen omaan tuotantoon 12/23 ja 08/23
Kiinteistöpalvelut	ennallaan	100 %				Ei muutoksia
Virastomestari-palvelut	ennallaan	100 %			Palvelun vakiinnuttaminen	Palvelun vakiinnuttaminen aloitettu 09/23

Liikelaitoksen strategisten tavoitteiden toteutuminen

Elinvoimainen kuntaympäristö

Lähtökohtana on kunnan elinvoiman lisääminen tukemalla yritysten kasvua, kehittymistä ja työpaikkojen lisäämistä. Elinvoiman kehittämisessä olennaista on myös työllisyys ja vetovoimainen kuntasäilyminen. Liminganlahden hyödyntäminen luontomatkailun näkökulmasta vahvistaa kunnan matkailutoimintaa.

Strateginen tavoite	Tavoite 2025	Tavoite 2023	Mittari	Toteutuminen 2023
Työpaikkojen ja yritysten määrä kasvaa		Suositaan elintarvikehankinnoissa suomalaisia ja lähellä tuotettuja elintarvikkeita.		Lihataloustuotteet 100 % kotimaisia Leipä- ja maitotaloustuotteet lähellä tuotettuja elintarvikkeita.
Pohjois-Suomen vetovoimaisin kuntasäilyminen		Terveet ja turvalliset kiinteistöt	Sisäilmamitoitukset huoltopyynnöt	Sisäilmamitoitukset ovat vähentyneet, toimia tehty paremman sisäilman puolesta. Huoltopyyntöihin on reagoitu nopeammin

Hyvinvoivat kuntalaiset

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on Limingassa kuntajohtamisen ytimessä. Se on kiinteä osa kuntastrategiaa sekä talouden ja toiminnan suunnittelua. Kunta luo toiminnallaan kuntalaisille hyvät edellytykset huolehtia omasta terveydestään ja hyvinvoinnistaan.

Strateginen tavoite	Tavoite 2025	Tavoite 2023	Mittari	Toteutuminen 2023
Hyvinvointikertomuksen tavoitteiden toteuttaminen	Kaikki peruskoululaiset ja lukiolaiset ruokailevat päivittäin koululounaan	Kaikki peruskoululaiset ja lukiolaiset ruokailevat päivittäin koululounaan	Valtakunnallinen kouluterveyskysely ja liikelaitoksen kouluruokakysely	Ruokailuun osallistumattomien osuus kouluterveyskyselyssä 29,3 % 8 lk. ja 9 lk. 36,2 % Lukiolaiset
Osallistumista ja yhteisöllisyyttä tukevat toimintamallit on otettu käyttöön		Kouluruokakysely 2023 toteutus Kiinteistökierrokset suoritettu 100 % Ruokalistasuunnitteluun osallistetaan lapsia ja nuoria maisteluraati		Toteutettu 100 % Toteutettu 100 % Toteutettu 100 %

Talouden tasapaino ja johtaminen

Kunnan perustehtävien hoitaminen ja strategisten päämäärien saavuttaminen edellyttää suunnitelmallista ja pitkäjäteistä taloudenhoitoa. Palvelut järjestetään palveluiden järjestämissuunnitelmien ja talouden reunaehdot huomioiden. Johtamisessa ja taloudenhoidossa huomioidaan yhä enemmän konsernin kokonaisuus. Kunta kehittää asiointipalveluita entistä sähköisempään muotoon. Yhteisöllisyyttä ja kuntalaisten osallistumista vahvistetaan ottamalla käyttöön uusia toimintamalleja, jotka tukevat kuntalaisten kohtaamisia ja vuoropuhelua sekä eri toimijoiden välistä yhteistyötä ja aktiivista toimintaa.

Strateginen tavoite	Tavoite 2025	Tavoite 2023	Mittari	Toteutuminen 2023
Kuntakonsernin talous on tasapainossa	Toiminnan kehittäminen vastaamaan tilaajan tarpeita muuttuvissa tilanteissa. Kustannuskasvun hillitseminen Hinnoittelu vastaa kustannustasoa.	Toiminnan kehittäminen, talousarviossa pysyminen 2023	Talousarvio 2023/12	Muutettu TA 2023 Kiinteistöpalveluiden osalta ylitystä uusien vuokraotteiden osalta
Omistajaohjauksella toteutetaan kuntastrategiaa	Toiminnan kehittäminen omistajaohjauksen mukaisesti	Palvelusopimusten ja –kuvausten tekeminen	2023	Palvelusopimusten ja –kuvausten tekeminen aloitettiin viimeistely vuoden 2024 alkupuolella
Hyvinvoiva, osaava, sitoutunut ja kehityshakuinen henkilöstö		Tavoitekeskustelut aluepalaverit Monipuolinen kouluttautumisen mahdollisuus	100 % Kuukausipalaverit 3 kertaa vuodessa Seutukoulutus ruokapalvelut Kiinteistöpalveluiden mahdollinen rau-koulutus Mahdolliset toimittaja yhteistyökoulutukset	Toteutui 100 % Toteutui 100 % Toteutui 100 % Koulutus aloitettu Toteutui suunnitelman mukaisesti

Henkilöstösuunnitelman toteutuminen

Liikelaitoksessa työskentelee 49 henkilöä. Vähennystä vuoden 2022 henkilöstöön on kuusi henkilöä. Muutokset henkilöstömäärässä johtuvat: Hyvinvointialueelle siirtyneistä yhdeksästä henkilöstöstä sekä ateriapalveluiden palvelutuotannon uudelleen organisoinnin myötä vähennystä tuli yksi henkilö eläköitymisen myötä. Omistajanohjauksen mukaisesti puhtauspalveluita palautettiin omaan palvelutuotantoon ja tältä osin henkilöstöä rekrytoitiin kolme henkilöä lisää. Lisäksi kiinteistöhoitoon rekrytoitiin yksi henkilö, kun palvelutuotantoon vakiinnutettiin omistaja-asiakkaan pyynnöstä virastomestaripalvelut.

Liikelaitos mahdollisti kaikilla palvelualueilla osaamisen kehittämisen. Laitoshuoltajista kaksi aloitti kiinteistö- ja puhtauspalvelualan ammattitutkinnon, toimitilahuollon osaamisalan opinnot oppisopimuksella. Kiinteistöpalveluissa aloitettiin melkein koko henkilöstön kattava kiinteistöhuollon ammattitutkinnon suorittaminen oppisopimuksella. Ruokapalveluiden henkilöstön osaamista kehitettiin seutuyhteistyössä OSAO: n järjestämän koulutuksen myötä. Lisäksi yksi henkilö aloitti kokin ammattitutkinnon suorittamisen oppisopimuksella. Esihenkilöt ovat olleet osallisena Hälsan Meidän Stepit -esihenkilövalmennuksessa sekä johtamisen ja yritysjohtamisen erikoisammattitutkinnon suorittamisessa oppisopimuksella.

Työhyvinvointikyselyn tulokset on käyty läpi yhdessä henkilöstön kanssa. Liikelaitoksen henkilöstö koki työhyvinvoinnin keskimääräistä paremmaksi kuntaorganisaatiossa. Kehitettäväksi asiaksi nousi palautekulttuurin kehittäminen ja jalkauttamien työyhteisön käytänteisiin. Kehityskeskustelut pidettiin koko henkilöstölle henkilökohtaisina tai ryhmäkeskusteluina.

Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelut liikelaitoksessa työskentelee 49 työntekijää, joista osa on määräaikaista. Sairauspoissaoloja liikelaitoksessa oli 18,78 päivää/ työntekijä. Poissaolojen määrä laski vuoden 2022 (1024 päivästä) 900 päivään. Osittain poissaolojen määrää selittää pitkät sairauspoissaolot

Talouden toteutuminen 2023

Limingan kunta

Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelujen liikelaitos

LIKELAITOKSEN TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022	Muutettu TA2023	tot %
LIKEVAIHTO	8 075 414,22	8 946 569,63	7 993 500	101 %
Liiketoiminnan muut tuotot	21 627,87	12 633,84	0	0 %
Tuet ja avustukset kunnalta	6 838,37	1 118,18	0	0 %
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-2 085 652,12	-2 078 488,41	-2 068 120	101 %
Palvelujen ostot	-913 970,04	-945 207,25	-1 012 620	90 %
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-2 999 622,16	-3 023 695,66	-3 080 740	97 %
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-1 429 431,53	-1 639 612,81	-1 486 980	96 %
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-277 518,01	-279 354,29	-291 600	95 %
Muut henkilösivukulut	-54 544,99	-59 318,04	-54 100	101 %
Henkilöstökulut yhteensä	-1 761 494,53	-1 978 285,14	-1 832 680	96 %
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 629 907,21	-1 624 244,12	-1 615 800	101 %
Liiketoiminnan muut kulut	-2 196 160,86	-2 281 225,81	-1 949 280	113 %
LIIEKYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	-483 304,30	52 870,92	-485 000	100 %
Rahoitustuotot ja -kulut				
Viivästyskorot ja korotukset	0,00	-55,00	0	
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUN.ERIÄ	-483 304,30	52 815,92	-485 000	100 %
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	-483 304,30	52 815,92	-485 000	100 %
Poistoeron lis. (-)/väh.(+)	439 868,40	439 868,40	0	0 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-43 435,90	492 684,32	-485 000	

LIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT

Sijoitetun pääoman tuotto, %	-4,0	0,4
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	-4,0	0,4
Voitto, %	-6,0	0,6

Analyyysi talouden toteumasta.

Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelujen liikelaitoksen liikevaihto toteutui talousarviota suurempana. Liikevaihtoa kertyi yhteensä 8,075 milj. euroa toteuman ollessa 101,02 %. Liikevaihdon kasvua selvittäviä tekijöitä ovat talousarvion valmistumisen jälkeen omistaja-asiakkaan tarve lisätä välipala koulukohteisiin sekä uuden kunnanvarikon vuokratulot.

Talousarvion valmistelussa ei oltu huomioitu loppuvuonna 2023 alkavia Lukion kiinteistön vuokratulujä, sekä Kiinteistö Oy Lakeustalon vuokratulujen nousemista kesken toimintakauden. Muutetussa talousarvioissa 2023 on huomioitu vuokratulujen nouseminen. Materiaalien ja palvelujen konaismenot alittuivat noin 81t €

:a, alitus johtuu palvelujen ostojen alittuessa puhtauspalvelujen ulkoistettujen kohteiden omaantuotantoon palautuessa. Materiaalien ja palveluiden ostoissa oli hieman ylitystä noin 17t €:a aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostoissa kustannustason noususta johtuen. Palveluiden hinnoittelu vastasi muutoin kustannuksia lukuunottamatta vuokrahinnoittelua. Liikelaitoksen tuotot eivät kattaneet toteutuneita kuluja ja liikelaitoksen tilikauden liikealijäämäksi muodostui -483 304,30 euroa. Liikelaitos on valtuustoon sitova tilikauden liikeylijäämän/-alijäämän osalta. Tilikauden alijäämäksi muodostuu poistoeron vähentämisen (investointivarausten purkamisen) jälkeen -43 435,90 euroa.

Johtokunnan esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Liikelaitosten johtokunta esittää, että tilikauden alijäämä -43 435,90 euroa siirretään taseen edellisten tilikausien yli- /alijäämätilille.

LIIKELAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA**1.1.-31.12.2023****1.1.-31.12.2022****TOIMINNAN RAHAVIRTA**

Liikelylijäämä (-alijäämä)	-483 304,30	52 870,92
Poistot ja arvonalentumiset	1 629 907,21	1 624 244,12
Rahoitustuotot ja -kulut	0,00	-55,00

INVESTOINTIEN RAHAVIRTA

Investointimenot	-979 429,53	-613 486,55
Rah.osuudet inv.menoihin	127 050,00	54 450,00
TOIMINNAN JA INVEST. RAHAVIRTA	294 223,38	1 118 023,49

RAHOITUKSEN RAHAVIRTA**Antolainauksen muutokset****Lainakannan muutokset**

Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
------------------------	------	------

Muut maksuvalmiuden muutokset

Saamisten muutos kunnalta	-77 542,84	619 491,77
Saamisten muutos muilta	47 535,96	-41 145,99
Korott. velkojen muutos kunnalta	-426 456,61	-2 166 196,13
Korott. velkojen muutos muilta	162 240,11	469 826,86
Rahoituksen rahavirta	-294 223,38	-1 118 023,49

RAHAVAROJEN MUUTOS	0,00	0,00
--------------------	------	------

LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodeltä, 1000 €	1 768	1 547
Investointien tulorahoitus, %	135	-3
Lainanhoitokate	0	0
Quick ratio	0	4
Current ratio	0	4

INFORMATIIVINEN TIETO

Yhdystili 31.12.	344 939,06	267 396,22
Yhdystili 1.1.	267 396,22	886 887,99
Yhdystilin muutos	77 542,84	-619 491,77

Limingan kunta
Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelujen liikelaitos

LIKELAITOKSEN TASE	31.12.2023	31.12.2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	0,00	2 868,03
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	57 517,42	57 517,42
Rakennukset	37 622 551,42	37 303 387,86
Kiinteät rakenteet ja laitteet	468 157,93	521 621,89
Koneet ja kalusto	156,47	5 429,90
Keskeneräiset hankinnat	54 613,35	1 074 799,22
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	38 202 996,59	38 962 756,29
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	38 202 996,59	38 965 624,32
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	0,00	0,00
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	8 435,69	65 007,49
Muut saamiset	496 670,41	411 926,41
Siirtosaamiset	1 834,68	0,00
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	506 940,78	476 933,90
Saamiset yhteensä	506 940,78	476 933,90
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	506 940,78	476 933,90
VASTAAVAA	38 709 937,37	39 442 558,22

31.12.2023

31.12.2022

VASTATTAVAA**OMA PÄÄOMA**

Peruspääoma	300 000,00	300 000,00
Edell tilikausien yli-/alijäämä	922 069,06	429 384,74
Tilikauden yli-/alijäämä	-43 435,90	492 684,32
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	1 178 633,16	1 222 069,06

POISTOERO JA VAPAAHT.VARAUKSET

Poistoero	10 559 262,99	10 999 131,39
-----------	----------------------	----------------------

VIERAS PÄÄOMA**Pitkäaikainen**

Lainat kunnalta		
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	0,00	0,00

Lyhytaikainen

Saadut ennakot	20,00	0,00
Ostovelat	466 279,65	428 970,19
Muut velat	26 075 318,46	26 452 213,93
Siirtovelat	430 423,11	340 173,65
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	26 972 041,22	27 221 357,77
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	26 972 041,22	27 221 357,77

VASTATTAVAA

38 709 937,37	39 442 558,22
----------------------	----------------------

LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT

	2023	2022
Omavaraisuusaste, %	30,3	31,0
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	332,8	303,8
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	879	922
Lainakanta 31.12. 1000 €	0	0
Lainat ja vuokravastuut 31.12. 1000 €	5	9
Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	0	0
Lainasaamiset, 1000 €	0	0

Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelujen liikelaitoksen tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Tulojen ja menojen kohdistamisessa tilikaudelle on noudatettu suoriteperustetta.

Tuloslaskelman liitetiedot

Liikevaihto	2023	2022
Hallinto	0,00	42119,19
Ruokapalvelut	1 856 324,11	2 065 046,80
Puhtauspalvelut	1 026 086,79	1 193 611,12
Kiinteistöpalvelut	5 193 003,32	5 659 544,54
Yhteensä	8 075 414,22	8 960 321,65

Palvelujen ostojen erittely

	2023	2022
Asiakaspalvelujen ostot	5 940,08	0
Muiden palvelujen ostot	908 029,96	945 207,25
Palvelujen ostot yhteensä	913 970,04	945 207,25

Taseen vastattavien liitetiedot

Oma pääoma

	2023	2022
Peruspääoma 1.1.	300 000,00	300 000,00
Peruspääoma yritysostot	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	300 000,00	300 000,00
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	922 069,06	429 384,74
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	922 069,06	429 384,74
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-43 435,90	492 684,32
Oma pääoma yhteensä	1 178 633,16	1 222 069,06

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	2023	2022
Jaksotetut palkat ja henkilöstökulut	1 615,14	0,00
Lomapalkkajaksotus sivukuluineen	258 162,03	273 546,71
Muihin siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	170 645,94	0,00
Yhteensä	430 423,11	273 546,71

Muut saamiset

	2023	2022
Muut saamiset kunnan sisäinen	344 939,06	267 396,22
Muut saamiset	151 731,35	144 530,19
Muut saamiset yhteensä	496 670,41	411 926,41

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä

	31.12.2023	31.12.2022
Ruokapalvelut	18	19
Puhtauspalvelut	23	28
Kiinteistöpalvelut	8	7
Yhteensä	49	54

LIMINGAN KUNTA

Allekirjoitukset ja merkinnät

Tilinpäätöksen allekirjoitus

Limingassa 25. päivänä maaliskuuta 2024

Pekka Rajala, kunnanjohtaja

Asko Laukkanen, kunnanhallituksen varapj.

Tiina Hintikka, kunnanhallituksen jäsen

Marko Pernu, kunnanhallituksen varajäsen

Arja Porkka, kunnanhallituksen varajäsen

Juho Pakaslahti, kunnanhallituksen puheenjohtaja

Marko Pietilä, kunnanhallituksen jäsen

Senja Kovaniemi, kunnanhallituksen jäsen

Minna Rautio, kunnanhallituksen jäsen

Teemu Sanaksenaho, kunnanhallituksen jäsen

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Limingassa ____ päivänä _____ kuuta 2024

KPMG Oy

Matti Keskitalo, KHT, JHT, HT

LIMINGAN KUNTA

Luettelot ja selvitykset

Luettelo käytetyistä kirjanpito-aineistoista

päiväkirja MonetArkisto sähköinen arkisto

pääkirja MonetArkisto sähköinen arkisto

tasekirja erikseen sidottuna

palkka-aineisto atk-listoina

tase-erittelyt atk-tulosteena

10	Kirjaston kassa
30	Pankkitositteet
32	Ostolaskut P2P
34	Hyvitysten kohdistus OSRE
35	Ostolaskujen maksut
40	Myren viitesuoritukset
41	Myre käsintallennetut suoritukset
42	Intime yleislaskutus
44	Intime Web-laskutus heti
46	Suoritukset/Perintätsto
47	Myre enn.ja maksumäär.kohdistus
48	Sopimuslaskutus
49	Korkolaskut
52	Effica päivähoito
53	Koki tontinvuokrat
55	Hellewi kansalaisopist.laskutus
63	eMemo Payment
75	Sisäiset laskut JAMIX
80	Web-muistiotosite
81	Käsinkirjatut muistiotositteet
82	Matkalaskut
84	Palkkositteet
85	Luottotappiot
86	Hyvitysten kohdistus MYRE
87	Sumu-poistot
88	Käyttöomaisuuden luovutukset
89	Poistoeron muutokset
91	KP laskennalliset
93	SL Laskennalliset
96	Kirjanpidon tulos
97	Kirjanpidon tulos laskennallis
98	Sisäisen laskennan tulos
99	Sisäisen laskennan tulos laske
T2	Avaustaseen muutos

Kunnan tasekirja, tilintarkastuskertomus ja arviointikertomus säilytetään pysyvästi. Muiden tilinpäätösasiakirjojen säilyttämisessä noudatetaan kirjanpitolain 2. luvun 10 §:n säännöksiä siten, että kirjanpito- ja tililuettelo säilytetään vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä. Tilikauden tositteet, liiketapahtumia koskeva kirjeenvaihto, tase-erittelyt ja muu kirjanpitoaineisto säilytetään vähintään 6 vuotta.

Kiinteistöinvestointeihin liittyvät laskut, tositteet ja muut selvitykset säilytetään 13 vuotta sen kalenterivuoden päättymisestä, jolloin kiinteistöinvestointi on valmistunut. Eu-hankkeiden tositteet säilytetään vähintään 10 vuotta ohjelmakauden viimeisestä maksatuksesta tai hankepäätösten määräämän ajan.

LIMINGAN KUNTA

Tilikartta

TILIKARTTA 2023

TOIMINTATUOTOT

Myyntituotot

Myyntituottoihin kuuluvat tuotot palveluista ja tavaroista, jotka on tarkoitettu myytäväksi tuotantokustannukset peittävään hintaan sekä liiketoiminnan suoritteista perityt korvaukset.

- 3001** Vesi- ja jätevesimaksut
- 3003** Vesihuollon liittymismaksut
- 3010** Myyntituotot muilta. Yksityishenkilöt, yritykset, seurakunnat jne.
- 3015** Myyntituotot kunnilta
- 3017** Energiahuollon liittymismaksut
- 3020** Myyntituotot kuntayhtymiltä
- 3025** Myyntituotot valtiolta
- 3030** Puhelinlaitoksen myyntituotot
- 3037** Puhelinlaitoksen liittymämaksu
- 3040** Joukkoliikenteen myyntituotot
- 3050** Jätteen kulj. ja käsitt. myyntituotot
- 3060** Muut liiketoiminnan tuotot

KORVAUKSET VALTIOLTA

- 3080** Amm.koul.rahoitus valtiolta
- 3087** Lomituspalvelukorvaukset
- 3089** Eläinlääkintähuollon valv.korv
- 3099** Muut korvaukset

KORVAUKSET KUNNILTA JA KUNTAYHTYMILTÄ

- 3100** Kotikuntakorvaukset: Esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvaustulot (valtionosuudet). Tuottaminen ei perustu kuntien keskinäiseen sopimukseen yhteistoiminnasta.
- 3105** Aikaisemman kotikunnan korvaukset
- 3110** Jäsenkuntien maksuosuudet ja korvaukset. Sopimusperusteisen yhteistoiminnan perusteella kunnan toiselta kunnalta saamat korvaukset
- 3115** Muut yhteistoimintakorvaukset: Perustuvat keskinäiseen sopimukseen

MUUT MYYNTITUOTOT

Ateriamaksut, julkaisujen sekä karttojen myyntitulot, lippupalvelutulot, työterveyshuollon maksut, oppisopimuskoulutuksesta saadut tulot koulutuksen järjestäjältä (kuntayhtymä/ oppilaitos).

- 3130** Työterveyshuollon myyntituotot
- 3132** Täyskustannuskorvaukset pakollisista vakuutuksista
- 3135** Oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvaus

- 3139** Myyntituotot henkilökunnan aterioista
- 3140** Muut myyntituotot: Esim. julkaisujen ja karttojen myyntitulot yms
- 31519** SIS Hallintopalvelut
- 31529** SIS It-palvelut

Maksutuotot

Maksutuottoja ovat asiakasmaksut ja muut maksut niistä palveluista ja tavaroista, joiden hinnoittelussa ei ole pyritty kattamaan kaikkia tuotantokustannuksia tai joiden hinnat määritellään asiakkaan maksukyvyyn mukaan. Usein maksujen perusteista säädetään laissa tai asetuksessa.

- 3200** Yleishallinnon maksut

ASIAKASMAKSUT

- 3261** Muut sosiaalitoimen maksut: Esim. varhaiskasvatusmaksut
- 3270** Lukukausimaksut
- 3275** Muut opetus- ja kult.t.maks.: Esim. liikuntatilojen käyttömaksut
- 3280** Suunnittelu- ja mitt.t.maks
- 3285** Rakennusvalvonta- ja tarkastusmaksut
- 3286** Maankäyttö ja kehittämiskorv.
- 3287** Muut yhdyskuntap.maksut
- 3290** Pysäköintimaksut
- 3293** Lomituspalvelumaksut
- 3294** Muut palvelumaksut

Tuet ja avustukset

Tulonsiirtoja, jotka eivät ole korvausta suoritteiden myynnistä eivätkä rahoitusosuutta investointimenoon.

- 3300** Työllistämistuki
- 3310** Maakunnan kehittämisasiä
- 3315** EU-tuki kunnan kehittämissuoritteisiin: Vain suoraan EU:sta tai koordinaattorilta tulevat suoritteet
- 3320** Yhdistymisasiä
- 3325** Koulumatkatuki: Lukion ja ammatillisen oppilaitoksen oppilaan koulumatkatuki niissä tapauksissa, kun KELA hakemuksesta maksaa korvauksen ylläpitäjälle
- 3326** Tuet ja avustukset Kelalta: Esim. korvaukset työterveyshuollon järjestämisestä
- 3327** Valtion korvaus kuntouttavasta työtöinnistä
- 3330** Muut tuet ja avustukset: Hakemuksesta myönnetty avustukset
- 3332** Muut tuet ja avustukset valtio
- 3334** Palkkatuki

Muut toimintatuotot

VUOKRATUOTOT

- 3410** Asuntojen vuokrat
- 3420** Muiden rakennusten vuokrat
- 3430** Maa- ja vesialueiden vuokrat
- 3450** Koneiden ja laitteiden vuokrat
- 3460** Muut vuokratuotot

MUUT TOIMINTATUOTOT

- 3501** Pysäköintivirhemaksut
- 3510** Käyttöomaisuuden myyntivoitot: Myyntivoitto ja -tappio -tilille tehdään kirjauksia ainoastaan käyttöomaisuuskirjanpito-ohjelmassa. Myydessään käyttöomaisuuttaan osastojen tulee ilmoittaa myydyn hyödykkeen tunnistetiedot talousjohtajalle, jotta käyttöomaisuuskirjanpito voidaan pitää ajan tasalla ja syntyneet myyntivoitot ja -tappiot voidaan laskea.
- 3520** Oppilaan omavastuu matkakustannuksista
- 3526** Tarvehark ja enn.ehk toim.takp
- 3530** Muut tuotot
- 3531** Muut tuotot liikelaitoksilta
- 3540** Perintämaksu

Valmistus omaan käyttöön

- 3600** Valmisteverastojen muutos: Varastojen muutos -tiliä käytetään ainoastaan vaihto-omaisuuden tasetilejä vastaan. Käytetään vain tilinpäätösvienneissä tai inventaarissa.
- 3700** Valmistus omaan käyttöön: Valmistus omaan käyttöön on tuloslaskelman oikaisua, jolla omaan käyttöön valmistuksen vaikutus tilikauden tulokseen eliminoidaan silloin, kun käyttöomaisuuden valmistuksen menoja sisältyy tuloslaskelman menoihin. Aktivoitu hankintameno ei saa sisältää olennaista sisäistä katetta.

TOIMINTAKULUT

Henkilöstökulut

PALKAT JA PALKKIOT

- 4000** Vakinaisten palkat ja palkkiot: Vakinaisessa virka- tai työsuhteessa olevien peruspalkat, kokemus-/ palvelulisät, määrävuosilisät/ -korotukset ja henkilökohtaiset lisät sekä lomakorvaukset ja loma-ajan palkka, sairaus-, äitiys- ja tapaturma-ajan palkat
- 4001** Sijaisten palkat ja palkkiot: Palkallisella virkavapaalla/ työlomalla olevien viranhaltijoiden/ työsopimussuhteisten sijaisten palkat. Avoimen viran ja toimen hoitajien palkat. Viranhaltijoiden/ työsopimussuhteisten sijaisten palkat, jos vakinainen viran-/ toimenhaltija on palkattomalla virkavapaalla/ työlomalla.

- 4002** Määräaikaisten palkat ja palkkiot: Erilliseen määräaikaiseen tehtävään palkattujen palkat, muut kuin sijaisten palkat esim. kausiluonteiset työt ja projektitehtävät
- 4003** Työllistämistuella palkatut
- 4030** Erilliskorvaukset: Kuukausipalkkaisten työaika korvaukset, vuosiloma- ja sairauslomalisät, asunnon ja työpaikan väliset verolliset matkakorvaukset
- 4040** Tunti- ja urakkapalkat
- 4051** Sosiaalipalkkalisät
- 4070** Luottamushenkilöiden palkkiot
- 4075** Kokouspalkkiot
- 4085** Muut palkkiot ulkopuolisille: Siviilipalvelusmiehille maksettavat päivärahat, ateriakorvaukset, vuokrat ym. korvaukset. Ko. korvauksista ei suoriteta ennakonpidätyksiä eikä sotu-maksuja
- 4090** Jaksotetut palkat ja palkkiot: Sisältää lomapalkkajaksotuksen ja tuntipalkkojen jaksotukset ao. tilikausille
- 4095** Aktivoidut palkat
- 4999** Palkkojen virhetili

HENKILÖSIVUKULUT

Henkilöstökuluihin ei merkitä henkilöstölle sellaisenaan luovutettuja tavaroita ja ostopalveluina hankittuja lopputuotteita kuten merkkipäivä- ja kannustelahjoja, osanotto- ja kilpailumaksuja, pääsy- ja alennuslippuja liikuntahalleihin ja kulttuuritilaisuuksiin. Ne kirjataan luonteensa mukaiseen kululajiin.

ELÄKEKULUT

- 4100** KuEL -palkkaperusteinen maksu: Eläkevakuutuslaitoksille maksettava varsinainen työnantajan palkkaperusteinen eläkevakuutusmaksu, joka määräytyy työntekijän ansioiden perusteella sekä vapaaehtoiset eläkevakuutusmaksut
- 4101** KuEL -eläkemenoperusteinen maksu
- 4102** KuEL -VARHE maksu
- 4103** KuEL -tasausmaksu
- 4110** Muut työeläkemaksut
- 4111** VaEL -maksu
- 4112** TyEL -maksu
- 4130** Jaksotetut eläkekulut
- 4135** Aktivoidut eläkekulut

MUUT HENKILÖSTÖSIVUKULUT

- 4151** Työnantajan sosiaaliturvamaksu
- 4160** Työttömyysvakuutusmaksut
- 4170** Tapaturmavakuutusmaksut
- 4180** Muut sosiaalivakuutusmaksut
- 4185** Taloudellinen tuki
- 4190** Jaksotetut sosiaalivakuutusmaksut
- 4200** Aktivoidut sosiaalivakuutusmaksut

HENKILÖSTÖKORVAUKSET JA MUUT HENKILÖSTÖMENOJEN KORJAUSERÄT

Henkilöstökorvauksen tilit ovat menonoikaisutilejä, jotka oikaisevat tuloslaskelmassa Palkat ja palkkiot – tiliryhmää.

- 4230** Sairausvakuutuskorvaukset
- 4240** Tapaturmakorvaukset
- 4250** Muut kansaneläkelait. korvaukset
- 4260** Muut henkilöstömenojen korj.er

Palvelujen ostot

ASIAKASPALVELUJEN OSTOT

Asiakaspalvelut ovat kuntalaisille tarkoitettuja lopputuotepalveluja, joita kunta ostaa muilta palvelujen tuottajilta. Asiakaspalveluista maksetaan täysi korvaus joko sopimukseen perustuen, maksuosuutena kuntayhtymälle tai ns. kotikuntakorvauksena.

- 4300** Asiakaspalvelujen ostot valtiolta: Esim. Valteri koulu
- 4301** Asiakaspalvelujen ostot valinnanvapaus
- 4310** Asiakaspalvelujen ostot kunnilta: Esim. sairaalakoulu, terveydensuojelun maksut, elintarvikevalvonnan maksut
- 4320** Asiakaspalvelujen ostot kuntayhtymiltä: Jäsenkunnan maksuosuudet kuntayhtymän käyttömenoihin
- 4330** Asiakaspalveluiden ostot muilta
- 4338** Päivähoidon palvelusetelit: Yksityiselle palveluntuottajalle maksettavat päivähoidon palvelusetelimenot
- 4339** Kotikuntakorvaukset

MUIDEN PALVELUJEN OSTOT

Kunnan suoritetuotannossaan käyttämiä palveluja. Henkilöstölle hankitut sosiaali- ja terveys-, opetus- ja kulttuuripalvelut.

- 4340** Toimisto- ja pankkipalvelut: Esim. tekstinkäsittely-, monistus-, postitus-, ja lähetti-, ja kuriiri-, lautakunta- ja käännöspalvelut.
- 4345** IT-palvelut: IT-henkilöstötyö esim. IT-konsulttipalvelut, ohjelmistojen ylläpito- ja tukityö. Palveluna ostettavat ohjelmisto- ja järjestelmäpalvelut. IT-laitevuokrat kirjataan tilille 4840 = Koneiden ja laitteiden vuokrat
- 4346** Rahoitus- ja pankkipalvelut
- 4348** Vuokratyövoima
- 4350** Painatukset ja ilmoitukset: Painatus-, ilmoitus-, mainos- yms. menot
- 4355** Tiedotustoiminta: Intranet, kuntatiedote
- 4361** Postipalvelut
- 4362** Puhelinpalvelut
- 4370** Vakuutukset
- 4380** Puhtaanapito- ja pesulapalvelut: Puhtaanapitoon kuuluvat viemäri- ja jätevesihuolto (jätevesimaksut), jätehuolto (jätehuoltomaksut), rakennusten puhdistus- ja siivouspalvelut. Pesulapalveluihin kuuluvat esim. vaatteiden pesu ja huolto

- 4390** Rakennusten ja alueiden rakentamis- ja kunnossapitopalvelut: Urakoitsijoille maksetut urakkasummat, rakennusten, kiinteistöjen ja niihin kuuluvien kiinteiden laitteiden korjauksesta ja kunnossapidosta maksetut korvaukset, hissihuolto-, nuohous- yms. maksut
- 4391** Teiden talvikunnossapito
- 4400** Koneiden, kaluston, laitteiden ja rakennusten kunnossapito: Koneiden, laitteiden ja kuljetusvälineiden kunnossapito-, huolto- ja korjauspalveluiden ostot, kopiokoneiden huoltosopimukset
- 4410** Majoitus- ja ravitsemuspalvelu: Esim. hotelli- ja ravintolapalvelut, virka- ja työehtosopimusten mukaiset ateriakorvaukset
- 4415** Henkilöstön matkakulut: Kilometrikorvaukset, juna-, lento- ja muut liput
- 4420** Matkustus- ja kuljetuspalvelut: Henkilökuljetukset ja oppilaskuljetukset
- 4430** Sosiaali- ja terveystyöpalvelut: Esim. henkilöstön terveydenhuoltopalvelut
- 4440** Opetus- ja kulttuuripalvelut: Teatteri- ja orkesteriliput. Kurssi-, osallistumis- ja ilmoittautumismaksut. Ei matkakustannukset ja päivärahat. Myös sellaisten luennoitsijoiden ja opettajien palkkiot, joista ei peritä ennakonpidätystä eikä suoriteta sosiaaliturvamaksua
- 4460** Muut palvelut: Kaikki ne palveluiden ostosta aiheutuvat menot, jotka eivät kuulu tiliryhmän edellä mainittuihin muihin kohtiin. Mm. pääsymaksut uima- ja liikuntahalleihin, tekijänoikeusmaksut, katsastusmaksut, vartiointipalvelu, asiapapereiden tuhoaminen, vapaaehtoistyö, sovittelun korvaus, murtohälytys, liikuntatukiasia (Smartum)
- 4480** Aktivoidut palvelujen ostot
- 4485** Osuus verotuskustannuksiin
- 4488** Muut yhteistoimintaosuudet: Pohjois-Pohjanmaan liitto, kuntaliitto, kunnallinen työmarkkinalaitos, kuntayhtymien palkolliset jäsen-/ tasausmaksuosuudet ym. osuudet, jotka eivät ole asiakaspalvelujen ostoja ja joita ei voida lukea mihinkään yllä olevaan muiden palvelujen ostot -menolajiin
- 43459** SIS It-palvelut: Talousosasto kirjaa kerran kuukaudessa sisäisen IT palvelun kulut. Kulu sisältää tietokoneiden leasing vuokrat, verkko-, tuki- ja lisenssimaksut. Kulut kirjataan €/kone. Opetustoimen (oppilaiden) koneilla muita edullisempi hinnoittelu

Aineet, tarvikkeet ja tavarat

AINE-, TARVIKE- JA TAVARAOSTOT KÄYTTÖÖN

Käytettäessä tätä vaihtoehtoa tapahtuu kirjaaminen suoraan ao. toimintayksikön kuluksi.

- 4500** Toimisto- ja koulutarvikkeet: Kirjoitustarvikkeet, lomakkeet, kirjekuoret, arkistokansiot, askarteluvälineet ja -aineet, kopiopaperit
- 4501** Ateriapalvelutarvikkeet
- 4510** Kirjallisuus: Kaikki kirjat (myös oppikirjat) ja kirjastoaineisto, sanoma- ja aikakauslehdet, kartat, esitteet, cd-levyt ym.
- 4520** Elintarvikkeet: Ruoka-aineet ja ruoanlaitossa tarvittavat muut aineet ja pienehköt tarvikkeet, yksityishenkilöltä ostetut marjat, perunat yms.
- 4530** Vaatteisto: Esim. kengät, sisustustekstiilit, liinavaatteisto, suojavaatteet, kertakäyttövaatteet ja muut tekstiilivalmisteet, langat, kankaat, myös opetusmateriaalina käytetyt tekstiilivalmisteet
- 4540** Lääkkeet
- 4541** Hoitotarvikkeet: Mm. kertakäyttökäsineet, ensiapukaapin tavarat
- 4550** Siivous- ja puhdistusaineet: Siivous- ja puhdistusvälineet ja -tarvikkeet kuten pesu- ja puhdistus- ja kiillotusaineet, saniteettitarvikkeet

4560 Poltto- ja voiteluaineet: Ajoneuvojen, koneiden jne. poltto- ja voiteluaineet, ei lämmitykseen kuuluvia poltto- ja voiteluaineita

4570 Lämmitys: Lämmön hankinta, lämmitysaineet apuaineineen, lämmitystarvikkeet

4571 Sähkö: Sähkö ja sähkön käyttöön liittyvät tarvikkeet kuten lamput, sulakkeet yms.

4572 Vesi: Jätevesimaksut kuuluvat tilille 4380 = puhtaanapito- ja pesulapalvelut

4580 Kalusto: Kertapoistaisen kaluston ja välineistön hankinta. Esim. irtokalusteet, lelut, pelit, puhelimet, kuulokkeet

4590 Rakennusmateriaali: Rakennusaineet ja -tarvikkeet kuten sora, sementti, puuaines, tiilet, naulat, tapetit, maalit, lakat, lvi-tarvikkeet ym.

4600 Muu materiaali: Kaikki ne menot aineiden ja tarvikkeiden ostoista, joita ei voida kirjata muihin edellä oleviin materiaalin ostojen alakohtiin

4690 Aktivoidut aineet ja tarv.

Avustukset

4700 Lasten kotihoidon tuki: Lasten kotihoidon tuella tarkoitetaan lasten kotihoidon järjestämiseksi vanhemmalle tai muulle huoltajalle suoritettava tukea, johon voi kuulua hoitoraha ja hoitolisä. Tehtävää hoitaa KELA ja kunta korvaa lain nojalla maksetusta tuesta KELA:lle aiheutuneet kustannukset.

4701 Kuntouttavan työtoiminnan toimintaraha

4705 Yksityisen hoidon tuki

4707 Yksityishoidon kuntalisä

4729 Koulumatkatuki: Lukion tai ammattioppilaitoksen oppilaalle koulumatkakustannusten rahana maksettu oppilaan omavastuuosuus

4739 Muut avustukset kotitalouksille: Kotitalouksille maksetut muut avustukset esim. erilaiset apurahat tai korvaus itse järjestetystä maatalouslomituksesta

4740 Avustukset yhteisöille: Erilaisille yhdistyksille, seuroille yms. maksettavat toiminta-avustukset

4745 Työmarkkinatuen kuntaosuus

Muut toimintakulut

VUOKRAT

4800 Maa- ja vesialueiden vuokrat

4820 Rakennusten ja huoneistojen vuokrat

4840 Koneiden ja laitteiden vuokrat: Esim. kopiokonevuokrat, leasing sopimuksella hankitut laitteet

4860 Muut vuokrat

VÄLILLISET VEROT

4900 Välilliset verot: Ajoneuvovero, dieselvero, leimavero, arvonlisävero omasta käytöstä tai luontoisewaterioista jne.

VÄLITTÖMÄT VEROT

4910 Välittömät verot: Muut välittömät verot esim. toiselle kunnalle maksettava kiinteistövero ja metsänhoitomaksu

MUUT KULUT

4901 Myyntisaamisten luottotappiot

4930 Takaustappiot

4940 Muut kulut

4941 Jäsenmaksut

4945 Työosuusraha

4960 Pysyvien vastaavien myyntitappiot

4970 Myyntisaamisten luottotappiot: Myynti- ja maksutuottoihin liittyvät luottotappiot

4990 Aktivoidut muut kulut

VEROTULOT

5000 Kunnan tulovero

5100 Kiinteistövero

5200 Osuus yhteisöveron tuotosta

VALTIONOSUUDET

5501 Kunnan peruspalveluiden valtionosuus

5502 Verotulojen tasaus

5503 Järjestelmämuutoksen tasaus

5701 Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet

5801 Harkinnanvarainen valt.os.kor.

5850 Muut valtionosuudet

RAHOITUSOSA

Rahoitustuotot

KORKOTUOTOT

Korkotuotoissa ilmoitetaan lainasaamisista sekä muista sijoituksista ja talletuksista saadut korkotuotot suoriteperusteen mukaisesti jaksotettuna.

6000 Korkotuotot antolainoista ulko

6040 Korkotuotot sij. ja tall.

6080 Maksuliikennetilien korot

OSINKOTUOTOT

6100 Osinkotuotot ja osuusp.om.kor.

6120 Verotilityst.korot ja korotuks

6130 Viivästyskorot

6170 Muut rahoitustuotot

Rahoituskulut

KORKOKULUT

6210 Korkokulut lainoista ulkop

Muut rahoituskulut

6310 Verotilitysten korot

6320 Viivästyskorot ja korotukset

6380 Muut rahoituskulut

POISTOT JA ARVONALENTUMISET

POISTOT

SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT

Lisäpoisto, joka tehdään sen takia, että hyödykkeen tulonodotukset tai palvelutuotantokyky ovat heikentyneet olennaisesti, merkitään suunnitelman mukaiseksi poistoksi. Olennainen lisäpoisto on eriteltävä tilinpäätöksen liitetiedoissa.

7100 Poistot aineettomista oikeuksista

7110 Poistot tietokoneohjelmista

7120 Poistot muista pitkävaikutteisista menoista

7130 Poistot rakennuksista

7140 Poistot kiinteistä rakenteista ja laitteista

7150 Poistot koneista ja kalustosta

7160 Poistot muista aineellisista hyödykkeistä

KERTALUONTEISET POISTOT

7210 Muut lisäpoistot

ARVONALENTUMISET

7230 Pys.vast.arvonalentumiset

7250 Arvonalentumisten palautumiset

SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT

Aiheutuvat ei-säännömukaisesta toiminnasta, ei hallintokuntien käytössä. Satunnaisia eriä ovat: tavanomaisesta poikkeavat käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot, tytär- ja osakkuusyhteisöjen omistusosuuksien luovuttamisesta tai näiden yhteisöjen purkamisesta aiheutuneet tuotot ja kulut, saadut ja annetut akordit, sekä konserniavustukset, vahingonkorvaukset, sopimussakot sekä vakuutusturvan ylittäneet kertaluonteiset vahingot.

- 8000** Käyttöomaisuuden myyntivoitot
- 8010** Omistusosuuksien luovutus.
- 8020** Vah.korv.takauskorv.sop.sakot
- 8030** Saadut akordit ja konserniav.
- 8040** Kirj.käyt.muut.aih.oikaisut
- 8050** Muut satunnaiset tuotot
- 8100** Käyttöomaisuuden myyntitappiot
- 8110** Omistuos. luovutukset
- 8120** Vah.korv.tak.korv.sop.sakot
- 8130** Annetut akordit ja kons.avustu
- 8140** Kirj.käyt.muut.aih.oik.
- 8150** Muut satunnaiset kulut

POISTOERON MUUTOKSET

- 8500** Poistoeron lisäys (-)
- 8510** Verotuksen poistoeron lisäys (-)
- 8550** Poistoeron vähennys (+)
- 8560** Verotuksen poistoeron vähennys (+)

VARAUSTEN MUUTOS

- 8600** Varausten lisäys (-)
- 8650** Varausten vähennys (+)

RAHASTOJEN MUUTOS

- 8700** Rahastojen lisäys (-)
- 8750** Rahastojen vähennys (+)

Arvonlisävero (ALV)

Arvonlisävero eli lyhyemmin alv (voidaan lyhentää myös ALV tai alv.) on kulutusvero, jonka maksaa aina tuotteen tai palvelun ostaja. Sen avulla verotetaan tuotteiden ja palveluiden tuottamiseen käytettyjen välituotteiden ja valmiin tuotteen myyntihinnan erotusta, eli arvonlisäystä. Kunnat ja kuntayhtymät ovat julkisyhteisöjä, joiden arvonlisäverotus poikkeaa osin muiden verovelvollisten arvonlisäverotuksesta. Kun ratkaistaan kuntien arvonlisäverokysymyksiä, on usein ensin tarkasteltava kuntien lakisääteistä asemaa palvelujen järjestäjänä. Merkitystä kuntien arvonlisäverotuksessa on myös sillä, kuinka palvelujen järjestäminen on toteutettu.

Arvonlisäverokoodit

OSTOT:

ALV-ryhmät 124, 114, 110, 100, 105

- käytetään, kun kunnalla on menon sisältämään arvonlisäveroon vähennysoikeus (verollinen toiminta)

124 = vähennyskelpoinen alv 24 % (verollinen toiminta). Yleinen verokanta.

- Tämä on useimpien tavaroiden ja palveluiden verokanta.

114 = vähennyskelpoinen alv 14 % (verollinen toiminta). Alennettu verokanta:

- elintarvikkeet
- rehut
- ravintola- ja ateriapalvelut. Huomaa, että alempi 14 %:n verokanta ei koske alkoholijuomien ja tupakkatuotteiden myyntiä eikä tarjoilua.

110 = vähennyskelpoinen alv 10 % (verollinen toiminta). Alennettu verokanta:

- kirjat
- sanoma- ja aikakauslehdet
- lääkkeet
- liikuntapalvelut
- elokuvanäytökset
- kulttuuri- ja viihdetilaisuuksien sisäänpääsymaksut
- henkilökuljetukset
- majoituspalvelut
- televisio- ja yleisradiotoiminnasta saadut korvaukset

100 = alv 0 % käytetään vain P2P:ssä ostolaskuja tiliöitäessä, kun

- meno ei sisällä arvonlisäveroa
- kyseessä toiminta, jonka arvonlisäveroon kunnalla ei ole palautus- eikä vähennysoikeutta (eli palautus/vähennysrajoituksen alainen toiminta tai palautus-/vähennyskiellon alainen toiminta)

Arvonlisäverotonta toimintaa ovat muun muassa:

- terveyden- ja sairaanhoitoalan toiminta
- sosiaalihuollon palvelut
- yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen palvelut
- rahoitus- ja vakuutuspalvelut
- arpajais- ja rahapelipalvelut

Lisäksi tietyt esiintymispalkkiot, tekijänoikeudet, jotkut vesialukset sekä kansainvälisen lentoliikenteen ilma-alukset jäävät alv-velvollisuuden ulkopuolelle.

ALV-ryhmä 105 (Verohallinto 130a§)

- sosiaali- ja terveydenhuollon arvonlisäverottomana hankittujen palvelujen ostojen ja tarvikkeiden hankintojen laskennallinen palautus on 5 % hankintahinnasta. Palautus koskee yksityisiltä palvelujen tuottajilta ja valtiolta hankittavia palveluja esim. Valteri koulun palvelut, yksityisen päiväkodin palvelut. Laskennallista palautusta ei saa kunnilta tai kuntayhtymiltä ostetuista palveluista.

ALV-ryhmät 224, 214, 210

- Kuntapalautusjärjestelmä on arvonlisäverodirektiivin soveltamisalan ulkopuolinen rahoitusjärjestely valtion ja kunnan välillä (arvonlisäverolain 130, 130 a ja 133 §). Kuntapalautusjärjestelmän avulla on pyritty ratkaisemaan kunnan itse tuottamien ja ulkopuolisilta ostettujen palvelujen välinen hankintaneutraalisuus.

224 = palautuskelpoinen alv 24 % (veroton toiminta)

214 = palautuskelpoinen alv 14 % (veroton toiminta)

210 = palautuskelpoinen alv 10 % (veroton toiminta)

105 = laskennallinen alv-palautus 5 %

MYYNIT:

ALV-ryhmät 324, 314, 310, 300 (käytetään myyntilaskuissa)

- käytetään, kun kunnan on maksettava tulostaan arvonlisäveroa (verollinen toiminta)

324 = myynnistä maksettava alv 24 %

314 = myynnistä maksettava alv 14 %

310 = myynnistä maksettava alv 10 %

300 = alv 0 % (veroton viranomaistoiminta). Viranomaistoiminta ei ole liiketoiminnan muodossa harjoitettua eikä kunnan tule suorittaa viranomaistoiminnassa perimistään maksuista arvonlisäveroa.